

ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ ΟΟΣΑ

Νέα δοκιμασία για τη μεσαία τάξη

Ο ΟΟΣΑ έκρουσε τον κώδωνα του κινδύνου για τη χειμαζόμενη μεσαία τάξη, που βλέπει να μειώνεται το μερίδιό της στο συνολικό εισόδημα και παράλληλα να αυξάνεται δυσανάλογα το κόστος ζωής. Επισήμανε μάλιστα χαρακτηριστικά πως «η μεσαία τάξη είναι ο ακρογωνιαίος λίθος των δημοκρατιών μας και της οικονομικής ανάπτυξης». **Σελ. 9**

ΕΛΛΑΔΑ

Επενδύει στον εναλλακτικό τουρισμό

Ο εναλλακτικός τουρισμός στην Ελλάδα κερδίζει έδαφος. Γυρνώντας την πλάτη στο all inclusive, η αναζήτηση μιας νέας διάστασης διακοπών καταγράφεται ως ισχυρή τάση στον διεθνή τουρισμό. Η έννοια του «εναλλακτικού», πολυδιάστατη: από αθλητικό, πολιτιστικό και προσκυνηματικό τουρισμό έως αγροτουρισμό, τουρισμό υγείας ή υπαίθρου. **Σελ. 16**

ΑΝΗΣΥΧΙΑ ΕΚΤ

Μεσήλικες στις νέες θέσεις εργασίας

Αννυσχία για τη γήρυνση του εργατικού δυναμικού της Ευρώπης και τις επιπτώσεις στην οικονομική ανάπτυξη εκφράζει η ΕΚΤ. Την τελευταία πενταετία έχει αυξηθεί δυσανάλογα η μερίδα της απασχόλησης που κατέχουν οι προχωρημένες ηλικίες. Τρεις στις τέσσερις νέες θέσεις εργασίας στην τριετία 2015-2018 καταλαμβάνουν άτομα άνω των 55 ετών. **Σελ. 11**

Μείωσαν ΜΕΔ και προσωπικό οι τράπεζες

Από το 2013 έως το τέλος του 2018 αποχώρησαν μέσω των Σχεδίων Εθελούσιας Εξόδου 3.540 υπάλληλοι

Η μείωση των Μν Εξυπηρετούμενων Δανείων από τις τράπεζες έφερε και μείωση των υπαλλήλων τους, κάτι που μέχρι πρότινος γινόταν κατορθωτό μόνο με Σχέδια Εθελούσιας Εξόδου. Με τις αναβαθμίσεις και την εισαγωγή της νέας τεχνολογίας

θα υπάρξει αναπόφευκτα περαιτέρω μείωση του προσωπικού των τραπεζών. Σύμφωνα με τα τελευταία αποτελέσματα της Κεντρικής Τράπεζας, κατά 743 εκατ. ή 6,7% μειώθηκαν στο τέλος του 2018 τα κόκκινα δάνεια, σε σύγκριση με το τέλος

Σεπτεμβρίου του 2018, ενώ στο καθαρό υπόλοιπο των αναδιαρθρωμένων δανείων παρουσιάστηκε πτώση ύψους 660 εκατ. ευρώ. Ταυτόχρονα, όμως, με τις πωλήσεις δανείων που έχουν επιτευχθεί, αρκετές από τις συμφωνίες προνοούσαν και την

μεταφορά τραπεζοϋπαλλήλων σε ειδικές εταιρείες εξυπηρέτησης δανείων και την εξυπηρέτηση των Μν Εξυπηρετούμενων Δανείων (servicers). Μέχρι στιγμής, έχουν αποχωρήσει μέσω των Σχεδίων Εθελούσιας Εξόδου από τραπεζικά ιδρύματα

3.540 άτομα από αρχές του 2013 μέχρι και τέλος του 2018 οπότε και έκλεισε το ζήτημα της Συνεργατικής και έφυγαν 1.040 άτομα. Από την αρχή του 2013 συνολικά έχουν υλοποιηθεί εννιά Σχέδια Εθελούσιας Εξόδου. **Σελ. 4**

Η καταστροφή και η αναγέννηση

Δεκάδες μνημεία σκορπισμένα σε ολόκληρο τον πλανήτη έχουν υποστεί παρόμοιες καταστροφές με αυτή της Παναγίας των Παρισίων τον περασμένο αιώνα, αρκετές φορές διανύοντας και αυτά το ταξίδι από το σοκ στην αλληλεγγύη, και τέλος στην ελπίδα-φόρα ανοικοδόμηση και επώδυνη λωση του τραύματος της καταστροφής. Στη φωτογραφία η γέφυρα του Νόσταρ. **Σελ. 8**

Πρώτη δύναμη φορολογουμένων οι συνταξιούχοι

Φθάνουν στο 35,4% στην Ελλάδα

Το 35,4% των φορολογουμένων είναι συνταξιούχοι και αποτελούν την πολυπληθέστερη κατηγορία, όταν πριν από την κρίση το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 29%. Αυτό προκύπτει από επεξεργασία των δηλώσεων και αποδεικνύει ότι η γήρυνση του πληθυσμού είναι υπαρκτή απειλή για την ανάπτυξη. **Σελ.15**

Βλέπουν κέρδη και μπαίνουν στην πρίζα

Εντονο είναι το ενδιαφέρον από αμερικανικές και ευρωπαϊκές εταιρείες για την ελληνική αγορά ηλεκτροκίνησης. Σε μια προσπάθεια να προλάβει τις εξελίξεις με τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες, η Ελλάδα έχει θέσει μέσω του εθνικού σχεδίου ενέργειας ένα φιλόδοξο στόχο, που προβλέπει ότι το 2030 τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα που θα κινούνται στη χώρα θα αντιπροσωπεύουν το 10% του συνόλου. **Σελ. 13**

ΣΧΟΛΙΟ Του HOLGER SCHMIEDING*

Βελτιώνεται το κλίμα στη διεθνή οικονομία

Από πολλές απόψεις, η παγκόσμια οικονομία κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση. Αρχίζουν να αποδίδουν τα μέτρα που εφαρμόζει το Πεκίνο για τη στήριξη της κινεζικής οικονομίας, οι εμπορικές διαπραγματεύσεις ΗΠΑ - Κίνας βρίσκονται σε καλό δρόμο και ο κίνδυνος ενός σκληρού Brexit φαίνεται να έχει αποφευχθεί. Κατά συνέπεια, το ενδεχόμενο ενός εμπορικού πολέμου ΗΠΑ - Ε.Ε. αποτελεί τη μεγαλύτερη απειλή στην ανάπτυξη της Ευρωζώνης, η οποία αναμένεται να κινηθεί στο 1,5% από το β' εξάμηνο του 2019 έως το 2020. Όμως, δεδομένων της αλληλοεξάρτησης των οικονομιών στις δύο πλευρές του Ατλαντικού, είναι πιθανότερο να γίνει μια αμοιβαία υποχώρηση για να αποφευχθούν τα χειρότερα.

Στις 11 Απριλίου, ο πρόεδρος των ΗΠΑ δήλωσε μέσω Twitter πως η Ε.Ε.

συμπεριφέρεται ως «στυγνός εμπορικός εταίρος» απέναντι στις ΗΠΑ και στη Βρετανία και αυτό «θα αλλάξει». Ήταν μια ξεκάθαρη απειλή. Ο Ντόναλντ Τραμπ, ο οποίος θα πρέπει να πάρει μια θέση για τα πορίσματα της έκθεσης του υπουργείου Εμπορίου για τις εισαγωγές αυτοκινήτων στις ΗΠΑ έως τις 17 Μαΐου, δεν θα μεταχειριστεί την Ε.Ε. με επιείκεια. Κακό σημάδι είναι το ότι συμπεριέλαβε τη μακροχρόνια διαμάχη Airbus - Boeing στην εμπορική αντιπαράθεση ΗΠΑ - Ε.Ε.

Μετά εννέα μήνες διαβουλεύσεων, τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. έδωσαν νωρίτερα μέσα στην εβδομάδα το πράσινο φως στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για να ακολουθήσει μια σκληρή διαπραγματευτική γραμμή στις ΗΠΑ. Σκοπός της Ε.Ε. είναι, μεταξύ άλλων, να καταργηθούν οι δασμοί στα βιομηχανικά προϊόντα. Η Ε.Ε. είναι

σαφής για τους τομείς στους οποίους δεν προτίθεται να κάνει συμβιβασμούς. Αποκλείει από τις διαβουλεύσεις τα αγροτικά προϊόντα και τις αναθέσεις δημοσίων έργων. Η Ε.Ε. θα μείνει αμετακίνητη στους κανόνες προστασίας των δικαιωμάτων των καταναλωτών. Θα λάβει, επίσης, υπόψη «τον αντίκτυπο στο περιβάλλον από τις διαφορές στα ρυθμιστικά πλαίσια των ΗΠΑ και της Ε.Ε.». Η Ε.Ε. —ειδικότερα η Γαλλία— έχει σκληρύνει τις θέσεις της απέναντι στις ΗΠΑ εξαιτίας της αποχώρησης Ουάσιγκτον από το Πρωτόκολλο του Κιότο. Επιπροσθέτως, η Ε.Ε. θα διαπραγματευτεί με τις ΗΠΑ, αλλά δεν θα καταλήξει σε καμία συμφωνία όσο θα ισχύουν οι αμερικανικοί δασμοί των ΗΠΑ στις εισαγωγές χάλυβα και αλουμινίου. Συν τοις άλλοις, το Παρίσι διαφώνησε στην οριστικοποίηση των θέσεων της Ε.Ε. πριν από τις ευρωεκλογές

στις 23 με 26 Μαΐου. Ενώ ορισμένοι στις ΗΠΑ θεωρούν πως μπορούν να χρησιμοποιήσουν την απειλή δασμών στις εισαγωγές αυτοκινήτων για να αναγκάσουν την Ε.Ε. να αλλάξει την αγροτική πολιτική της, οι Βρυξέλλες έχουν ξεκαθαρίσει πως δεν προτίθενται να συμβιβαστούν σε αυτό το ζήτημα. Όπως ανακάλυψε η Βρετανία με τον πιο σκληρό τρόπο, η Ε.Ε. είναι μια υπερδύναμη στο παγκόσμιο εμπόριο. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αλλάζει τη λίστα των αιτημάτων της, διότι όλα τα κράτη-μέλη έχουν καταλήξει σε συμφωνία. Αυτός είναι, πιθανώς, ένας λόγος που οι υπέρμαχοι του Brexit στη Βρετανία και ο Αμερικανός πρόεδρος αντιπαθούν την Ε.Ε. Σήμερα, δε, διακυβεύονται πολλά. Η ανταλλαγή προϊόντων και υπηρεσιών ανάμεσα στις ΗΠΑ και στην Ε.Ε. αντικατοπτρίζει τον μεγαλύτερο όγκο στις διμερείς εμπορικές

συναλλαγές παγκοσμίως. Το 2018, οι ΗΠΑ εξήγαγαν αγαθά και υπηρεσίες 576 δισ. δολαρίων στην Ε.Ε., έναντι εισαγωγών από την Ε.Ε. συνολικού ύψους 689 δισ. δολαρίων. Εάν ληφθούν υπόψη οι προμήθειες που εισπράττουν οι αμερικανικοί τεχνολογικοί κολοσσοί από την Ε.Ε., τότε συμπεραίνει κανείς πως τα οφέλη είναι αμοιβαία από το διμερές εμπόριο ΗΠΑ - Ε.Ε.

Προβλέπεται πως θα ανεθούν οι τόνοι μεταξύ των δύο πλευρών του Ατλαντικού, αλλά οι επιπτώσεις δεν θα είναι τόσο μεγάλες όσο στην εμπορική διαμάχη ΗΠΑ - Κίνας. Οι διαπραγματεύσεις ΗΠΑ - Ε.Ε. μάλλον θα μοιάσουν στις χρόνιες συνομιλίες ανάμεσα σε ΗΠΑ, Καναδά και Μεξικό για τη νέα NAFTA.

* Επικεφαλής οικονομολόγος της Berenberg Bank

Έχεις τη δύναμη να κάνεις τα πάντα, αρκεί κάποιος να πιστέψει σ' εσένα.

Μπίες στο
www.exeistidynami.com

 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
Έχεις τη δύναμη.

ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΑ

Τα ρίχτερ της κρίσης αισθητά στους Τ/κ

Οικονομικές και πολιτικές αναταράξεις στα κατεχόμενα προκαλεί η κρίση στην Τουρκία. Οι επιπτώσεις στη ζωή των Τουρκοκυπρίων μεγάλες και ιδιαίτερα για τους μικροεπιχειρηματίες και καταστηματαρχες. Αλυσιδωτές και οι πολιτικές εξελίξεις, με τη λεγόμενη κυβέρνηση να βρίσκεται στα πρόθυρα διάλυσης. **Σελ. 7**

ΠΑΙΔΕΙΑ

Προς σύγκρουση για στελέχωση σχολείων

Κύμα αντιπαραθέσεων μεταξύ Υπουργείου Παιδείας και εκπαιδευτικών οργανώσεων αναμένεται να δημιουργήσει το θέμα της στελέχωσης των σχολείων. Οι οργανώσεις προειδοποιούν πως θα υπάρξουν αντιδράσεις αν η στελέχωση των εκπαιδευτηρίων γίνει με βάση τις αποφάσεις που πάρθηκαν από το Υπουργικό στις 3 Οκτωβρίου. Κρίσιμη συνεδρία της ΟΕΛΜΕΚ την Πέμπτη. **Σελ. 4**

Στο σταυροδρόμι της κλιματικής αλλαγής

Τα φιόρδ στο Αρχιπέλαγος του Σβάλμπαρντ δεν παγώνουν πια. Η εξαφάνιση των πάγων, εκτός από περιβαλλοντική καταστροφή, αποτελεί πηγή γεωπολιτικών εντάσεων - δημιουργεί όμως και νέες οικονομικές ευκαιρίες στη ναυτιλία, στον τουρισμό, ακόμη και στις εξορύξεις. **Σελ. 12**

5 4291296 000378

NEO RANGE ROVER EVOQUE

ABOVE & BEYOND

ChaPilkoutasgroup

ΑΡΘΡΟ / Του ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ

Ο Μάιος μας έφθασε εμπρός! Βήμα ταχύ!

Εάν διαβάσετε αυτό το άρθρο, τότε σημαίνει πως περάσατε αλώβητοι από τη δοκιμασία βρώσης και πόσps του Πασχαλινού τραπέζιου. Πρωτομαγιά σήμερα, μια άνω τελεία στα σερί τριημέρων και παρατεταμένων διακοπών και αγναυτεύουμε με αισιοδοξία τον ερχομό του καλοκαιριού. Όσο μας επιτρέπει ο καιρός δηλαδή...!

Ο Μάιος αποτελεί μια καλή περίοδο να μαρσάρουν οι μηχανές που θα μας περάσουν διαμέσου της άλλης μισής χρονιάς. Η τριμηνία που ακολουθεί χαρακτηρίζεται από έντονη δραστηριότητα σχεδόν σε όλο το φάσμα και επίπεδα. Οι μαθητές και οι φοιτητές κάνουν τις τελευταίες προετοιμασίες τους πριν τις τελικές τους εξετάσεις. Οι προνοητικοί φοιτητές θα ψάξουν και θα εξασφαλίσουν στέγη για τη νέα φοιτητική χρονιά. Τα εργοτάξια είναι σε πλήρη κινητικό-

ρονται, επειδή ακριβώς ακολουθεί ο Ιούλιος και ο Αύγουστος που επικρατούν κάποια αβεβαιότητα λόγω των καλοκαιρινών διακοπών. Ιδίαιτερα αν λόγω ενδιαφέροντος είστε σε ένα τομέα του κτηματικού προϊόντος που δεν ανταγωνίζεστε ξένους αγοραστές, τότε μπορείτε να πετύχετε καλές τοποθετήσεις. As μην ξεκνάτε ποτέ πως οι χρηματικές ροές είναι το πιο σημαντικό πράγμα για έναν developer – όποιος θέλει as είναι. Μια υγιής χρηματική ροή τον δυναμώνει μια κακή χρηματική ροή μπορεί να τον χρεοκοπήσει. Ένας έμπειρος λοιπόν επιχειρηματίας θα προτιμήσει να κάνει μια συναλλαγή τώρα έστω και με κάποια γενναία έκπτωση παρά να περιμένει εν μέσω διακοπών να πετύχει αυτόν που μπορεί να τύχει να του δώσει κατιτίς παραπάνω. Δεδομένου ότι τα έξοδα του τρέχουν ακόμη και εν μέσω διακοπών, θα προτιμήσει να πάρει την προκαταβολή τώρα παρά να ρισκάρει να μην πάρει τίποτα για τουλάχιστον τρεις ακόμα μήνες.

Ακούμε για τόσα εργατικά και άλλα ατυχήματα που συμβαίνουν γύρω μας. Αυτή η περίοδος είναι κατάλληλη για να προβείτε σε ελέγχους των διαφόρων συστημάτων που έχει το κτήριο σας και για επιδιορθώσεις ζημιών. Ο χειμώνας φέτος ήταν βαρύς και είναι μάλλον απίθανο να μην έχει αφήσει τα σημάδια του. Ελέγξτε για πιθανές απώλειες ηλεκτρικού ρεύματος, για απώλειες στις υδραυλικές εγκαταστάσεις και διορθώστε τα άμεσα. Μην βάζετε σε κίνδυνο ανθρώπινες ζωές. Τώρα που ο καιρός σιγά-σιγά θα ανοίξει και πριν πλακώσουν τα σαραντάρια είναι καλό να προβείτε σε εξωτερικές επιδιορθώσεις αποσαρθρωμένων σοβάδων και μογιαντίσματα. Οι επιφάνειες των τοίχων στεγνώνουν και τα νέα υλικά έχουν καλή εργασιμότητα.

Όσοι από εσάς σκοπεύετε να ανανεώσετε ή να δημιουργήσετε κήπους, ο Μάιος είναι ένας πολύ καλός μήνας να ασχοληθείτε σοβαρά.

τητα επειδή προσπαθούν αφενός να προλάβουν τον καιρό πριν πλακώσουν οι ζεστές και αφητέρου να προλάβουν τον Αύγουστο που πρακτικά είναι «νεκρός μήνας». Η τουριστική βιομηχανία ετοιμάζεται για την πιο «hot» περίοδο του έτους την καλοκαιρινή σεζόν. Γίνεται σχεδόν απ' όλους προγραμματισμός για τις καλοκαιρινές διακοπές.

Οι developers τριβούν τα χέρια για να υποδεχτούν εν μέσω της τουριστικής σαϊζόν αυτούς που με την ευκαιρία του παραθερισμού τους κοιτάζουν με το ένα μάτι την πιθανότητα επένδυσης στην χώρα μας. Οι κτηματομεσίτες το ίδιο. Συνεπώς το αμέσως επόμενο διάστημα που ακολουθεί όλοι έχουμε πολλά να τρέξουμε.

Έκανα αναφορά πιο πάνω στους προνοητικούς φοιτητές. Είναι γεγονός πως όσοι θέλουν να περάσουν πιο ξέγνοιαστες διακοπές, αλλά και πιο ξέγνοιαστη επόμενη φοιτητική χρονιά, θα πρέπει να κοιτάζουν αυτή την περίοδο για στέγη και να την κλείσουν. As μην ξεκνάμε πως η προσφορά φοιτητικής στέγης είναι μικρότερη της ζήτησης και γι' αυτό αν επιθυμούν να εξασφαλίσουν κάτι που να τους ικανοποιεί σε επίπεδο τοποθεσίας, σε επίπεδο ποιότητας, αλλά και σε επίπεδο ύψους ενοικίου, τώρα είναι η ώρα. Όσο το αφήνουν λιγοστεύουν οι επιλογές και αν μείνουν τελευταία στιγμή καταλήγουν να βρουν μετά βίας κάτι πολύ υποδεέστερο των προσδοκιών τους και σε πολύ ψηλότερο ενοίκιο. Γι' αυτό as μην το σκέφτονται πολύ. Η αγορά λειτουργεί καθαρά στη βάση του «first come-first served».

Όσοι σκέφτονται να επενδύσουν σε ακίνητη ιδιοκτησία, ο Μάιος και ο Ιούνιος προσφέ-

Ο Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS είναι CEO, APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Αυτή η περίοδος είναι κατάλληλη για να προβείτε σε ελέγχους των διαφόρων συστημάτων που έχει το κτήριο σας και για επιδιορθώσεις ζημιών.

Της ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ

Ενας νέος επιχειρηματικός και τεχνολογικός κόσμος θα αρχίσει να αναδύεται σταδιακά με την έλευση του «υπερδίκτυου» 5G, μεταμορφώνοντας θεαματικά διάφορες πτυχές της καθημερινότητάς μας. Σχεδόν μία ανάσα πριν από την παγκόσμια εξάπλωσή του, ήδη έχουν αρχίσει να γίνονται εκτιμήσεις για τη συνεισφορά που θα έχει η νέα τεχνολογία στην παγκόσμια οικονομία. Και όταν γίνεται λόγος για το νέο δίκτυο 5G, δεν αναφερόμαστε μόνο στις μεγάλες ταχύτητες του Ιντερνέτ, αλλά σε ένα φάσμα νέων τεχνολογιών που εκτείνεται από τα αυτοκινούμενα οχήματα, τα συνδεδεμένα δίκτυα συσκευών, μέχρι και τη νέα γενιά ρομπότ, των οποίων οι δεξιότητες ενδέχεται να υπερβαίνουν ακόμη και τις δικές μας.

Το 5G θα είναι 100 φορές ταχύτερο από το 4G, επιτρέπει στις συσκευές να «κατεβάζουν» ταινίες.

Αυτή η νέα εποχή στα δίκτυα αναμένεται να φέρει στην αγορά νέα προϊόντα και υπηρεσίες, ενώ εκτιμάται ότι θα αλλάξουν εκ βάθρων ολόκληρες βιομηχανίες και θα δημιουργηθούν νέα business models.

Πωλήσεις 12 τρις.

Όπως αναφέρει σε σχετικό δημοσίευμα το πρακτορείο Bloomberg, σήμερα πολλοί οικονομολόγοι έχουν αρχίσει να υπολογίζουν το μέγεθος αυτού του επικείμενου παγκόσμιου μετασχηματισμού, με την εταιρεία IHS Markit να υπολογίζει πως το δίκτυο 5G θα εκτινάξει τις ηλεκτρονικές πωλήσεις. Το 2035 οι ετήσιες πωλήσεις προϊόντων που θα γίνονται μέσω του συγκεκριμένου δικτύου θα αυξηθούν κατά 12 τρις. δολάρια.

Όσο δηλαδή ήταν το μέγεθος της κινεζικής οικονομίας κατά την

Η εταιρεία IHS Markit υπολογίζει πως το δίκτυο 5G θα εκτινάξει τις ηλεκτρονικές πωλήσεις. Το 2035, οι ετήσιες πωλήσεις προϊόντων που θα γίνονται μέσω του συγκεκριμένου δικτύου θα αυξηθούν κατά 12 τρις. δολάρια.

περυσινή χρονιά. Σύμφωνα με το ίδιο δημοσίευμα, για τους καταναλωτές, οι πρώτες αλλαγές θα αφορούν την ταχύτητα των δεδομένων στα κινητά τηλέφωνα. Το 5G θα είναι τελικά 100 φορές ταχύτερο από το 4G, επιτρέποντάς τους να «κατεβάζουν» ταινίες μεγάλης διάρκειας σε μερικά μόνο δευτερόλεπτα.

Αλλαγές όμως προμηνύονται και στον χώρο εργασίας, καθώς η νέα τάση θα οδηγήσει στην αυτοματοποίηση ορισμένων εργασιών αλλά και στην ενίσχυση της ψηφιακής διασύνδεσης, αυξάνοντας την παραγωγικότητα των επιχειρήσεων.

Εν τω μεταξύ ήδη οι τεχνολογικοί κολοσσοί έχουν αρχίσει να επιδίδονται σε μία κούρσα για τα νέα 5G smartphone. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η Huawei, στέλεχος της οποίας αποκάλυψε στους Financial Times ότι μέσα στο 2019

η εταιρεία θα πουλήσει τέτοια smartphone για 600 δολάρια, σε τιμή δηλαδή χαμηλότερη από τις εκτιμήσεις των αναλυτών, ασκώντας σαφείς πιέσεις σε ανταγωνιστές της, όπως η Apple.

Ενώ όμως στη Ν. Κορέα και σε ορισμένες πολιτείες των ΗΠΑ τα εγκαίνια του δικτύου 5G βρίσκονται προ των πυλών, θα παρέλθει κάποιο χρονικό διάστημα ωστόσο δούμε μεγάλες αλλαγές. Σύμφωνα με το Bloomberg, αλλαγές εξυφανονται αρχικά στον χώρο του δικτύου των πραγμάτων, το γνωστό ως «Internet of Things». Ο κλάδος αυτός περιλαμβάνει όλες τις μηχανές και τις συσκευές που είναι συνδεδεμένες στο Ιντερνέτ, ο αριθμός των οποίων εκτιμάται ότι θα αυξηθεί με την έλευση του δικτύου πέμπτης γενιάς. Κατά τους αναλυτές της DBS Group Research έως το 2030 εκτιμάται

ότι θα δεκαπλασιαστούν και θα φθάσουν τα 125 δισ. από 11 δισ. πέρυσι.

Ο κλάδος των αυτοκινήτων δεν θα μείνει ανεπηρέαστος από το 5G, καθώς ήδη τα οχήματα χωρίς οδηγό χτίζουν το μέλλον στον κλάδο των μεταφορών. Για την ακρίβεια, μεγάλες εταιρείες από την Apple μέχρι και την Uber στοχεύουν να δημιουργήσουν αυτοκινούμενα οχήματα με ορισμένα από αυτά να έχουν ήδη δοκιμαστεί σε δρόμους πόλεων. Κάτι αντίστοιχο θα συμβεί και στον κλάδο υγείας. Δεν είναι απίθανο δηλαδή, κάποια στιγμή, όταν είμαστε άρρωστοι να παραγγέλνουμε από το σπίτι μας μία κινητή αυτόνομη κλινική μονάδα η οποία θα προσφέρει αυτοματοποιημένα διαγνωστικά τεστ και θα δίνει τη δυνατότητα να κάνουμε τηλεδιάσκεψη με τον γιατρό.

Με όχημα την ταχύτητα μετάδοσης του όγκου δεδομένων και της ρομποτικής, αλλαγές θα γίνουν και σε διαδικασίες που απαιτούν βαθύτερη ιατρική γνώση. Σύμφωνα με το Bloomberg, ρομπότ θα μπορούν να συμμετάσχουν στην τηλεχειρουργική, δηλαδή σε χειρουργικές επεμβάσεις που γίνονται με τον χειρισμό της ρομποτικής από απόσταση, ενώ κάποιες μπορεί να διεξάγονται εν μέρει και αυτοματοποιημένα.

Ενδέχεται μάλιστα, μία τέτοια αλλαγή να αποφέρει οφέλη σε άτομα μεγάλης ηλικίας που ζουν κυρίως στην ύπαιθρο, σε περιοχές δηλαδή όπου οι υπηρεσίες τους είναι ανεπαρκείς. Τέτοιες εξελίξεις μπορούν να γεννήσουν όμως και δεύτερες σκέψεις.

Εκατομμύρια οδηγοί ταξί, φορητών ή και λεωφορείων για παράδειγμα θα μπορούσαν να χάσουν τη δουλειά τους, παρότι υπάρχουν φωνές που λένε ότι αυτές οι θέσεις εργασίας που θα χαθούν θα αντικατασταθούν από νέες σε άλλους τομείς. Επίσης, διάφορα ατυχήματα που έχουν σημειωθεί στις ΗΠΑ με οχήματα χωρίς οδηγό, δημιουργούν επιφυλάξεις για την ασφάλεια που παρέχουν τόσο στους επιβαίνοντες όσο και στους πεζούς.

ΗΠΑ - Κίνα

Όπως και να έχει, αυτή η νέα εποχή αποτελεί δέλεαρ για τις δύο υπερδυνάμεις ΗΠΑ - Πεκίνο, όπως διαφαίνεται και από τους τριημύσις στις εμπορικές τους σχέσεις. Η δε Κίνα θέλει να κατακτήσει τις λεγόμενες βιομηχανίες του μέλλοντος, όπως αποτυπώνονται στο σχέδιό της Made in China 2025. Ο δε Τραμπ διατηρώνει ότι «το 5G είναι ένας αγώνας, τον οποίο η Αμερική πρέπει να κερδίσει». Το ποιος θα αναδειχθεί νικητής είναι προς το παρόν αβέβαιο. Το μόνο όμως σίγουρο είναι ότι τα δίκτυα πέμπτης γενιάς θα προσφέρει αυτοματοποιημένα διαγνωστικά τεστ και θα δίνει τη δυνατότητα να κάνουμε τηλεδιάσκεψη με τον γιατρό.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Η αφηγήτρια Μαρίνα Κατασάρι και ο κουκλοπαίκτης Roberto Braham, από τη Γουστεμάλα, ενώουν τις τέχνες τους σε μία δυναμική σύμπραξη αφηγηματικού κουκλοθεάτρου.

Η σκακιέρα, ο βασιλιάς και τα πιόνια του

Το τι θα συμβεί αν μία αφηγήτρια και ένας κουκλοπαίκτης βαλθούν να πουν μια ιστορία είναι γνωστό, θα ζωντανέψει ένας άλλος κόσμος, ψεύτικος... κουκλιτικός, μα στ' αλήθεια, θα μας πούνε ένα απλό ένα παραμύθι; Μα τι είναι το παραμύθι; Τι άλλο από ένας κόσμος καλά γνωστός σε όλους μας, που κρύβει αλήθειες. Η αφηγήτρια Μαρίνα Κατασάρι από την Κύπρο και ο κουκλοπαίκτης Roberto Braham (Canicula Puppets) από τη Γουατεμάλα, λοιπόν, ενώνουν τις τέχνες τους σε μία δυναμική σύμπραξη αφηγηματικού κουκλοθεάτρου. Η Μαρίνα ξέρει καλά πώς να μας λέει παραμύθια, όχι όμως απλώς για να μας καϊδέψει τα αφτιά, μας και για να δείξει και έναν άλλον δρόμο, τουλάχιστον στους ενήλικες. Όσο αφορά τα παιδιά, η Μαρίνα με τη φωνή της την παραμυθένια, καϊδεύει τα αφτιά τους, με συνάμα ακουμπάει την ψυχή τους. Όσο για τον Roberto Braham ξέρει να «φοράει» όχι μάσκες, μα κούκλες, τους δίνει μια απaráλληλη δυναμική των, που κατασκεύασε ειδικά για την παράσταση, δι-

νοντας ζωή σε έναν κόσμο μακρινό, αλλιώτικο από τον δικό μας και μαζί με την ατμοσφαιρική αφήγηση της Μαρίνας Κατασάρι ζωντανεύουν έναν ολόκληρο κόσμο εξουσίας και αντίστασης, αστειών και δράματος, σκοταδιού και φωτός.

Η ιστορία του βασιλιά

Ο βασιλιάς μιας φανταστικής χώρας, μετά από ένα ατύχημα, αναγκάζεται να περπατά με δεκανίκια. Επειδή όμως βασιλιάς είναι, ό,τι θέλει κάνει, διατάζει όλους τους υπηκόους του να χρησιμοποιούν υποχρεωτικά και εκείνοι δεκανίκια. Με τα χρόνια, οι άνθρωποι αρχίζουν να ξεχνούν πώς περπατούσαν πριν το διάταγμα. Όμως, κάπου, η μνήμη ζει ακόμα και ετοιμάζει την ανατροπή.

Παρασκευή 3 Μαΐου, ώρα 8:00 μ.μ., Artos Foundation, Λεωφόρος Αγίων Ουολογίων 64, Λευκωσία. Πληροφορίες/ κρατήσεις: 99009310. Η παράσταση απευθύνεται σε ενήλικες και παιδιά άνω των 10 χρόνων.

«Μετουσίωση ενός Πλανήτη της Ρέας Μπέιλυ

Η Γκαλερί Opus 39 παρουσιάζει τη νέα εικαστική πρόταση ζωγραφικής, σχεδίου και απλικέ, που κάνει εγκαίνια στις 6 Μαΐου, από τη Ρέα Μπέιλυ, με τίτλο ««Μετουσίωση ενός Πλανήτη 2011-2019». Η καλλιτέχνης εκπληρώσει με τη ραφιναρισμένη και δυναμική της έρευνα στην αφηρημένη τέχνη και τη συνεισφορά της στην κυπριακή, ευρωπαϊκή και διεθνή τέχνη. Ερευνάει όλα τα δυνατά μέσα έκφρασης που ελευθερώνουν το πνεύμα μας και διευρύνουν τη διορατικότητά μας, κάνοντάς μας να δούμε τον κόσμο με νέα αντίληψη. Περνάει από τη μνημειακή τέχνη στη μικρογραφία, από το παραλληλόγραμμα

Η καλλιτέχνης ερευνάει όλα τα δυνατά μέσα έκφρασης που ελευθερώνουν το πνεύμα μας και διευρύνουν τη διορατικότητά μας.

στον κύκλο, από το κανονικό στο ακανόνιστο, από τον καμβά στο μετάξι και πάλι πίσω στο χαρτί.

Πληροφορίες: Γκαλερί Opus 39, Κίμωνος 21 Στρόβολος, Λευκωσία. Εγκαίνια, Δευτέρα, 6 Μαΐου, 7:30 μ.μ. τηλέφωνο 22424983, mango2@cablenet.com.cy

Ρεσιτάλ με τον κιθαρίστα Κώστα Κοτσιώλη

Το Ίδρυμα Τεχνών Φάρος το Σάββατο 4 Μαΐου παρουσιάζει ένα ρεσιτάλ με τον διεθνούς φήμης κιθαρίστα Κώστα Κοτσιώλη. Ο Κώστας Κοτσιώλης έχει διαγράψει μια θαυμάσια σταδιοδρομία για πάνω από 40 χρόνια, και με αξιοσημείωτες συναυλίες και περιοδείες ανά το παγκόσμιο και συγκαταλέγεται σήμερα ανάμεσα στους σπουδαιότερους κιθαρίστες της εποχής μας. Με εμφανίσεις σε ορισμένες από τις σημαντικότερες αίθουσες μουσικής ανά το παγκόσμιο, έχει συμπράξει με αμέτρητες διεθνούς φήμης ορχήστρες και έχει συνεργαστεί στενά με θρυλικούς μουσικούς όπως Άστορ Πιατσόλα, Τζον Γουίλιαμς, Ζαν-Ζακ Καντορό και Στάνλεϊ Τζόρνταν, ενώ του έχουν αφιερώσει έργα τους ορισμένοι από τους σημαντικότερους συνθέτες της εποχής

Ο Κώστας Κοτσιώλης συγκαταλέγεται σήμερα ανάμεσα στους σπουδαιότερους κιθαρίστες της εποχής μας.

μας. Το ρεσιτάλ του στη Λευκωσία πραγματοποιείται μέσα στο πλαίσιο του 14ου Φεστιβάλ Κιθάρας EGTA και θα περιλαμβάνει έργα των Λέο Μπράουερ, Ισαάκ Αλμπένιθ, Κάρλο Ντομενικόνι και Μίκη Θεοδωράκη.

Πληροφορίες: The Shoe Factory, Λευκωσία, Σάββατο 4 Μαΐου, ώρα 8:30 μ.μ. τηλ. 22663871, www.pharosartsfoundation.org

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΩΣ
Υπεύθυνος Υλικό: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΙΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

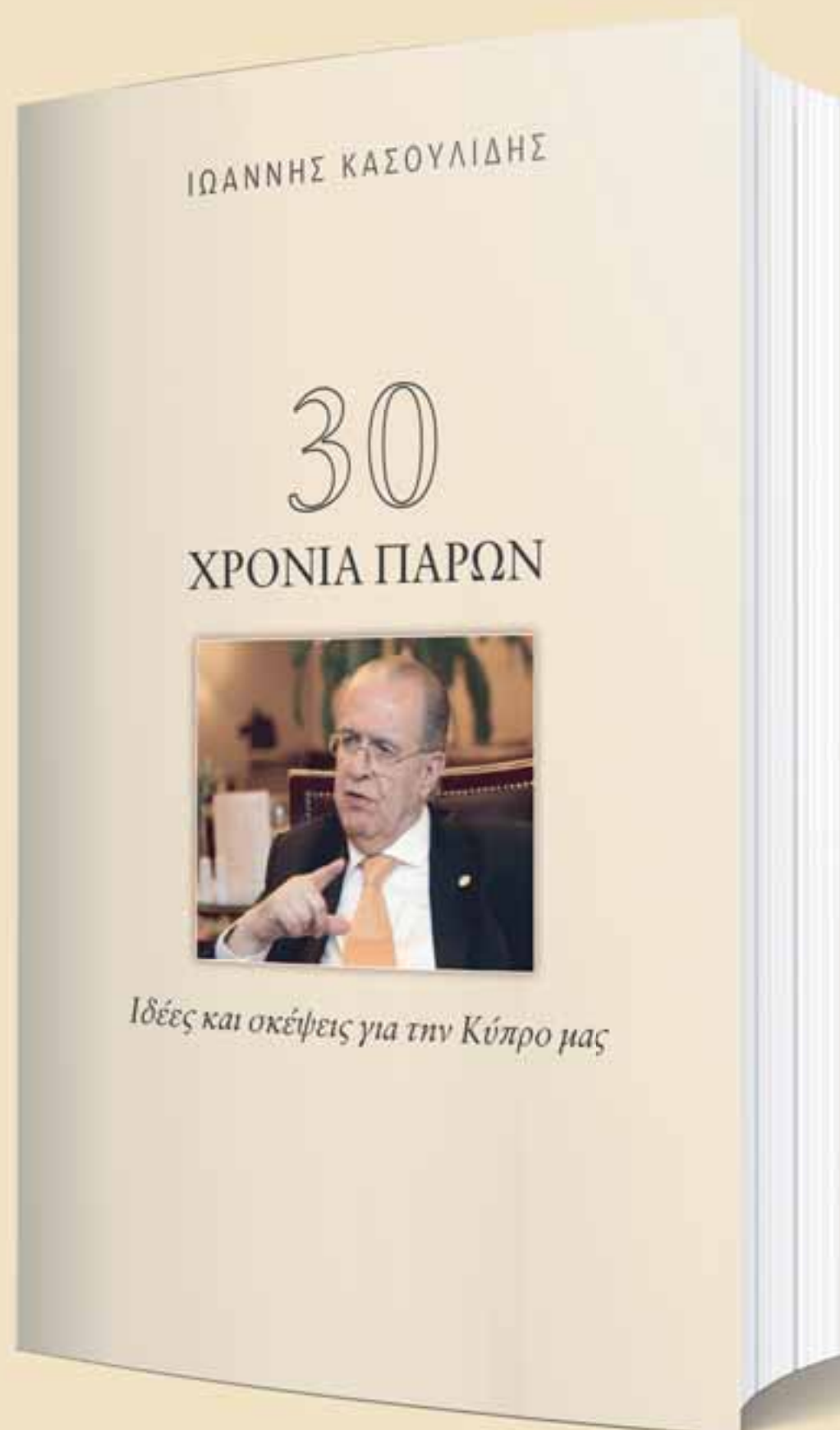
Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΑΛΛΗΣ • Διευθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΣΟΥΛΙΔΗΣ

30

ΧΡΟΝΙΑ ΠΑΡΩΝ

«Μαθαίνουμε όσα δεν μαθαίνονται σε σχολεία,
πανεπιστήμια και διπλωματικές σχολές.»

Νίκος Χριστοδουλίδης, Υπουργός Εξωτερικών

«Διδακτικό και πάρα πολύ ειλικρινές βιβλίο
που θέτει πολλά και κρίσιμα ερωτήματα.»

Αλέξης Παπαχελάς, Διευθυντής Καθημερινής

«Ένα έργο που συγκεντρώνει τους αγώνες και τις προσπάθειες
ενός ανθρώπου που ήταν στον πόλεμο τοξότης.»

Κώστας Χριστοφίδης, τέως Πρύτανης Πανεπιστημίου Κύπρου

ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ ΚΑΙ ΣΕ ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΑ ΠΕΡΙΠΤΕΡΑ
ΤΙΜΗ €15

ΕΚΔΟΤΗΣ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΚΑΙ ΣΤΟ AMAZON KINDLE

Μαζί με τα ΜΕΔ μειώθηκαν και τραπεζοϋπάλληλοι

Τα εναπομείναντα 10,27 δισ. δανείων έφεραν ανακατατάξεις στο κυπριακό τραπεζικό σύστημα - Στα 217 εκατ. το κόστος προσωπικού το 2018

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Στα 10,27 δισεκατομμύρια ευρώ ανέρχονται πλέον τα Μν Εξυπηρετούμενα Δάνεια στην Κύπρο. Η μείωσή τους έφερε όμως και μείωση τραπεζοϋπαλλήλων, κάτι που μέχρι πρότινος γινόταν κατ'ορθωτό μόνο με Σχέδια Εθελούσιας Εξόδου. Αν και η τεχνολογία αναπόφευκτα θα μειώσει περαιτέρω το προσωπικό των τραπεζών στο μέλλον, από το 2017 που άρχισαν οι πωλήσεις των δανείων, έκλεισε η δεύτερη μεγαλύτερη τράπεζα της Κύπρου, ενώ η εναπομείνασα οντότητα της τράπεζας άλλαξε «χαρακτήρα». Σύμφωνα με τα τελευταία αποτελέσματα της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, κατά 743 εκατ. ή 6,7% μειώθηκαν στο τέλος του 2018 τα κόκκινα δάνεια, σε σύγκριση με το τέλος Σεπτεμβρίου του 2018, ενώ στο καθαρό υπόλοιπο των αναδιαρθρωμένων δανείων παρουσιάστηκε πτώση ύψους 660 εκατ. ευρώ. Ο δείκτης Μν Εξυπηρετούμενων Δανείων προς το σύνολο των δανείων μειώθηκε από 31,8% στο τέλος Σεπτεμβρίου 2018, στο 30,3% στο τέλος Δεκεμβρίου 2018. Σημειωτέον πως, από το 2015 μέχρι και το τέλος του 2018, σημειώθηκε συνολική μείωση στα Μν Εξυπηρετού-

Μέχρι στιγμής, έχουν αποχωρήσει μέσω των Σχεδίων Εθελούσιας Εξόδου από τραπεζικά ιδρύματα 3.540 άτομα από αρχές του 2013 μέχρι και τέλος του 2018.

Όπως έχουν αναφέρει πολλοί οι τραπεζίτες που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο, η χώρα έχει υπερπληθώρα τραπεζών και εταιρειών ασφάλισης σε σχέση με το μέγεθός της.

μενα Δάνεια ύψους 17 δισ. ευρώ, ή ποσοστιαία κατά 62,4%. Από τα 10,27 δισ. ΜΕΔ, τα 4,77 δισ. αφορούν ΜΕΔ εταιρειών, εκ των οποίων τα 4,08 δισ. έχουν μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ενώ 5,17 δισ. ευρώ ΜΕΔ έχουν τα νοικοκυριά.

Ταυτόχρονα, όμως, με τις πωλήσεις δανείων που έχουν επιτευχθεί, αρκετές από αυτές προνοούσαν και την μεταφορά τραπεζοϋπαλλήλων σε ειδικές εταιρείες εξυπηρέτησης δανείων και την εξυπηρέτηση των Μν Εξυπηρετούμενων Δανείων (servicers). Μέχρι στιγμής, έχουν αποχωρήσει μέσω των Σχεδίων Εθελούσιας Εξόδου από τραπεζικά ιδρύματα 3.540 άτομα από αρχές του 2013 μέχρι και τέλος του 2018 όπου και έκλεισε το ζήτημα της Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας και έφυγαν 1.040 άτομα. Από

την αρχή του 2013 συνολικά έχουν υλοποιηθεί 9 Σχέδια Εθελούσιας Εξόδου. Τράπεζα Κύπρου, Ελληνική Τράπεζα, Συνεργατική Κυπριακή Τράπεζα και AlphaBank Κύπρου, οι τράπεζες που προχώρησαν. Ωστόσο, αρκετά είναι και τα άτομα που μεταφέρθηκαν από τις τράπεζες στις ειδικές εταιρείες εξυπηρέτησης, ως απότοκο της μείωσης των ΜΕΔ και των συμφωνιών.

Οι μεταφορές

Μόλις επικυρωθεί η πώληση των 2,7 δισ. δανείων από την Τράπεζα Κύπρου στην Apollo Asset Management, η συμφωνία προνοεί και τη μεταφορά 124 υπαλλήλων στην ειδική εταιρεία της Apollo που θα ασχολείται με την εξυπηρέτηση των δανείων αυτών που θα προέρχονται

από την πρώτη. Πρόσθετο προσωπικό αναμένεται να έρθει και για άλλους ρόλους.

Το ανθρώπινο δυναμικό της ΚΕΔΙΠΕΣ, δηλαδή της εναπομείνασας οντότητας μετά το κλείσιμο του Συνεργατισμού (Φορέας) ανέρχεται σε 289 άτομα ενώ άλλα 242 άτομα που εργάζονται στην εξυπηρέτηση των δανείων της ΚΕΔΙΠΕΣ, της Altamira, είναι προσωπικό της πρώην Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας. Στην εξίσωση αυτή πρέπει να σημειωθεί πως 98 άτομα αποχώρησαν με το σχέδιο εθελούσιας εξόδου της ΣΚΤ που έγινε στο τέλος Αυγούστου 2018 και πλέον εργοδοτούνται σε προσωρινή βάση για την ομαλή συνέχιση των εργασιών και την υποστήριξη της Ελληνικής Τράπεζας η οποία θα παρέχεται, βάσει της μεταβα-

τικής συμφωνίας εξυπηρέτησης μεταφοράς εργασιών, μέχρι τον Νοέμβριο του 2019. Η Ελληνική Τράπεζα από πλευράς της, τον Ιανουάριο του 2017 συμφώνησε με την APS Holding a.s για να διαχειρίζεται η δεύτερη τα στοιχεία ακίνητης περιουσίας και την εξυπηρέτηση του συνολικού χαρτοφυλακίου των μη εξυπηρετούμενων δανείων της πρώτης. Έτσι, δημιουργήθηκε μια νέα εταιρεία στην οποία η Ελληνική έχει το 49% των μετοχών, ενώ η APS Recovery Cyprus κατέχει την πλειοψηφία, δηλαδή το 51%. Η APS κλήθηκε να εξυπηρετήσει δάνεια ύψους 2,4 δισ. ευρώ, στα οποία μεταφέρθηκαν από την Ελληνική Τράπεζα, 129 υπάλληλοι.

Παραμένουν αρκετοί

Όπως έχουν αναφέρει πολλοί οι

τραπεζίτες που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο, η χώρα έχει υπερπληθώρα τραπεζών και εταιρειών ασφάλισης σε σχέση με το μέγεθός της και των κατοίκων της. Σύμφωνα με στοιχεία που έχουν παρουσιάσει, ο κάθε τραπεζικός υπάλληλος διαχειρίζεται «assets» 8 εκατομμυρίων ευρώ, ενώ στην Ευρωπαϊκή Ένωση ο μέσος όρος είναι να διαχειρίζεται ο κάθε τραπεζοϋπάλληλος 16 εκατ. ευρώ «assets». Ο πληθυσμός που αναλογεί σε κάθε τραπεζοϋπάλληλο για να εξυπηρετήσει είναι 80 άτομα, ενώ στην Ένωση ο αριθμός αυτός ανέρχεται στα 160 άτομα. Τέλος, όσον αφορά στα τραπεζικά ιδρύματα που θα έπρεπε να λειτουργούν στη χώρα, θα έπρεπε να μετρούνται στα «δάκτυλα του ενός χεριού».

Η Ελληνική Τράπεζα μετά τη συναλλαγή

Κρίσιμη Πέμπτη για το μέτωπο της Παιδείας

Η ΟΕΛΜΕΚ συνέρχεται για να αποφασίζει κατά πόσον θα προχωρήσει σε δυναμικά μέτρα για το θέμα της στελέχωσης

Του ΝΙΚΟΛΑ ΠΕΤΡΟΥ

Κρίσιμη και καθοριστική για το μέτωπο της Παιδείας αναμένεται να είναι η Πέμπτη, με την ΟΕΛΜΕΚ να συνέρχεται και να αποφασίζει κατά πόσον θα προχωρήσει στη λήψη δυναμικών μέτρων για το θέμα της στελέχωσης. Η έναρξη της διαδικασίας τοποθέτησης εκπαιδευτικών στις σχολικές μονάδες για τη νέα σχολική χρονιά χωρίς να έχει ολοκληρωθεί ακόμη ο διάλογος στην Μικτή Επιτροπή Προσωπικού Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (ΜΕΠΕΥ), αναμένεται να προκαλέσει νέο κύμα αντιπαραθέσεων μεταξύ Υπουργείου Παιδείας και εκπαιδευτικών οργανώσεων. Συγκεκριμένα, οι εκπαιδευτικές οργανώσεις τι τελευταίες βδομάδες έδωσαν τις τελικές τους προειδοποιήσεις προς το Υπουργείο Παιδείας, τονίζοντας πως αν η στελέχωση των σχολείων για την επόμενη σχολική χρονιά (2019-2020) δεν γίνει σύμφωνα με τα όσα ίσχυαν πριν από την 4η Ιουλίου του 2018, τότε θα υπάρξουν έντονες αντιδράσεις από μέρους τους.

Έντονες αντιδράσεις εκπαιδευτικών οργανώσεων για τη στασιμότητα του διαλόγου στην ΜΕΠΕΥ.

Επίσης τόνισαν πως σε καμία περίπτωση δεν πρόκειται να δεχθούν τις αποφάσεις που πάρθηκαν από το Υπουργικό στις 3 Οκτωβρίου, ενώ δεν έχουν διευθετηθεί τα θέματα που τέθηκαν ενώπιον της ΜΕΠΕΥ.

Όπως πληροφορείται η «Κ», την περασμένη βδομάδα ο πρόεδρος της ΟΕΛΜΕΚ, Γιάννος Σωκράτους, απέστειλε επιστολή στον υπουργό Παιδείας, Κώστα Χαμπιαούρη, με τη διαδικασία του κατεπείγοντος, ζητώντας να διευκρινιστεί τι θα ισχύει τελικά για τη στελέχωση για τη νέα χρονιά. Το κατά πόσο ο υπουργός ανταποκρίθηκε στην εν λόγω επιστολή και αν αυτή ικανοποίησε το αίτημα των εκπαιδευτικών θα διαφανεί από τις αποφάσεις που θα παρθούν κατά

Οι εκπαιδευτικές οργανώσεις προειδοποιούν πως θα υπάρξουν αντιδράσεις αν η στελέχωση των εκπαιδευτηρίων γίνει με βάση τις αποφάσεις που πάρθηκαν από το Υπουργικό στις 3 Οκτωβρίου.

τη συνεδρία του Δ.Σ. της ΟΕΛΜΕΚ την Πέμπτη.

Αγανακτισμένη η ΟΕΛΜΕΚ

Επιπρόσθετα, η ΟΕΛΜΕΚ σε ανακοίνωση που εξέδωσε προ ημερών είχε εκφράσει την αγανάκτησή της για τη στασιμότητα που παρατηρείται σε επίπεδο ΜΕΠΕΥ καθώς και για το γεγονός ότι δεν έχει ολοκληρωθεί ο θεσμικός διάλογος, ενώ παράλληλα τόνισε πως ήδη έχουν παραβιαστεί τα δύο διαδοχικά χρονοδιαγράμματα που είχαν τεθεί από την ίδια την Κυβέρνηση για ολοκλήρωση του διαλόγου.

Τόνισε επίσης πως δεν θα ανεχθεί την παρεκτυτική πολιτική της Κυβέρνησης, ενώ ζήτησε από την Αρμόδια

Αρχή η στελέχωση των σχολείων για την επόμενη σχολική χρονιά να πραγματοποιηθεί με βάση τα όσα ίσχυαν προ της 4ης Ιουλίου 2018. Ταυτόχρονα, κάλεσε το Υπουργείο να προχωρήσει στην πίστωση των διδακτικών περιόδων σε εκείνους τους εκπαιδευτικούς που επιπρεάστηκαν από τις αλληπάλλινες αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου, ενώ παράλληλα καλεί την κυβέρνηση να τηρήσει τη δέσμευσή της για παραχώρηση της δυνατότητας πρόωπης αφιπηρετήσεως εκπαιδευτικών, χωρίς αναλογιστική μείωση.

Αντιδρά η ΟΛΤΕΚ

Αντίδραση υπήρξε και από μέρους της ΟΛΤΕΚ η οποία σε ανακοίνωσή της

κάλεσε το Υπουργείο Παιδείας να λάβει άμεσα αποφάσεις που να διασφαλίζουν την ομαλότητα στη νέα σχολική χρονιά. Μάλιστα, η γραμματεία της Οργάνωσης διαπιστώνει πως ο διάλογος στη ΜΕΠΕΥ έχει περιέλθει σε στασιμότητα εδώ και καιρό με αποτέλεσμα να δημιουργούνται εύλογες ανησυχίες στο σύνολο του εκπαιδευτικού κόσμου για την τελική κατάληξη του.

Προσθέτει δε πως τα διαδοχικά χρονικά πλαίσια ολοκλήρωσης του διαλόγου που είχαν τεθεί έχουν παραβιαστεί, σημειώνοντας παράλληλα πως το γεγονός αυτό τείνει να χαρακτηρίσει την όλη διαδικασία αναποτελεσματική και αναξιόπιστη. «Είναι απορίας άξιον πώς θα προχωρήσει η στελέχωση των σχολείων,

Θα υπάρξει σύγκρουση προειδοποιεί η ΠΟΕΔ

Θα υπάρξει σύγκρουση αν η στελέχωση των σχολείων πραγματοποιηθεί με βάση τις αποφάσεις της 3ης Οκτωβρίου αναφέρει στην «Κ», ο γενικός γραμματέας της ΠΟΕΔ, Χάρης Χαρολάμπους, σημειώνοντας παράλληλα πως προειδοποιούν το Υπουργείο εδώ και αρκετό διάστημα ότι δεν θα ανεχθούν κάτι τέτοιο. Εξάλλου, όπως τονίζει ο κ. Χαρολάμπους, σε συνάντηση που είχαν μαζί με τον Υπουργό Παιδείας προ δύο βδομάδων ξεκαθάρισαν πως δεν πρόκειται να δεχθούν σε καμία περίπτωση να εφαρμόσουν μέτρα με τον τρόπο που το έπραξαν πέρσι. «Ως ΠΟΕΔ, συνέχισε, δε θα ανεχθούμε να περάδουν ούτε κλισιοστό από τα όσα ίσχυαν πριν από την 4η Ιουλίου», ενώ πρόσθεσε πως αυτό το εξέφρασαν και ενώπιον της ΜΕΠΕΥ. «Εάν το Υπουργείο Παιδείας και η κυβέρνηση επιχειρήσουν αυτή τη στιγμή να προβούν σε στελέχωση των σχολείων βάσει των αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου της 3ης Οκτωβρίου, τότε θα υπάρξει αντιδραση», κατέληξε.

αφού ο υπολογισμός των αναγκών για την νέα σχολική χρονιά εξαρτάται από το αποτέλεσμα του θεσμικού διαλόγου που διεξάγεται στην ΜΕΠΕΥ», υπογραμμίζει η ΟΛΤΕΚ στην ανακοίνωσή της. Σημείωσε δε ότι η εμπειρία αναφορικά με τη στελέχωση κατά τη σχολική χρονιά «που διανύουμε θα πρέπει να προβληματίσει τους αρμόδιους ώστε να αποφύγουμε παρόμοιες καταστάσεις», ενώ προέτρεψε και αυτή με τη σειρά της το Υπουργείο, η στελέχωση να γίνει με βάση τα όσα ίσχυαν πριν από την 4η Ιουλίου. Τέλος, η ΟΛΤΕΚ αναφέρει πως σύντομα το Κεντρικό Διοικητικό της Συμβούλιο θα συνέλθει ούτως ώστε να μελετήσει την όλη κατάσταση και να λάβει αναγκαίες αποφάσεις.

ΣΧΟΛΙΟ / Του ΘΑΝΟΥ Π. ΝΤΟΚΟΥ*

Διαδικασίες περιοδικής αναθεώρησης

Σε εποχές ευρύτατων και ταχύτατων αλλαγών, τεχνολογικής, πολιτικής, οικονομικής ή άλλης φύσης, είναι εξαιρετικά χρήσιμη η περιοδική επανεξέταση βασικών ζητημάτων, παραδοχών και πολιτικών έτσι ώστε είτε να επαληθευτεί η συνεχιζόμενη εγκυρότητά τους, είτε να διαπιστώνεται η ανάγκη αλλαγής. Στον χώρο των Ενόπλων Δυνάμεων τονίζεται συχνά η ανάγκη άντλησης διδαγμάτων και συνεκούς παρακολούθησης των εξελίξεων, αλλιώς «κινδυνεύουμε να πολεμήσουμε ξανά τον προηγούμενο πόλεμο». Υπήρχουν τέτοιες διαδικασίες περιοδικής στρατηγικής αναθεώρησης σε πολλές σοβαρές χώρες και οργανισμούς. Στις ΗΠΑ, π.χ., κάθε τέσσερα χρόνια πραγματοποιείται το Quadrennial Defense Review, μια νομοθετικά θεσπισμένη αναθεώρηση της στρατηγικής και των προτεραιοτήτων του υπουργείου Άμυνας, με στόχο την αξιολόγηση απειλών και προκλήσεων και την επανεξέταση των ικανοτήτων, δυναμέων και στρατηγικών για την αντιμετώπιση των σημερινών και μελλοντικών προκλήσεων. Η Ε.Ε. θεσμοθέτησε πρόσφατα τη Συντονισμένη Ετήσια Αμυντική Αναθεώρηση (CARD), με στόχο την ανάπτυξη ικανοτήτων, την εμπέδυνση της αμυντικής συνεργασίας και την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των αμυντικών δαπανών. Η μοναδική σχετική προσπάθεια στη χώρα μας ήταν η Στρατηγική Αμυντική Αναθεώρηση του 2001, μια διαδικασία με αρκετές αδυναμίες και δυσχερείες υλοποίησης των σχετικών προτάσεων πολιτικής λόγω και των αντιτάσεων του «συστήματος», αλλά σε κάθε περίπτωση χρήσιμη. Θα ήταν ενδεχομένως χρήσιμη έως απαραίτητη η άμεση έναρξη μιας διαδικασίας αμυντικής αναθεώρησης που θα εξετάσει μία σειρά ζητημάτων (εξελισσόμενο διεθνές περιβάλλον, εκτίμηση απειλών, ρόλος-αποστολές Ε.Δ., δομή, εκπαίδευση, στελέχωση, θητεία, νέες τεχνολογίες, εξοπλισμοί, αμυντική βιομηχανία, κ.ά.) και θα παρουσιάσει συγκεκριμένες προτάσεις για τη διατήρηση της αποτρεπτικής ισχύος της χώρας σε μια δύσκολη γεωπολιτική και οικονομική συγκυρία. Εξίσου αναγκαία θα ήταν μια αντιστοίχιση διαδικασίας σε θέματα εξωτερικής πολιτικής (αριθμός διπλωματικών αντιπροσωπειών, τρόπος λειτουργίας ΥΠΕΞ, κ.ά.) και εσωτερικής ασφάλειας (αντιμετώπιση υφιστάμενων και νέων μορφών εγκληματικότητας, προστασία συνόρων, διαχείριση εκτάκτων καταστάσεων). Βεβαίως, οι διαδικασίες αναθεώρησης έχουν νόημα μόνο εφόσον υπάρχει διαθέσιμη ουσιαστικής επανεξέτασης βασικών παραδοχών και, όπου χρειάζεται, «σπασίματος αυγών» και σε βάθος τομών.

* Γενικός διευθυντής στο ΕΝΙΑΜΕΠ.

Στα χέρια Γενικού Εισαγγελέα το ΜΟΕ κινητής τηλεφωνίας

Στη φάση των διαβουλεύσεων για τον καθορισμό τελών βρίσκονται οι διεργασίες για άρση των περιορισμών

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Θολό συνεχίζει να παραμένει το τοπίο αναφορικά με την άρση των περιορισμών που υπάρχουν στην χρήση κινητών τηλεφώνων Ε/κ και Τ/κ στις κατεχόμενες και ελεύθερες περιοχές αντίστοιχα. Περιορισμοί που έχουν τεθεί από την Τουρκία, η οποία αρνείται πεισματικά να άρει τις απαγορεύσεις που έχει επιβάλει και έχουν ως αποτέλεσμα την αδυναμία λειτουργίας κυπριακών και τουρκικών κινητών τηλεφώνων σε λειτουργία περιαγωγής.

Ο χαρακτηρισμός του όλου ζητήματος ως Μέτρου Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης, με την δημόσια εμπλοκή των ηγετών των δυο κοινοτήτων, έδωσε ώθηση στις προσπάθειες που καταβάλλονται, πλην όμως ουδείς γνωρίζει ποια θα είναι η κατάληξη.

Μοναδική εξαίρεση στο όλο κλίμα που υπάρχει είναι η κυβερνητική πλευρά που θεωρεί ότι είναι ζήτημα χρόνου η ανακοίνωση άρσης των περιορισμών που υπάρχουν. Από την άλλη, σημαντικό ρόλο στην έκβαση της όλης υπόθεσης θα διαδραματίσουν ο ΓΕΡΗΕΤ αλλά και ο νομικός σύμβουλος του κράτους που είναι η Νομική Υπηρεσία. Με βάση την εικόνα που επικρατεί οι εταιρείες πάροχοι τόσο από πλευράς Κύπρου όσο και Τουρκίας φαί-

Το θέμα της αποκατάστασης των επικοινωνιών με τα κατεχόμενα μέσω κινητής τηλεφωνίας συζητείται τα τελευταία 4 χρόνια. Στην τελευταία συνάντηση με τον Τ/κ ηγέτη ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είχε δηλώσει πως το όλο θέμα θα προχωρήσει.

νεται να έχουν βρει την κοινή συνισταμένη με ενδιάμεσο κρίκο μια ελβετική εταιρεία η οποία θα βοηθήσει στην υπερπήδηση των εμποδίων που έθετε η Τουρκία αρνούμενη να έλθει σε απευθείας συμφωνία με τους παρόχους στις ελεύθερες περιοχές.

Θέμα χρόνου

Η κυβερνητική πλευρά εμφανίζεται να είναι η μόνη αισιόδοξη αναφορικά με το αποτέλεσμα των προσπαθειών που βρίσκονται σε εξέλιξη. Το Προεδρικό, όχι μόνο δεν συμμερίζεται τις όποιες επιφυλάξεις εκφράζονται, αλλά θεωρεί πως είναι ζήτημα χρόνου να ανακοινωθεί η άρση των υφιστάμενων περιορισμών που υπάρχουν.

Κυβερνητικές πηγές επικαλούνται τις δημόσιες αναφορές του Προέδρου της Δημοκρατίας και του Τ/κ ηγέτη, που έβγαλαν από τον πάγο το όλο θέμα. Η εμπλοκή ευρωπαϊκού τηλεπικοινωνιακού κόμβου πιστεύεται ότι ξεπερνά και τα όποια εμπόδια υπάρχουν με την κυπριακή νομοθεσία.

Εισαγγελέας – ΓΕΡΗΕΤ

Οι όποιες εκτιμήσεις γίνονται στην παρούσα χρονική περίοδο είναι εν τη απουσία της γνωμάτευσης του Γενικού Εισαγγελέα, ο οποίος εν πολλοίς θα ανάψει ή όχι το πράσινο φως για άρση των περιορισμών. Ο Κώστας Κληρίδης θα κρίνει αν το πλαίσιο άρσης των περιορισμών είναι συμβατό με τον Περί Ρυθμίσεως Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Ταχυδρομικών Υπηρεσιών Νόμο του 2004 και το άρθρο 149 που αφορά την παροχή δικτύου ή/και υπηρεσιών χωρίς άδεια και άλλα αδικήματα.

Επί του προκειμένου η άποψη που επικρατεί είναι πως η εμπλοκή του ευρωπαϊκού τηλεπικοινωνιακού κόμβου ως ενδιάμεσου στις δυο πλευρές δεν παραβιάζει την κείμενη νομοθεσία, μιας και η όποια συμφωνία επιτευχθεί θα είναι με τον ενδιάμεσο και όχι απευθείας. Ωστόσο, υπάρχουν απόψεις οι οποίες υποστηρίζουν πως καταλυτικό ρόλο στην όλη υπόθεση θα δώσουν οι απαντήσεις του Γενικού Εισαγγελέα σε δυο ζητήματα. Πρώτον, αν υπάρχει παραβίαση του άρθρου 149 του νόμου 112(Ι)/2004 έστω και αν δεν υπάρχει απευθείας συμφωνία.

Στο ενδεχόμενο που η γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα κρίνει ότι δεν παραβιάζεται κείμενη νομοθεσία σε μια τέτοια περίπτωση καταγράφονται απόψεις ότι ενδεχομένως η γνωμάτευση να ερμηνευθεί ως προηγούμενο και σε άλλες περιπτώσεις συνεργασίας με τα κατεχόμενα μέσω τρίτων.

Στο στάδιο της τελικής απόφασης για άρση των περιορισμών βρίσκεται το θέμα της κινητής τηλεφωνίας ως Μέτρο Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης. Η κυβερνητική πλευρά θεωρεί πως είναι ζήτημα χρόνου η επίτευξη συμφωνίας, ωστόσο υπάρχουν και αντίθετες απόψεις.

www.bankofcyprus.com.cy
800 00 800

Τράπεζα Κύπρου

Η τιμολογιακή πολιτική στο τραπέζι

Με βάση τα όσα έχουν γίνει γνωστά, εκπρόσωποι του ευρωπαϊκού τηλεπικοινωνιακού κόμβου έχουν έλθει στην Κύπρο και πραγματοποιίσαν επαφές με τους πάροχους υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας σε ελεύθερες και κατεχόμενες περιοχές. Στην περίπτωση που υπάρξει συμφωνία θα αρθούν οι περιορισμοί που υ-

πάρχουν σήμερα στα κινητά τηλέφωνα και σε κατάσταση περιαγωγής. Κινητά τηλέφωνα παρόχων που δραστηριοποιούνται εντός της επικράτειας που ελέγχεται από την Δημοκρατία καθώς και αυτά των κατεχομένων θα αναγνωρίζονται από τα δίκτυα κινητής τηλεφωνίας σε ελεύθερες και κατεχόμενες περιοχές και ως εκ τούτου θα τους παρέχουν τις ίδιες υπηρεσίες όπως σε οποιοδήποτε άλλο σημείο του πλανήτη. Με βάση τις πληροφορίες που υπάρχουν, οι κάτοχοι κινητών τηλεφώνων από την μία και την άλλη πλευρά της γραμμής αντιπαράθεσης θα αναγνωρίζονται ως πελάτες του ευρωπαϊκού τηλεπικοινωνιακού κόμβου με τον οποίο έχουν συνάψει συμφωνία οι εταιρείες. Όπως μας λέχθηκε, το ζήτημα που βρίσκεται πάνω στο τραπέζι την παρούσα φάση είναι το ζήτημα της τιμολογιακής πολιτικής.

των κατεχομένων θα αναγνωρίζονται από τα δίκτυα κινητής τηλεφωνίας σε ελεύθερες και κατεχόμενες περιοχές και ως εκ τούτου θα τους παρέχουν τις ίδιες υπηρεσίες όπως σε οποιοδήποτε άλλο σημείο του πλανήτη. Με βάση τις πληροφορίες που υπάρχουν, οι κάτοχοι κινητών τηλεφώνων από την μία και την άλλη πλευρά της γραμμής αντιπαράθεσης θα αναγνωρίζονται ως πελάτες του ευρωπαϊκού τηλεπικοινωνιακού κόμβου με τον οποίο έχουν συνάψει συμφωνία οι εταιρείες. Όπως μας λέχθηκε, το ζήτημα που βρίσκεται πάνω στο τραπέζι την παρούσα φάση είναι το ζήτημα της τιμολογιακής πολιτικής.

Η Τουρκία

Το όλο πρόβλημα στις προσπάθειες που καταβάλλονται τα τελευταία τέσσερα χρόνια ήταν η επιμονή της Τουρκίας για συμφωνία των εταιρειών στις ελεύθερες περιοχές με τις εταιρείες που δραστηριοποιούνται στα κατεχόμενα. Απαιτηση που δεν έγινε δεκτή από κυπριακής πλευράς με το σκεπτικό ότι δρουν παράνομα, στην ουσία είναι θυγατρικές των Τουρκικών εταιρειών μιας και τα κατεχόμενα τηλεπικοινωνιακά θεωρούνται επαρχία της Τουρκίας. Το όλο θέμα θα είχε λήξει εάν το τουρκικό υπουργείο Εξωτερικών δεν είχε θέσει εμπόδια στην απευθείας συμφωνία με τις μητρικές εταιρείες κινητής τηλεφωνίας την οποία θεωρεί ως αναγνώριση της Κυπριακής Δημοκρατίας.

ΑΠΟΨΗ / Του ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΤΟΦΩΛΟΥ

Από αυτοκρατορία, πολιτικός επαίτης

Η παράταση του Brexit έχει μία σειρά από άμεσες και σημαντικές συνέπειες στην πολιτική της Ευρώπης, ενώ καταδεικνύει παράλληλα την απόλυτη ένδειξη του πολιτικού συστήματος της Βρετανίας και τα καταστροφικά αποτελέσματα στα οποία μπορεί να οδηγήσουν έναν λαό οι αλαζονικές και απαιδευτές κοινωνικά ηγεσίες. Το πώς δηλαδή μπορούν να αλλάξουν δραματικά τη μοίρα ενός τόπου οι πολιτικές ελίτ, όταν δεν έχουν την ικανότητα να συνειδητοποιήσουν τα κοινωνικά προβλήματα ή να «διαβάσουν» τη δυναμική των διεθνών ανακατατάξεων και να σταθούν από τη σωστή πλευρά. Ας δούμε την ακολουθία των πραγμάτων:

Πρώτον, η παράταση του Brexit έστω και έως τον Οκτώβριο, σημαίνει ότι οι Βρετανοί θα προσέλθουν και αυτοί στις κάλπες και θα ψηφίσουν στις ευρωεκλογές του Μαΐου. Με δεδομένη την πρόβλεψη για την επιτυχία του ανερχόμενου εργατικού κόμματος και την κάθετη πτώση της κυβερνώσας παράταξης, αυτό σημαίνει σοβαρή αλλαγή στον συσχετισμό των δυνάμεων

στο Ευρωκοινοβούλιο, το οποίο με τη σειρά του θα εκλέξει τον πρόεδρο της Κομισιόν για τα επόμενα πέντε χρόνια. Με άλλα λόγια, θα δυσκολευθεί πολύ να επιτύχει τον στόχο του ο εκλεκτός των Γερμανών και του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος Μάνφρεντ Βέμπερ, σε αντίθεση με τον υποψήφιο των Σοσιαλδημοκρατών Φρανς Τίμερμανς, που θα κερδίσει ψήφους και έδαφος, ως η άλλη λύση, στη συγκεκριμένη κούρσα. Αυτό βεβαίως δεν είναι και κακό, καθώς υπάρχει διαφορά στην εμπειρία, στα χαρίσματα και στις θέσεις των δύο ανδρών. Ακόμη και η εναλλακτική προοπτική του ισχυρότερου Μπαρνιέ, του κεντροδεξιού Γάλλου που διαπραγματεύεται το Brexit με τους Βρετανούς, κερδίζει πόντους.

Δεύτερον, η περίπτωση της Βρετανίας έδειξε πού μπορούν να οδηγήσουν μία χώρα ο τυφλός εθνικισμός, ο λαϊκισμός και οι ανώριμοι πολιτικοί ηγέτες. Ερθασε την Τετάρτη να εκληπαρεί η πρωθυπουργός Μέι ακόμη και τα πιο μικρά κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να της δώσουν μία παράταση λίγων μηνών. Διότι το βρετανικό σύ-

στημα αποσαρθρώνεται. Και από την άλλη, οι ηγέτες των άλλων χωρών, ανάγκασαν τη Βρετανίδα πρωθυπουργό να φύγει έξω από την αίθουσα της συνεδρίασης σαν το φτωχό συγγενή, προκειμένου εκείνη να αποφασίσουν τη μοίρα της. Μια πρόωπη αυτοκρατορία που έγινε πολιτικός επαίτης!

Τρίτον, στις άμεσες συνέπειες θα πρέπει να επισημάσουμε την αστάθεια, την οποία θα προκαλέσει περαιτέρω στον βηματισμό της Ευρώπης η παρατεταμένη περίοδος του Brexit. Τρία χρόνια τώρα ταλαιπωρεί τα κέντρα αποφάσεων η υπόθεση εξόδου της Βρετανίας από την Ε.Ε., αυξάνοντας τις αβεβαιότητες στο εμπόριο, στις επενδύσεις και στην ασφάλεια. Η διαδικασία της Βρετανίας, εκτός από την ελαφρότητα του πολιτικού της συστήματος, που ήταν παντελώς απροετοίμαστο για μία τέτοιου μεγέθους στρατηγική επιλογή, ανέδειξε και το πόσο πολύηλοκο, επώδυνο και χρονοβόρο είναι το σενάριο εξόδου μιας χώρας από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Και θα χρειαστούν ενδεχομένως και άλλα χρόνια μέχρι να ολοκληρωθεί ο κύκλος αυτός. Ακόμη

όμως και μόνο το γεγονός ότι οι Βρετανοί θα έχουν λόγο επί κοινοτικών θεμάτων, μπορεί να κατανοήσει κανείς πως το πρόβλημα κακοφορμίζει.

Τέταρτον, οι εξελίξεις μιας παραπίσους παγκόσμιας άλλοτε δύναμης, εξαιτίας της διανοητικής νωρότητας μιας πολιτικής ελίτ, θα πρέπει να σταθούν παράδειγμα και να έχουν ως άμεση συνέπεια την ενεργοποίηση των ηγεσιών που ενδιαφέρονται πραγματικά για τα προβλήματα των πολιτών και την προοπτική της ενωμένης Ευρώπης. Η ενοποίηση αποτελεί σχέδιο επιβίωσης στο σημερινό ταραγμένο διεθνές περιβάλλον. Οι επικείμενες ευρωεκλογές λοιπόν θα πρέπει να είναι η αφορμή μιας νέας τέτοιας αρχής. Να μιλήσουν οι πολιτικοί για την οικονομική ανάπτυξη και τις θέσεις εργασίας, την ανάγκη διόρθωσης της λιτότητας. Το Brexit το ψήφισαν τα φτωχότερα στρώματα των Βρετανών, όχι οι εύποροι. Θα πρέπει στο εξής οι ηγεσίες να κατέβουν από το άρμα της υπεροψίας και να επικοινωνήσουν το αφήγημά τους στους πολίτες της Ευρώπης. Μιλάμε για μία μάχη, δεν είναι αστεία...

ΣΧΟΛΙΟ / Του ΜΠΑΜΠΗ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Υποχωρεί το ΑΕΠ, επιμένει η ανεργία

Διευρύνεται τους τελευταίους μήνες η απόσταση μεταξύ πραγματικών και επιθυμιών της ομάδας Τσίπρα. Επικρατεί στην κυβέρνηση βολονταρισμός αντί για μακροχρόνιο σχέδιο. Αναγνωρίζουν στη «βούληση πρωταρχική θέση σε σχέση με τις άλλες ανθρώπινες λειτουργίες» – βλ. λεξικό Μπαμπινιώτη.

Τα γεγονότα τους διαψεύδουν. Η ανεργία είναι τριπλάσια από τα ευρωπαϊκά κράτη: 18% εμείς, 6,5% η Ένωση (μ.ό.) και 7,8% η Ευρωζώνη. Οι άλλες χώρες που χρειάζονται μνημόνιο ή εφάρμοσαν περιοριστική πολιτική στη διάρκεια της μεγάλης κρίσης; Πορτογαλία: 6,3% - Ιρλανδία: 5,6% - Ρουμανία: 3,8% - Ουγγαρία: 3,5% - Κύπρος: 7,1% - Εσθονία: 4,2%. Κάτι δεν πάει καθόλου καλά στην περίπτωση μας. Είδατε τον κ. Τσίπρα να αντισυγκεί; Καθόλου! Αν αντιλαμβάνονταν την πραγματικότητα θα ξεκινούσε όλες τις ομιλίες του με αυτή την έγνοια. Δεν έχει όμως ενουσιαιοθόνη: «Μποό λεπτό γιατί

η οικονομία είναι το μεγάλο μου ατού, το μεγάλο επίτευγμα αυτής της κυβέρνησης», είπε στην εμβρόνιτη Έλλη Στάη.

Η Τράπεζα της Ελλάδος αναθεώρησε επί τα χείρω τις προβλέψεις της για την αύξηση του ΑΕΠ στο τρέχον έτος. Μόλις 1,9% είναι η νέα εκτίμηση: σημειώναμε πως ούτε το 2,5% της κυβερνητικής πρόβλεψης ήταν αρκετό για να καταγράψουμε ουσιαστική διέγερση της οικονομίας. Πρώτος Οργανισμός που είχε υπογραμμίσει τον κίνδυνο να πέσουμε κάτω από τον πήχυ του 2% υπήρξε το ΙΟΒΕ. Είχε, εμμέσως, επιβεβαιώσει το διαφανές πρόβλημα και το Ινστιτούτο του ΣΕΤΕ (τουριστικός κλάδος). Θα ήταν λάθος, εφέτος, να προσδοκούμε σε μια νέα άνοδο των πωλήσεων τουριστικού προϊόντος και, ακόμη λιγότερο, σε άνοδο των εισπράξεων από τον τουρισμό, επισήμανε πρόσφατα ο κ. Γ. Ρέτσος, πρόεδρος του Συνδέσμου. Η κυβέρνηση έκανε πως δεν άκουσε τίποτε. Προσφάτως, πάλι,

η υπουργός Εργασίας προσπάθησε να μας πείσει ότι η απασχόληση διευρύνεται παρά την πολιτική καθοδήγηση της αγοράς εργασίας μέσω της υπέργοις ανόδου του ελάχιστου μισθού για προφανείς εκλογικούς σκοπούς. Οι ξενοδόχοι είχαν προτείνει, για παράδειγμα, ότι η κατάργηση του υποκατάτατου μισθού για τους νέους δίνει την ευκαιρία να θεσμοθετηθεί η μαθητεία, που προσφέρει ευκαιρίες ένταξης των νέων στις επιχειρήσεις. Ούτε που το συζητήσαν. Καμία μακρόπνοη και θεσμική πολιτική δεν τους ενδιαφέρει.

Παραδόξως, αν κάτι κινείται ακόμη σήμερα – και γι' αυτό γράφει το κοντέρ του ΑΕΠ – είναι γιατί μερίδα επιχειρηματιών και καταναλωτών πιστεύει ότι μετά τις εκλογές τα πράγματα θα βελτιωθούν. Το λένε, με καθαρό τρόπο, οι δημοσκοπήσεις. Αν ο κ. Τσίπρας το «διαβάξει» ως βελτίωση που θα «εισπράξει» στην κάλπη, επαναλαμβάνει το τυπικό λάθος των κυβερνήσεων.

Είναι πολλά τα «πλην» για τα ψηλά κτήρια στην Κύπρο

Δεν γίνονται στοχευμένα τέτοιες αναπτύξεις, λέει ο πρόεδρος του ΕΤΕΚ Στέλιος Αχνιώτης

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΗ ΜΑΡΙΑ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

Για άλλη μια φορά το ΕΤΕΚ κρούει τον κώδωνα του κινδύνου σε σχέση με τις μεγάλες αναπτύξεις τύπου ψηλών κτιρίων, υπογραμμίζοντας ότι αυτές δεν γίνονται στοχευμένα και κάτω από ένα πολεοδομικό κανονιστικό πλαίσιο. Οι αδυναμίες που παρατηρούνται στην προκειμένη περίπτωση είναι χρόνιο ζήτημα που εντοπίζεται και σε άλλες αναπτύξεις, με αποτέλεσμα ετεροχρονισμό να επικειρείται περιορισμός των ζημιών. Κάτι ανάλογο παρατηρείται για παράδειγμα στην περίπτωση των παλαιών οικοδομών. Πέραν των ψηλών κτιρίων, στις ανησυχίες του ΕΤΕΚ παραμένει το ζήτημα των γραφειοκρατικών διαδικασιών, το κόστος των οποίων ανέρχεται στο μισό δισ. ευρώ. Η σύσταση ενιαίων αρχών αδειοδότησης θα μπορούσε να φέρει λύση στο πρόβλημα, ωστόσο το γεγονός ότι έχει περιληφθεί στην μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης, δεν εγγυάται ότι αυτό θα γίνει σύστημα. Σε συνέντευξη του στην «Κ» ο πρόεδρος του Τεχνικού και Επιστημονικού Επιμελητηρίου Στέλιος Αχνιώτης σχολιάζει και το θέμα δημιουργίας καθδικού ναού εντός του δημοτικού κήπου Πάφου, τονίζοντας ότι θα μπορούσε να υλοποιηθεί μόνο κατά παρέκκλιση των προνοιών του τοπικού σχεδίου Πάφου. **Πόσο στοιχίζουν στην ανάπτυξη οι γραφειοκρατικές διαδικασίες αδειοδότησης; Υπάρχουν παραδείγματα επενδύσεων που άλλαξαν γνώμη λόγω των χρονοβόρων διαδικασιών;**

«Έχει εκτιμηθεί ότι το ετήσιο κόστος της γραφειοκρατίας στο σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας στην Κύπρο είναι της τάξης των €500 εκ. Σε ό,τι αφορά την αδειοδότηση της ανάπτυξης, έχει υπολογιστεί (για τις ΗΠΑ - 2005 The Economic Impact of Accelerating Permit Processes on Local Development and Government Revenues) ότι η μείωση του χρόνου έκδοσης των αδειών για ανάπτυξη κατά έξι μήνες έχει θετική επίπτωση 1% στον εσωτερικό βαθμό απόδοσης μιας επένδυσης, κάτι που μπορεί να παίξει καθοριστικό ρόλο στην βιωσιμότητά της. Στην Κύπρο οι καθυστερήσεις που παρατηρούνται είναι πολύ μεγαλύτερες των έξι μηνών, συνεπώς δεν είναι παράλογο κάποιοι επενδυτές να μην προχωρούσαν με την επένδυσή τους ή τελικά να πήγαν σε άλλο προορισμό. Πέραν τούτου όμως οι μεγάλες καθυστερήσεις είναι γενεσιουργός αιτία διαφθοράς και συχνών παρανομιών, κάτι που οδηγεί σε απαίχιση της νομοθεσίας και του κράτους.

Σύσταση ενιαίων αρχών αδειοδότησης για έκδοση πολεοδομικών και οικοδομικών αδειών. Πιστεύετε ότι θα υλοποιηθεί εντός του 2019; Ποιες αλλαγές θα επιφέρει με την εφαρμογή του;

«Δυστυχώς η σύσταση ενιαίων αρχών

“

Τον τελικό λόγο για την ανέγερση καθεδρικού ναού στο δημοτικό κήπο Πάφου τον έχει το Υπουργικό Συμβούλιο.

“

Η μείωση του χρόνου έκδοσης των αδειών για ανάπτυξη κατά έξι μήνες έχει θετική επίπτωση 1% στον εσωτερικό βαθμό απόδοσης μιας επένδυσης, και μπορεί να παίξει καθοριστικό ρόλο στην βιωσιμότητά της.

αδειοδότησης έχει περιληφθεί και είναι μέρος της μεταρρύθμισης της τοπικής αυτοδιοίκησης, για την οποία ούτε ο χρόνος, ούτε το τελικό περιεχόμενο της κατάληξης είναι εύκολο να προβλεφθεί. Παγια θέση του ΕΤΕΚ ήταν και παραμένει η σύσταση πέντε τεχνοκρατικών ενιαίων επαρχιακών αρχών αδειοδότησης και ελέγχου της ανάπτυξης. Το νέο πλαίσιο αδειοδότησης της ανάπτυξης περιλαμβάνει και άλλα θέματα, ενώ θεμελιώδης αλλαγή είναι η θεσμοθέτηση μπρόου μελετητών, όπου θα καθοριστούν αυστηρότερες ρυθμίσεις για τους ιδιώτες επαγγελματίες μελετητές.

Ποια η θέση σας για αναπτύξεις τύπου ψηλών κτιρίων; Έγιναν λάθη; Θεωρείτε ότι μπαίνουν σιγά σιγά τα πράγματα σε σωστό πλαίσιο;

«Αυτό που ισχύει με τα ψηλά κτήρια στην Κύπρο είναι αυτό που βλέπουμε να συμβαίνει και για τόσα άλλα θέματα που σχετίζονται με την ανάπτυξη: αντί να σχεδιάζουμε στρατηγικά και στοχευμένα, προσπαθούμε ετεροχρονισμένα να ελέγξουμε τις ζημιές. Σήμερα, τα ψηλά κτήρια ανεγείρονται σε ένα περιβάλλον όπου παρατηρείται έλλειψη πολεοδομικού κανονιστικού πλαισίου για την χωροθέτησή τους. Στην ουσία δεν υπάρχουν επιμερισταγμένες μελέτες που να προσδιορίζουν τις προδιαγραφές των ψηλών κτιρίων στην Κύπρο, δεν έχουν εξετασθεί

Οι μεγάλες καθυστερήσεις στην αδειοδότηση αναπτύξεων έχουν διώξει επενδύσεις από την Κύπρο, επισημαίνει ο κ. Αχνιώτης και τονίζει την ανάγκη για την σύσταση ενιαίων αρχών αδειοδότησης για έκδοση πολεοδομικών και οικοδομικών αδειών.

Οι ευθύνες για τα εγκαταλελειμμένα κτήρια

«Το τελευταίο διάστημα γίναμε μάρτυρες περιστατικών κατάρρευσης παλαιών οικοδομών. Υπάρχουν επίσης εγκαταλελειμμένα κτήρια για τα οποία δεν λαμβάνεται καμιά δράση αλλαγής τους από την στιγμή που ο ιδιοκτήτης είναι απών από την όποια διαδικασία. Ποιος έχει τελικά την ευθύνη;

«Υπάρχει μια αλυσίδα υπευθυνότητας. Σίγουρα σημαντικό μερίδιο ευθύνης έχουν οι ιδιοκτήτες οι οποίοι κατ' ελάχιστον οφείλουν να διατηρούν την περιουσία τους σε κατόσταση που να μην δημιουργείται κίνδυνος σε τρίτους. Από την άλλη οι αρμόδιες οικοδομικές αρχές οφείλουν να δρουν προληπτικά και να εφαρμόζουν με αυστηρότητα τις σχετικές πρόνοιες του νόμου. Υπάρχει, δυστυχώς, γενικότερη έλλειψη κουλτούρας προληπτικής συντήρησης των οικοδομών, και είναι εδώ που το ΕΤΕΚ πρότεινε την θεσμοθέτηση της περιοδικής επιθεώρησης οικοδομών, έτσι ώστε να προλαμβάνονται καταστάσεις. Για την αντιμετώπιση του προβλήματος, το οποίο έχει την πολυπλοκότητά του, απαιτείται ενεργός και ολοκληρωμένη πολιτική. Δηλαδή, αποτελεσματική χρήση των υφιστάμενων νομοθετικών εργαλείων ή και ενίσχυση τους καθώς και οικονομικά κίνητρα/ αντικίνητρα στους ιδιοκτήτες, προγραμματισμός και τακτική παρακολούθηση.

συσσωρευτικά με μετρήσιμα δεδομένα οι πολεοδομικές επιπτώσεις της χωροθέτησής τους κατά περιοχή, ενώ δεν έχουν συνταχθεί εξειδικευμένοι κτιριοδομικοί κανονισμοί. Δημοσιεύθηκε πρόσφατα με τη συνεργασία και του ΕΤΕΚ, το Διευκρινιστικό Πλαίσιο των Γενικών Αρχών και Προϋποθέσεων για ανέγερση Ψηλών Κτιρίων, το οποίο καθορίζει τις αρχές άσκησης της διακριτικής ευχέρειας του Διευθυντή του Τμήματος Πολεοδομίας

σε σχέση με τους επιτρεπόμενους ορόφους μιας ανάπτυξης. Δυστυχώς, είναι το μοναδικό εξειδικευμένο πλαίσιο που υπάρχει μέχρι στιγμής για ένα θέμα κρίσιμο με μη αναστρέψιμο αντίκτυπο στο αστικό περιβάλλον. Υπάρχουν πολλά βήματα που πρέπει να γίνουν ακόμα, η δε αναθεώρηση των τοπικών σχεδίων που μόλις ξεκίνησε αποτελεί μια ευκαιρία ώστε αυτά τα βήματα να είναι συγκροτημένα και βάσει μιας ευρύτερης και ορ-

θολογικά σχεδιασμένης πολεοδομικής στρατηγικής.

Τελικά η δημιουργία καθεδρικού ναού εντός του δημοτικού κήπου Πάφου προχωρά. Από την πλευρά σας είχατε προβάλει διαφωνία σχετικά με την χωροθέτησή του στο συγκεκριμένο σημείο αν και δεν εισακουστήκατε.

«Αυτό που πρέπει να γίνει σαφές είναι πως η ανέγερση καθεδρικού ναού στον Δημοτικό Κήπο θα μπορούσε να υλοποιηθεί μόνο κατά παρέκκλιση των προνοιών του τοπικού σχεδίου Πάφου. Αρμόδιο όργανο για την κατά παρέκκλιση αδειοδότηση είναι το Συμβούλιο Μελέτης Παρεκκλίσεων (ΣΥΜΕΠΑ) και τον τελικό λόγο τον έχει το Υπουργικό Συμβούλιο που θα κληθεί να εγκρίνει ή να απορρίψει την εισήγηση του ΣΥΜΕΠΑ. Το Δημοτικό Συμβούλιο θα δώσει απόψεις για την αίτηση, όπως και οι υπόλογοι αρμόδιοι φορείς σύμφωνα με τη νομοθεσία (συμμεριλαμβανομένου και του ΕΤΕΚ), εφόσον έχει μπροστά του πλήρη σχεδία και δεδομένα. Μέχρι τώρα και εξ όσων γνωρίζουμε δεν έχει υποβληθεί σχετική αίτηση. Ως γενική αρχή, το Επιμελητήριο δεν αντιδρά στη συγκεκριμένη πρόταση της Εκκλησίας, αλλά σε οποιαδήποτε πρόταση που παραβιάζει τις πρόνοιες των Τοπικών Σχεδίων και αγνοεί βασικές αρχές αειφόρου αστικού σχεδιασμού και βιώσιμης κινητικότητας.

Επενδύσεις για ενεργειακή αναβάθμιση

«Ενεργειακή απόδοση των κτιρίων και υποχρεώσεις της Κύπρου έναντι της ΕΕ. Συνήθως είμαστε εκπρόθεσοι στα χρονοδιαγράμματα μας. Ισχύει κάτι τέτοιο και στην προκειμένη περίπτωση; Ποια η θέση του ΕΤΕΚ στο θέμα;

«Εξ όσων γνωρίζω, όχι δεν υπάρχει κάποια σημαντική εκκρεμότητα. Είμαστε στην τελική ευθεία για τα κτήρια με σχεδόν μηδενική κατανάλωση ενέργειας. Σημαντικό θετικό βήμα σε σχέση με την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων ήταν η μηχανογράφηση, αυτοματοποίηση και ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων για έκδοση Πιστοποιητικών Ενεργειακής Απόδοσης κτιρίων και η εισαγωγή συστήματος δειγματοληπτικού ποιοτικού ελέγχου από την Υπηρεσία Ενέργειας το 2017. Το αποτέλεσμα είναι η άμεση έκδοση των πιστοποιητικών, χωρίς να ταλαιπωρείται κανείς και η διασφάλιση συμμόρφωσης με τη νομοθεσία. Σημαντικές προκλήσεις στον τομέα είναι η επιβολή της νομοθεσίας σε σχέση με την απαίτηση ύπαρξης Πιστοποιητικού Ενεργειακής Απόδοσης για κτήρια που πωλούνται ή ενοικιάζονται, αλλά και η κινητοποίηση επενδύσεων για την ενεργειακή αναβάθμιση υφιστάμενων οικοδομών. Ένα σημαντικό θέμα θα έλεγα είναι ότι για να προχωρήσει μια ενεργειακή αναβάθμιση ενός υφιστάμενου κτιρίου θα έπρεπε να διασφαλίζεται ότι ο φέρων οργανισμός του κτιρίου είναι σε τέτοια καλή κατάσταση ώστε να ανταποκρίνεται και στις σύγχρονες απαιτήσεις αντισεισμικού σχεδιασμού. Σε αντίθετη περίπτωση είναι ωσάν να μην ενδιαφερόμαστε για το κυρίαρχο θέμα που είναι η στατικότητα και οι συνθήκες ασφάλειας της οικοδομής. Υπάρχει δε το ενδεχόμενο ένα κτήριο να έχει σοβαρότατα προβλήματα και με την επέμβαση μόνο για ενεργειακή αναβάθμιση του αυτά να καλυφτούν, αλλά το ουσιαστικό πρόβλημα θα παραμείνει.

Ο ρόλος του ΕΤΕΚ είναι συμβουλευτικός. Θεωρείτε ότι θα έπρεπε οι θέσεις του να υιοθετούνται από το κράτος και μέσω σχετικών νομοθετικών ρυθμίσεων;

«Το Επιμελητήριο αποτελεί ένα ανεξάρτητο επιστημονικό φορέα/ θεσμό και δεν έχει σκοπό να υποκαταστήσει οποιαδήποτε αρμόδια αρχή ή υπηρεσία του κρατικού μηχανισμού και της εκτελεστικής εξουσίας. Σημειώνεται ότι το ΕΤΕΚ έτσι και αλλιώς συμμετέχει θεσμικά σε επιτροπές και συμβούλια για τεχνικά θέματα, οι αποφάσεις των οποίων είναι βάσει νομοθεσίας δεσμευτικές σε μεγάλο βαθμό ή έστω αρκετά ισχυρές (όπως π.χ. Πολεοδομικό Συμβούλιο, Συμβούλιο Μελέτης Παρεκκλίσεων, Επιτροπή Εξέτασης των Μελετών Επιπτώσεων στο Περιβάλλον κοκ). Με τον ανεξάρτητο ρόλο του το Επιμελητήριο προσδοκεί στον εμπλουτισμό του δημόσιου διαλόγου και μέσα από την επεξεργασία τεχνικών κυρίως θεμάτων, την κατάθεση εισηγήσεων/απόψεων υπηρετεί, αφενός την προστασία του δημόσιου συμφέροντος και τις κοινωνικές και, αφετέρου, συμβάλλει στην επιδίωξη της συνεχούς προόδου του τόπου μας.

ΑΡΘΡΟ Των ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΛΙΑΡΓΚΟΒΑ και ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ*

Σπούδασε και βγάλε διαβατήριο για τα ξένα...

Στην ερώτηση τι σκοπεύεις να κάνεις μετά τις σπουδές σου, η πιθανή απάντηση που θα λάβεις είναι ότι «θα φύγω για καριέρα στο εξωτερικό». Η απάντηση αυτή αποτυπώνει την πιο σοβαρή και δύσκολη αναστρέψιμη επίπτωση της οικονομικής κρίσης, οδηγώντας στην «αναγκαστική» μετανάστευση στο εξωτερικό χιλιάδες νέους ανθρώπους. Η Ελλάδα και στο παρελθόν είχε γνωρίσει μεταναστεύσεις των παιδιών της, αυτή τη φορά όμως δεν μετανάστευσαν νέοι που εγκατέλειπαν τις αγροτικές καλλιέργειες ούτε ανειδίκευτοι εργάτες, αλλά νέοι με υψηλό μορφωτικό επίπεδο και υψηλά επιστημονικά προσόντα. Υπήρχε δηλαδή «brain drain» όχι ως επιλογή ανάμεσα σε πολλές άλλες εναλλακτικές πορείες, αλλά ως αναγκαστικός μονόδρομος λόγω αναξιοκρατίας, αδιαφάνειας, ευνοιοκρατίας, πελατειακών σχέσεων και διαφθοράς στη χώρα μας. Αυτά άλλωστε επιβεβαιώνονται από την έκθεση του ΟΟΣΑ για την ελληνική οικονομία του έτους 2018. Ετσι, οι νέοι επιστήμονες είχαν μπροστά τους δύο επιλογές. Ή μετά τις πολυχρόνες σπουδές να επιστρέψουν άνεργοι στο «παιδί του δωμάτιο» ή να αναζητήσουν αλλού συνθήκες εργασίας. Σύμφωνα με έρευνα της ICAP People Solutions το 53% αυτών που μετανάστευσαν τα τελευταία χρόνια ήταν κάτοχοι μεταπτυ-

Ο δρόμος της επιστροφής είναι δύσκολος, αλλά είναι αναγκαίο να πραγματοποιηθεί.

χιακού τίτλου και το 8% διδακτορικού τίτλου. Η έρευνα του Πανεπιστημίου Μακεδονίας έδειξε ότι τα 3/4 των νέων που μετανάστευσαν ήταν απόφοιτοι πανεπιστημίου, όταν στη μεγάλη μετανάστευση των Ελλήνων της δεκαετίας του 1960 ήταν μόλις 6% οι απόφοιτοι πανεπιστημίου. Η Μεγάλη Βρετανία, η Γερμανία, το Βέλγιο, η Δανία, η Γαλλία και πολλές άλλες χώρες της Ε.Ε. εκμεταλλεύθηκαν αυτή την ευκαιρία που τους παρουσιάστηκε για να καλύψουν τις μεγάλες ανάγκες που είχαν για υψηλού επιπέδου επιστημονικό προσωπικό με μηδενικό κόστος επένδυσης. Στις χώρες αυτές ο θεσμός της οικογένειας λειτουργεί σε διαφορετική βάση απ' ό,τι στην Ελλάδα. Οι μακροχρόνιες σπουδές των παιδιών στις χώρες αυτές δεν στηρίζεται στην αμέριστη οικονομική στήριξη των γονιών αλλά στον τραπέζιο δανεισμό. Αυτό όμως σε πολλές περιπτώσεις λειτουργεί αποτρεπτικά, αφού υπάρχουν και άλλες εναλλακτικές λύσεις ευκολό-

Κάθε απόφοιτος ιατρικής, πολυτεχνείου και άλλων πανεπιστημιακών σχολών στοιχίζει στο ελληνικό Δημόσιο, σύμφωνα με έρευνες, περίπου 200.000 ευρώ και σε αυτό πρέπει να προστεθούν τα χιλιάδες ευρώ που ξοδεύουν οι γονείς για τις γυμνασιακές, λυκειακές και πανεπιστημιακές σπουδές.

τερες και χωρίς απαιτήσεις για να εισέλθουν στην αγορά εργασίας. Εξάλλου στις χώρες αυτές η ανεργία βρίσκεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα και οι εργασιακές ευκαιρίες είναι διαρκείς. Δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι εδώ και πάνω από ένα χρόνο η πρεσβεία της Δανίας στην Αγγλία, βλέποντας ότι μεγάλο μέρος του επιστημο-

νικού δυναμικού που εργάζεται στην Αγγλία και προέρχεται από άλλες χώρες μετά το Brexit θα εγκαταλείψει την Αγγλία, με παρέμβαση της προσπάθειας να προσελκύσει επιστημονικό δυναμικό και να το κατευθύνει προς τη Δανία προσφέροντάς του αντίστοιχους υψηλούς μισθούς και μειωμένη φορολογία. Είναι

μια πολύ συμφέρουσα λύση όχι μόνο για τη Δανία αλλά και για όλες τις χώρες του σκληρού πυρήνα της Ευρώζωνας, αφού αποκτούν αυτό το επιστημονικό δυναμικό χωρίς να επιβαρύνουν τους πολίτες τους. Για το επιστημονικό δυναμικό που μετανάστευσε, οι Έλληνες γονείς και το κράτος έχουν ξοδέψει εκατομμύρια ευρώ. Κάθε απόφοιτος ιατρικής, πολυτεχνείου και άλλων πανεπιστημιακών σχολών στοιχίζει στο ελληνικό Δημόσιο, σύμφωνα με έρευνες, περίπου 200.000 ευρώ και σε αυτό πρέπει να προστεθούν τα χιλιάδες ευρώ που ξοδεύουν οι γονείς για τις γυμνασιακές, λυκειακές και πανεπιστημιακές σπουδές. Η μετανάστευση του ανθρώπινου δυναμικού που έγινε την περίοδο της κρίσης είχε και έχει σημαντικές επιπτώσεις στο ασφαλιστικό και συνταξιοδοτικό σύστημα της χώρας, το οποίο στερείται εισοδημάτων 1,5-2 δισ. ευρώ σε ετήσια βάση σύμφωνα με μελέτη του ΣΕΒ. Εάν δε συνυπολογιστούν και οι απώλειες από τον φόρο εισοδήματος, τότε το ποσό ανεβαίνει στα 9,1 δισ. ευρώ τον χρόνο.

Υπάρχουν σήμερα οι προϋποθέσεις για να επιστρέψουν οι νέοι αυτοί επιστήμονες στην Ελλάδα και να βοηθήσουν στην ανάπτυξη της χώρας; Η απάντηση βρίσκεται στο αν εξέλπιναν οι λόγοι που τους ανάγκασαν να φύγουν στο εξωτερικό για να αναζητήσουν εκεί εργασία. Αν

δπλαδί άλλαξε το παραγωγικό μοντέλο και αν η χώρα απέκτησε αξιολογικές διαδικασίες. Δυστυχώς όλα τα δεδομένα δείχνουν ότι κάτι τέτοιο δεν ισχύει. Αλλά και να ισχυε, η επιστροφή δεν είναι μια εύκολη υπόθεση. Σύμφωνα με έρευνα της ICAP People Solutions, που πραγματοποιήθηκε το 2018 σε δείγμα 1.068 εργαζομένων σε 61 χώρες, το 50% θεωρεί ότι για να επιστρέψουν πρέπει να έχουν εξασφαλιστεί αποδοχές αντίστοιχες ή καλύτερες από αυτές που έχουν στη χώρα που τους φιλοξενεί βάσει του κόστους ζωής. Το 38% θέτει ως προϋπόθεση τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης, το 34% την ανάπτυξη της οικονομίας και το 21% την αναγνώριση της εργασιακής εμπειρίας που απέκτησαν στο εξωτερικό. Ο δρόμος της επιστροφής είναι δύσκολος αλλά είναι αναγκαίο να πραγματοποιηθεί. Η κυβέρνηση που θα προκύψει από τις προσεχείς βουλευτικές εκλογές πρέπει να επιμείνει και να δημιουργήσει το πλαίσιο επαναπατριsmού του επιστημονικού προσωπικού και α-νακοπής του «brain drain» πριν γίνουν όλα μη ανατρέψιμα...

* Ο κ. Παναγιώτης Λιαργκόβας είναι καθηγητής Οικονομικών στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου και ο κ. Νικόλαος Αποστολόπουλος είναι λέκτωρ Επιχειρηματικότητας στο Plymouth University.

Η κρίση στην Τουρκία γονατίζει τα κατεχόμενα

Αλυσιδωτές πολιτικές εξελίξεις στην τουρκοκυπριακή κοινότητα, με εικόνα και σημάδια διάλυσης της λεγόμενης κυβέρνησης

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Πριν από λίγες ημέρες, ο λεγόμενος υπουργός Οικονομικών στα κατεχόμενα προέβη σε μια δήλωση που παράγει τα νέα στη σύγχρονη πολιτική και οικονομική ιστορία της τουρκοκυπριακής κοινότητας. Με μια αφιριστική κίνηση, ο Σερντάρ Ντενκτάς ανακάλυψε ότι οι μισθοί του «δημόσιου» τομέα, τον Μάρτιο, πληρώθηκαν με δανεικά χρήματα. Συγκεκριμένα, η «κυβέρνηση» δαπάνησε χρήματα από τον επιχειρηματία που διαχειρίζεται το «αεροδρόμιο» της Τυμβού.

Η ανακοίνωση του κ. Ντεντάκας πυροδότησε αλυσιδωτές αντιδράσεις Τ/κ πολιτικών. Ο ίδιος ο Αντιπρόεδρος της «κυβέρνησης», ο Κουντρέτ Όζερατ, έβαλλε κατά του κ. Ντεντάκας με το σκεπτικό ότι προχώρησε σε μια πρωτοβουλία που πλήττει το γόνιμο της «ΤΑΒΚ». Η δε αξιωματική αντιπολίτευση προβάλλει την άποψη ότι εξαιτίας της διακοπής παρόμοις οικονομικές βοήθειες από την Άγκυρα, η τ/κ οικονομία έχει πλέον έρθει στο κατώφλι της καταστροφής.

Οι παραπάνω εξελίξεις έρχονται στο προσκήνιο την στιγμή που οι Τουρκοκύπριοι βιώνουν σε καθημερινή βάση τις επιπτώσεις της μεγάλης κρίσης. Οι Τουρκοκύπριοι αναλύτες προβληματίζονται για το ενδεχόμενο περαιτέρω επιδείνωσης της κατάστασης της τουρκικής οικονομίας, μια εξέλιξη που αυτομάτως θα επηρεάσει και τα κατεχόμενα.

Σε γενικές γραμμές, ο Τ/κ αναλυτής δεν «βλέπει» φως στην άκρη του τούνελ. Η οικονομική εξάρτηση της τ/κ πλευράς από την Τουρκία, το αδιέξοδο στο Κυπριακό και ο αναποτελεσματικός «κρατικός» μηχανισμός δεν αφήνουν πολλά περιθώρια αισιοδοξίας.

Η μεγαλύτερη καταστροφή

Για τους Τ/κ μικροεπιχειρηματίες και καταστηματάρχες, η συμμερίνη οικονομική κρίση έχει ξεπεράσει προ πολλού το βαθμό σοβαρότητας και επιπτώσεων, την μεγάλη κρίση που έπληξε την τ/κ κοινότητα πριν από περίπου δυο δεκαετίες. Τότε, η κρίση έπληξε τον χρηματοπιστωτικό τομέα. Σήμερα, η κρίση επηρεάζει όλους τους τομείς της καθημερινότητας και της κοινωνικο-οικονομικής ζωής. «Αλλάς τους Ε/κ πελάτες

Για τους Τ/κ μικροεπιχειρηματίες και καταστηματαρχες, η σημερινή οικονομική κρίση έχει ξεπεράσει προ πολλού σε βαθμό σοβαρότητας και επιπτώσεων, την μεγάλη κρίση που έληξε την τ/κ κοινότητα πριν από περίπου δυο δεκαετίες.

«Δίχως τους Ε/κ πελάτες μου δεν θα μπορούσα να σταθώ στα πόδια μου. Ενδεχομένως θα έκλεινα το φαρμακείο», δηλώνει Τουρκοκύπριος φαρμακοποιός.

μου δεν θα μπορούσα να σταθώ στα πόδια μου. Ενδεχομένως θα έβλεπα το φαρμακείο». Αυτό μας επισημαίνει με πικρία ο Τ/κ φαρμακοποιός Νετζμί, ο οποίος το προηγούμενο διάστημα στήριξε τις ελπίδες στον στην λύση του Κυπριακού για να αλλάξει η συνολική εικόνα στην τ/κ οικονομία. Ο ίδιος μας επεξηγεί το σκεπτικό του: «Την περίοδο της εκλογής του Μουσταφά Ακιντζί είχαμε ελπίδες για κάτι καλύτερο. Η λύση του Κυπριακού είχε εμφανιστεί στον ορίζοντα. Με την λύση θα είχαμε ορατικές εξελίξεις στο βόρειο τμήμα του νησιού. Ο

απαραισιμότητα κρατικών μηχανισμών θα άλλαζε. Θα ακολουθούσαν μεταρρυθμίσεις στις Ε.Ε. Θα είχαν ξένες επενδύσεις, ενωσιμότητα στις βόρειες Κύπρου στον διεθνή κοινότυπο, στις ξένες αγορές. Με την κατάρρευση των συνομιλιών αυτά τα όνειρα καταδειφισθηκαν και είπες παραινέμασε στο έλεος της Τουρκίας».

«Ποια Τουρκία; Αυτή του Ερτογάν», αναρωτείται η επιχειρηματίας Μουβίς. Η ίδια προβάλει ην άποψη ότι η κυβέρνηση του Ρετζέπ Ταγρίπ Ερτογάν δεν πρόκειται να συμβάλει με θετικό τρόπο στο είς εξέλιξη

στην Κύπρο. «Δεν πρόκειται να υποστηρίξει την λύση. Ούτε θα πείσει να μας βοηθήσει οικονομικά», τονίζει και προσθέτει: «Από πολιτική και οικονομική άποψη, εμείς οι Τουρκοκύπριοι έχουμε καταστραφεί. Η τουρκική λίρα χάνει συνεχώς αξία. Χρήματα από την Αγκυρα δεν μας έρχονται. Η κυβέρνηση δεν είναι πλέον σε θέση να πληρώσει τους μισθούς του δημοσίου, ο οποίος αποτελεί την ραχοκαλιά της οικονομίας μας. Ακόμη και αν αλλάξει η κυβέρνηση τα δεινά της οικονομίας θα παραμείνουν ίδια».

Οι προβληματισμοί των Τ/κ πολιτών έρχονται στο προσκήνιο των συζητήσεων που η οικονομική κρίση πυροδοτεί αλυσιδωτάς πολιτικές εξελίξεις στην Τ/κ κοινότητα. Εξαιτίας του οικονομικού διεξόδου η «κυβέρνηση» παρουσιάζει εικόνα και σημάδια διάλυσης. Η αξιωματική αντιπολίτευση στρέφεται τα βέλημά της στην Αγκυρα. Το πολιτικό θερμομέτρο στην Τ/κ κοινότητα σκαρφαλώνει στα ύψη, μολίς λίγους μήνες πριν από τις «προεδρικές εκλογές».

Τα τέσσερα κόμματα που απαίτησαν την σημερινή «κυβέρνηση» δεν συμφωνούν ως προς την στρατηγική που θα πρέπει να ακολουθηθεί για να αντιμετωπιστεί η οικονομική κρίση. Και τα τέσσερα κόμματα παραδέχονται το γεγονός ότι οι διδυματώσεις της «κυβέρνησης» απέναντι στην μεγάλη κρίση είναι περιορισμένες. Ωστόσο, υπάρχουν διαφορές ως προς τον τρόπο χρήσης αυτών των περιορισμένων μέτρων και δυνατοτήτων.

Το Δημοκρατικό Κόμμα συγκρούεται με το Κόμμα του Λαού σε ό, τι αφορά την εξασφάλιση δανείου από έναν Τούρκο επιχειρηματία. Το τελευταίο απορρίπτει κατηγορηματικά την ιδέα της διαδίνσις αυτής της πρακτικής. Την ίδια στιγμή, τα τέσσερα κόμματα δεν συμφωνούν σε σειρά ζητημάτων, λ.χ. για το νέο τιμολόγιο της «αρχής πληρωσίου». Ο Υπουργός Εξέργειας, Οζντίλ Ναμί από το Ξενοεμπλ-κανικό Τουρκικό Κόμμα (PTK), πιέζει για την μεταφορά ηλεκτρικού ρεύματος από την Τουρκία στην «ΤΑΒΚ» με καλώδιο που διασχίζει την Μεσόγειο. Η επιμονή του κ. Ναμί σκοντάφτει πάνω στην απροθυμία των άλλων κομμάτων και κυρίως πάνω στις προβληματικές σχέσεις της «κυβερνήσις» με την Άγκυρα.

Αντιπολίτευση και Αγκυρα

Η τ/κ αξιωματική αντιπολίτευση και η Άγκυρα καιροφυλαχτούν και καταγράφουν με μεγάλη προσοχή τις τελευταίες εξελίξεις. Λίγο πριν από το συγκεκριμένο δημοσίευμα, ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης έσπευσε στην Άγκυρα και βολιδοσκοπήσε τις προθέσεις της τουρκικής πλευράς σχετικά με τις μελλοντικές πολιτικές εξελίξεις και διεργασίες στην τ/κ κοινότητα.

Οι τελευταίες πληροφορίες θέλουν την Άγκυρα να έχει στείλει στην τ/κ Δεξιά το μήνυμα ότι ей να έτοιμη να συνεργαστεί με μια νέα κυβέρνηση της Δεξιάς με δυο βασικές προϋποθέσεις. Πρώτον, η νέα κυβέρνηση θα ακολουθήσει τις κατευθυντήριες γραμμές της Άγκυρας για την οικονομία. Δεύτερον, η τ/κ Δεξιά, το επόμενο έτος θα αναδείξει στην ηγεσία της τ/κ κοινότητα μια προσωπικότητα που θα είναι πρόθυμη να συζητήσει με την ε/κ πλευρά και την διεθνή κοινότητα αναλλακτικές προτάσεις για το Κυπριακό.

«Ερχονται σωρωτικές εξελίξεις, Η κρίση στην οικονομία επιταχύνει τις πολιτικές διεργασίες. Η Άγκυρα έχει λάβει τις αποφάσεις της. Θα αλλάξουν πολλά δεδομένα στο βόρειο τμήμα της Κύπρου», συμπέρασμα υψηλόβαθμο στέλεχος της τ/κ Δεξιάς την στιγμή που γραφάτοη το συγκεκριμένο δημοσίευμα. Ανεξάρτητα από τις μελλοντικές πολιτικές εξελίξεις, η πηγή μας δεν παρήλεια να υπογραμμισει ότι η νέα οικονομική κρίση είναι μια πρωτόγνωρη εμπειρία για τους τ/κ, η οποία αφήνει από πολλές απόψεις σε πολύ δύσκολη την «ΤΑΒΚ».

An advertisement for Ojosunglasses. At the top center is the brand logo, a stylized 'OJ' monogram. Below it, the text 'TOTAL EYE CARE' is written in large, bold, white capital letters, with 'EYE' underlined. Underneath that, 'sun & glasses' is written in a smaller, lowercase font with a small circular icon between the words. To the right of this text is a promotional badge that says '1+1 BUY ONE GET ONE FREE'. On the left side, there is a section titled 'ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΟΠΤΙΚΩΝ ΦΑΚΩΝ ΜΑΣ' followed by a bulleted list of features. On the right side, four different styles of sunglasses are displayed in a 2x2 grid. Each pair has its model number and price (€69.00) printed next to it.

TOTAL EYE CARE
— sun & glasses —

1+1
BUY ONE
GET ONE
FREE

ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΟΠΤΙΚΩΝ ΦΑΚΩΝ ΜΑΣ

- Αντιστατικοί
- Μετάδοση φωτός 99.9%
- Αντιθαμβωτική επικάλυψη
- Αντίσταση στους λεκέδες
- Υδροφοβική επίστρωση
- Εύκολοι στο καθάρισμα
- UV προστασία
- Εξαιρετικής ποιότητας κατασκευής

€69.00

310PS60056

€69.00

320PS70010

€69.00

310PS60058

€69.00

310PS60048

www.ojosunglasses.com

Η Παλιά πόλη και η Παλιά Γέφυρα του Μόσταρ ξαναχτίστηκαν με εντυπωσιακό βαθμό ομοιότητας ως προς την πρωτότυπη αρχιτεκτονική.

Ο «Φοίνικας» της Βενετίας, η μεγαλοπρεπής όπερα Λα Φενίτσε.

Η αναγέννηση υπερισχύει της καταστροφής

Δεκάδες μνημεία ανά την υφήλιο καταστράφηκαν, αλλά αναδημιουργήθηκαν και δεσπόζουν ξανά ως παγκόσμια σύμβολα

Του **ΝΙΚΟΥ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ**

Στην αρχή, φυσικά, επικράτησε το σοκ. Ενώ η Παναγία των Παρισίων, ένα από τα ισχυρότερα σύμβολα της Πόλης του Φωτός και λατρεμένο κόσμημα της γοθθικής αρχιτεκτονικής, τυλιγόταν στις φλόγες, ο λαός του Παρισιού παρακολουθούσε σαστισμένος, ανήμπορος να αντιδράσει, συχνά με δάκρυα συγκίνησης στα μάτια. Υστερα ήρθε η αλληλεγγύη, με δεκάδες ηγέτες και εκατοντάδες παγκόσμια πρωτοσέλιδα να στέλνουν παρήγορα μηνύματα υποστήριξης στη γαλλική πρωτεύουσα. Μόλις λίγα 24ωρα μετά, τη θέση και των δύο έχει ήδη πάρει η ελίδα. Οι δωρεές από ευπόρες οικογένειες και εταιρείες-κολλούσους της Γαλλίας για την ανοικοδόμηση του παριζιάνικου κοσμηματος ξεπερνούν ήδη τα 600 εκατ. ευρώ και οι διαδικασίες για την αποκατάσταση έχουν αρχίσει ταχύτατα να δρομολογούνται. Η καταστροφή της Παναγίας των Παρισίων μπορεί να σόκαρε την υψηλή σε βαθμό που φαίνεται πρωτοφανής – μάλιστα, ο διεθνής Τύπος έφτασε να κάνει λόγο μέχρι και για «πολιτιστική 11η Σεπτεμβρίου του Παρισιού». Ωστόσο, μια γρήγορη αναδρομή στην Ιστορία αρκεί για να μετρίσει την απαισιοδοξία που επικράτησε από τις συνταρακτικές εικόνες και τα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων. Δεκάδες μνημεία σκορπισμένα σε ολόκληρο τον πλανήτη έχουν υποστεί παρόμοιες καταστροφές τον περασμένο αιώνα, αρκετές φορές διανύοντας και αυτά το ταξίδι από το σοκ

στην αλληλεγγύη, και τέλος στην ελπιδοφόρα ανοικοδόμηση και επώλωση του τραύματος της καταστροφής.

Ο «Φοίνικας»

Ισως το μνημείο με την πιο αξιοσημείωτη ικανότητα να ξαναγεννιέται από τις στάχτες είναι η όπερα Λα Φενίτσε, που βρίσκεται στην καρδιά της Βενετίας. Αλλωστε, η ιδιαίτερη ιστορία του του έχει χάρισει το καίτευτικό ψευδώνυμο ο «Φοίνικας». Το θέατρο υψηλής αρχιτεκτονικής χτίστηκε το 1792 στη θέση ενός παλιού

Από τον «Φοίνικα» στη Βενετία και την Παλιά Γέφυρα του Μόσταρ στον καθεδρικό ναό της Μόσχας, το ταξίδι ήταν ένα: αλληλεγγύη και ανοικοδόμηση.

θεάτρου που είχε καταστραφεί από τις φλόγες μερικά χρόνια πριν και σύντομα κέρδισε την αγάπη των Βενετσιάνων που τη θεωρούσαν την ομορφότερη όπερα του κόσμου. Μόλις 44 χρόνια μετά την ημέρα που άνοιξε τις πύλες της, η Λα Φενίτσε καταστράφηκε ολοκληρωτικά από μαινόμενη πυρκαγιά, ωστόσο ήταν τέτοια η λατρεία των Ιταλών για το μαγευτικό κτίριο, που μέσα σε ένα χρόνο κατάφεραν να την αναστηλώσουν. Οι περιπέτειες για τον «Φοίνικα» δεν τελείωσαν εκεί. Το 1996, το κτίριο ξανατυλίχθηκε στις φλόγες

Ο καθεδρικός ναός του Ιησού Σωτήρα, που βρίσκεται στην καρδιά της Μόσχας, είναι ένα από τα πιο ευρέως αναγνωρισμένα σύμβολα της Ρωσίας.

και υπέστη δραματικές ζημιές στους εξωτερικούς τοίχους. Παρ' όλα αυτά και πάλι επικράτησε η ελπίδα, καθώς με τη στήριξη της ιταλικής κυβέρνησης, της UNESCO αλλά και εκατοντάδων δωρητών ανά τον κόσμο, που συγκέντρωσαν συνολικά 60 εκατ., η Λα Φενίτσε ξαναχτίστηκε πιστή στα πρωτότυπα σχέδιά της. Δεσπόζει ως παγκόσμιο σύμβολο αναγέννησης, ανθεκτικότητας και επιμονής.

Πληγές του πολέμου

Εάν οι φλόγες συχνά προκαλούν σημαντικές ζημιές σε κομμάτια ιστορικών μνημείων, ο πόλεμος έχει την καταστροφική ικανότητα να τα ισοπεδώνει ολοκληρωτικά. Είναι κάτι που γνωρίζει ιδιαίτερα καλά η Βοσνία, καθώς στο πλαίσιο του σκοτεινού πολέμου των αρχών του 1990, η βαλκανική χώρα πλήρωσε και ένα σκληρό πολιτιστικό τίμημα με διάφορα μνημεία να αφανίζονται. Ιδιαίτερη σημασία είχε η Παλιά Γέφυρα και η Παλιά Πόλη του Μόσταρ, ένα σπάνιο μωσαϊκό οθωμανικής, ευρωπαϊκής και μεσογειακής αρχιτεκτονικής, με κεντρικό σύμβολο τη λατρεμένη πέτρινη γέφυρα από την οποία πήρε το όνομά της η πόλη. Ο πόλεμος εξαφάνισε τόσο το ιστορικό κέντρο όσο και τη συμβολική γέφυρα, ωστόσο, χάρη στις μελέτες και στη γενναϊόδωρη χρηματοδότηση της UNESCO, η πόλη ξαναχτίστηκε με εντυπωσιακό βαθμό ομοιότητας προς την πρωτότυπη αρχιτεκτονική. Πλέον, η πόλη και η γέφυρα του Μόσταρ συμβολίζουν υπερήφανα τη συμφιλίωση, τη διεθνή συνεργασία και τη συ-

νύπαρξη διαφόρων πολιτιστικών, εθνικών και θρησκευτικών κοινοτήτων, αλλά και την επώλωση των τραυμάτων του πολέμου.

Πέρα από τις καταστροφές και τους πολέμους, υπάρχουν και οι σπάνιες περιπτώσεις της εσκεμμένης κατεδάφισης μνημείων στο πλαίσιο της αλλοίωσης της ιστορικής μνήμης ή της δημιουργίας νέας εθνικής ταυτότητας. Ο μεγαλοπρεπής καθεδρικός του Ιησού Σωτήρα που βρίσκεται στην καρδιά της Μόσχας είναι αδιαμφισβήτητο ένα από τα πιο ευρέως αναγνωρισμένα σύμβολα της Ρωσίας, ωστόσο ελάχιστα γνωρίζουν πως το μνημείο είχε γίνει στάχτη για 67 χρόνια. Η όμορφη εκκλησία χτίστηκε το 1839 για να γιορτάσει τη ρωσική νίκη ενάντια στις δυνάμεις του Ναπολέοντα, ωστόσο ανατινάχθηκε από τον Στάλιν το 1934 για να δώσει τη θέση του σε ένα σοβιετικό ανάκτορο. Η κατασκευή του ανακτόρου δεν ολοκληρώθηκε ποτέ, και έτσι για δεκαετίες στη θέση του καθεδρικού βρισκόταν ένα αχανές εργοτάξιο και μια τεράστια ανοικτή πισίνα. Το 1993, ωστόσο, η Ρωσία αποφάσισε να ξαναχτίσει τον αγαπημένο καθεδρικό με λεπτομερή καταγραφή του πρωτότυπου σχεδίου. Ο νέος καθεδρικός άνοιξε το 2000 και ο ρωσικός λαός τον αγκάλιασε με αγάπη. Το γεγονός πως η παγκόσμια κοινότητα έχει αποδεχθεί τον καθεδρικό του Ιησού Σωτήρα ως κεντρικό σύμβολο της Ρωσίας, είναι από μόνο του τρανή απόδειξη πως στην Ιστορία δεν υπερισχύει η καταστροφή, αλλά η αναγέννηση.

Η... νέα ζωή χαμένων πολιτιστικών θησαυρών στον εικονικό κόσμο

Παρά τις δεκάδες ενθαρρυντικές προσπάθειες ανοικοδόμησης κατεστραμμένων μνημείων, δυστυχώς δεν έχουν όλα τα κομμάτια πολιτιστικής κληρονομιάς του πλανήτη την ίδια τύχη. Στη Μέση Ανατολή, οι αλληπάλληλοι πόλεμοι, η τρομοκρατία, η αστάθεια αλλά και η έλλειψη χρηματοδότησης από τοπικούς και παγκόσμιους φορείς εμποδίζουν την οποιαδήποτε ανοικοδόμηση των θησαυρών που χάνονται. «Το Ισλαμικό Κράτος επιδιώκει να στερήσει

Η πλατφόρμα Rekrei συγκεντρώνει παλιές φωτογραφίες και βίντεο μνημείων που έχουν καταστραφεί και με αυτά χτίζει τρισδιάστατα μοντέλα απεικόνισής τους.

Εφαπτήριο για τους δύο φοιτητές αρχαιολογίας αποτέλεσαν τα βίντεο που δημοσίευσε το Ισλαμικό Κράτος με τους βανδαλισμούς στο μουσείο της Μοσούλης στο Ιράκ.

134 μοντέλα τρισδιάστατων ψηφιακών ανακατασκευών. Με μια απλή επίσκεψη στον ιστότοπο του Rekrei, μπορεί κανείς να αλληλεπιδράσει με το ρωμαϊκό θέατρο της Μπόσρα ή τους μεγαλοπρεπείς ναούς της αρχαίας Παλμύρας – μνημεία που έχουν ισοπεδωθεί, ωστόσο ζωντανεύουν με εκπληκτική λεπτομέρεια μέσα από την οθόνη του υπολογιστή.

Αυτό από μόνο του παρέχει μια μοναδική ματιά σε πολιτιστικούς θησαυρούς της Μέσης Ανατολής, που κινδυνεύουν να περάσουν στην αιώνια λήθη, ωστόσο υπάρχει κι ένα επιπλέον πλεονέκτημα. «Ελπίζουμε τα τρισδιάστατα μοντέλα μας να μπορέσουν ενδεχομένως να βοηθήσουν στην αποκατάσταση των πρωτοτύπων μνημείων, όταν τα πράγματα σταθεροποιηθούν και βρεθούν οι κατάλληλοι πόροι», αναφέρει ο Μάθιου σε πρόσφατη συνέντευξή του στον αμερικανικό Τύπο, και πράγματι οι ψηφιακές απεικονίσεις της πλατφόρμας είναι τόσο λεπτομερείς που θα μπορούσαν να αποτελέσουν σχέδια για τη μελλοντική ανοικοδόμηση των χαμένων μνημείων. Όποιο και αν είναι το μέλλον της πλατφόρμας, ωστόσο, η αξία της είναι ήδη τεράστια. Ο στόχος των τρομοκρατικών οργανώσεων, άλλωστε, είναι να αλλοιώσουν την ιστορική κληρονομιά και να διαγράψουν το παρελθόν. Το Rekrei απαντά, κρατώντας την πολιτισμική μνήμη ζωντανή.

από τον συριακό λαό το μέλλον και το παρελθόν του», ανέφερε πέρυσι συντετριμμένη η γενική διευθύντρια της UNESCO, Ιρίνα Μπόκοβα, και πράγματι στον κατάλογο των χαμένων μνημείων έχουν προστεθεί άδοξα η Παλμύρα, το Χαλέπι, η Μοσούλη, και η Νιμρούν. Είναι όλα ιστορικά μνημεία ισοπεδωμένα από το μένος της βίας του πολέμου, δίχως προοπτικές ανοικοδόμησης στον ορίζοντα.

Υπάρχει, ωστόσο, ένας ξυπνός και πρωτότυπος τρόπος που επιτρέπει τη διαιώνιση των κατεστραμμένων μνημείων – ακόμα και αν δεν πραγματοποιείται στον φυσικό κόσμο αλλά... στον εικονικό.

Ο λόγος για την πλατφόρμα Rekrei, η οποία εδώ και μερικά χρόνια συγκεντρώνει παλιές φωτογραφίες και βίντεο μνημείων που έχουν χαθεί, και με αυτά χτίζει τρισδιάστατα μοντέλα εικονικής απεικόνισης

των κατεστραμμένων πολιτιστικών θησαυρών, αποτυπώνοντάς τα με εξαιρετική λεπτομέρεια στην ψηφιακή μνήμη.

Ολα ξεκίνησαν το 2015 από δύο μεταπτυχιακούς φοιτητές αρχαιολογίας, τον Μάθιου Βίνσεντ και την Τσας Κάκενιουρ. Οι νεαροί αρχαιολόγοι παρακολούθησαν προβληματισμένοι μία σειρά από βίντεο που δημοσίευσε το Ισλαμικό Κράτος, και στα οποία μέλη της τρομοκρατικής ορ-

γάνωσης βανδάλιζαν το μουσείο της Μοσούλης στο Ιράκ. Παρότι αδυνατούσαν να κάνουν κάτι για να αντιστρέψουν την καταστροφή, οι νεαροί ερευνητές αποφάσισαν να χρησιμοποιήσουν ως εργαλείο τις γνώσεις τους στον προγραμματισμό και στην τρισδιάστατη μοντελοποίηση για να απεικονίσουν ψηφιακά τα κατεστραμμένα κειμήλια του μουσείου. «Στόχος μας δεν ήταν να αντικαταστήσουμε

αυτούς τους χαμένους θησαυρούς. Κάτι τέτοιο θα ήταν αδύνατο» αναφέρει συγκινημένη η Τσας σε ομιλία της για το πρότζεκτ, προτού συμπληρώσει: «Στόχος μας ήταν να τους δώσουμε μια νέα αρχή, μια νέα ζωή».

Τέσσερα χρόνια μετά, η πλατφόρμα των νεαρών αρχαιολόγων έχει λάβει πάνω από 6.000 εικόνες χαμένων μνημείων και πολιτιστικών θησαυρών, χτίζοντας επιτυχώς

Blue Air

Αθήνα • Θεσσαλονίκη
Λάρνακα → Μπέρμιγχαμ • Λονδίνο
Βουκουρέστι

Από **Βουκουρέστι**
όλη η Ευρώπη

Ταξιδέψτε περισσότερο, απολαύστε περισσότερα

www.blueairweb.com

Κάντε τις κρατήσεις σας τώρα στα τηλέφωνα
(+357) 22 755 300

Μέσω email στο blueair@orthodoxou.com.cy
ή μέσω των ταξιδιωτικών πρακτόρων της περιοχής σας

Orthodoxou aviation ltd

Η διεύρυνση των ανισοτήτων πλήττει κυρίως τη μεσαία τάξη

Καμπανάκι από στελέχη Wall Street και ΔΝΤ για τις συνέπειες στην ανάπτυξη

Τα τελευταία χρόνια διεθνείς οργανισμοί, όπως ο ΟΟΣΑ και το ΔΝΤ, αλλά και προβλεπόμενοι οικονομολόγοι, όπως ο κάτοχος Νουβέλ Οικονομίας Τζόζεφ Στίγκλιτζ, προειδοποιούν σε όλους τους τόνους ότι η διευρυνόμενη ανισότητα απειλεί τη δημοκρατία, τη σταθερότητα, την παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη. Αναφέρονται, βέβαια, στην άνοδο του λαϊκισμού και της Ακροδεξιάς σε όλο και μεγαλύτερο αριθμό χωρών και ενίοτε υπενθυμίζουν τις ομοιότητες ανάμεσα στη σημερινή Ευρώπη της λιτότητας και στην οικονομική κρίση που οδήγησε στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Τη φωνή τους μαζί τους ενώνουν τώρα βαθύπλουτοι επιχειρηματίες και χρυσοπληρωμένοι διευθύνοντες σύμβουλοι αμερικανικών κολοσσών.

Μόλις προ ολίγων εβδομάδων ο ΟΟΣΑ έκρουσε τον κώδωνα του κινδύνου για τη χειμαζόμενη μεσαία τάξη, που βλέπει να μειώνεται το μερίδιό της στο συνολικό εισόδημα και παράλληλα να αυξάνεται δυσανάλογα το κόστος ζωής. Επισήμανε μάλιστα χαρακτηριστικά πως «η μεσαία τάξη είναι ο ακρογωνιαίος λίθος των δημοκρατιών μας και της οικονομικής ανάπτυξης και δεν είναι πλέον τόσο σταθερός όσο στο παρελθόν». Οσον αφορά

το ΔΝΤ, διά στόματος τόσο των οικονομολόγων του όσο και της επικεφαλής του Κριστίν Λαγκάρντ, έχει επανειλημμένως κρούσει τον κώδωνα του κινδύνου για τη διευρυνόμενη ανισότητα. Στις αρχές Απριλίου, μάλιστα, έστρεψε τα βέλη του κατά των αμερικανικών τεχνολογικών κολοσσών, που συγκεντρώνουν δυσανάλογα μεγάλο πλούτο και δύναμη και δεν καταβάλλουν φόρους.

Οπως, όμως, τονίζει σχετικό ρεπορτάζ των Financial Times, τώρα στρέφονται κατά του καπιταλιστικού συστήματος εκείνοι που ωφελούνται τα μέγιστα από αυτό. Ζητούν να επιβληθούν υψηλότεροι φόροι στους πλούσιους, έτσι να μειωθεί η ακραία ανισότητα με την αναδιανομή του πλούτου. Στην ετήσια επιστολή που απέστειλε προσφάτως στους μετόχους της JPMorgan Chase, ο διευθύνων σύμβουλος του αμερικανικού επενδυτικού κολοσσού, Τζέιμι Ντίμον, εξέφρασε τον προβληματισμό του για τον εκφυλισμό του αμερικανικού ονείρου. Πρόσθεσε επίσης τις σκέψεις του για τον ρόλο που θα μπορούσαν να παίξουν οι επιχειρήσεις ώστε να ξαναγίνει ορατό και ρεαλιστικό το αμερικανικό όνειρο για τους Αμερικανούς. Σε σχετικό δημοσίευμα οι Financial Times

Στην ετήσια επιστολή που απέστειλε στους μετόχους της JPMorgan Chase ο διευθύνων σύμβουλος του αμερικανικού κολοσσού, Τζέιμι Ντίμον, εξέφρασε τον προβληματισμό του για τον εκφυλισμό του αμερικανικού ονείρου. Πρόσθεσε επίσης τις σκέψεις του για τον ρόλο που θα μπορούσαν να παίξουν οι επιχειρήσεις ώστε να ξαναγίνει ορατό και ρεαλιστικό.

«*Η μεσαία τάξη είναι ο ακρογωνιαίος λίθος των δημοκρατιών μας και της οικονομικής ανάπτυξης και δεν είναι πλέον τόσο σταθερός όσο στο παρελθόν*».

υπογραμμίζουν ότι οι αποδοχές του κ. Ντίμον έφθασαν πέρυσι στα 30 εκατ. δολάρια. Με διαφορά ολίγων ημερών ο Ρέι Ντάλιο, ιδρυτής του μεγαλύτερου hedge fund στον κόσμο, του Bridgewater Associates, εξέδωσε μανιφέστο στο οποίο τονίζει πως το

καπιταλιστικό σύστημα, αυτό του οποίου τις αξίες ενστερνίστηκε από νεαρός, σήμερα προωθεί την ανισότητα και πρέπει «να εξελιχθεί ή να πεθάνει». Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Bloomberg, το fund του Ντάλιο είναι αξίας 17 δισ. δολαρίων. Πολύς λόγος γίνεται, άλλωστε, για τις δυσθεώρητες αμοιβές των διευθυνόντων συμβούλων. Σύμφωνα με τη συμβουλευτική Equilar, ο ένας στους δέκα διευθύνοντες συμβούλους αμείβεται 1.000 φορές περισσότερο από τους υφιστάμενους του. Σκολιάζοντας το ιλιγγιώδες αυτό χάσμα, η Αμπγκέιλ Ντίονεϊ, μέλος της οικογένειας των Ντίονεϊ και δημιουργός ταινιών, δήλωσε προσφάτως πως «ούτε ο Ιησούς Χριστός δεν αξίζει 500 φορές τον μισθό ενός εργαζομένου».

Προβληματισμός και πιέσεις

Αμερικανικοί επιχειρηματικοί κολοσσοί, όπως η General Electric και η Honeywell, συμπεριλαμβάνουν τον λαϊκισμό και την απέχθεια της κοινής γνώμης για τις πολυεθνικές στους παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά τα κέρδη τους. Στελέχη πολλών εταιρειών ζητούν, έτσι, μια αλλαγή στο σύστημα. Ανάμεσά τους η Ρόουζ Μαρκάριο, διευθύνουσα σύμβουλος στην εταιρεία λιανικού εμπορίου Patagonia, που ακολουθεί πολιτικές φιλικές προς το περιβάλλον, αλλά και ο Λάρι Φινκ, ομόλογός της στην BlackRock. Ο Φινκ ασκεί πιέσεις στις εταιρείες στις οποίες επενδύει η BlackRock να συμπεριφέρονται κατά τρόπο

που να καταδεικνύει ότι εξυπηρετούν κάποιον κοινωνικό σκοπό, αντί να συγκεντρώνουν μόνον κέρδη για τους μετόχους. Μιλώντας στους Financial Times, ο Ντάρν Γουόκερ, πρόεδρος του Ιδρύματος Ford των 13 δισ. δολαρίων, τονίζει πως «όλοι έχουν θορυβηθεί επειδή οι στατιστικές δείχνουν ότι οι νέοι άνθρωποι βλέπουν θετικά τον σοσιαλισμό». Σύμφωνα με δημοσκόπηση της Gallup, το ποσοστό των νέων Αμερικανών που βλέπουν θετικά τον σοσιαλισμό έχει φτάσει στο 51%, ενώ το ποσοστό των νέων που αντιμετωπίζουν θετικά τον καπιταλισμό έχει υποχωρήσει από 68% το 2010, στο 45% σήμερα.

Μετεξεταστέα η Ρώμη στις ιδιωτικοποιήσεις

Καμία πρόδο δεν έχει σημειώσει η ιταλική κυβέρνηση στην υλοποίηση του στόχου της για πώληση δημόσιας περιουσίας και συγκέντρωση εσόδων ύψους 17 δισ. ευρώ έως την εκπνοή του 2019, σύμφωνα με σχετικό δημοσίευμα των Financial Times. Η κινητοποίηση αυτή στόχο έχει να περικόψει το δημόσιο χρέος της Ιταλίας με τον ρυθμό που έχει συμφωνηθεί μεταξύ Ρώμης και Βρυξελλών. Ο στόχος μείωσης του χρέους για φέτος εξαρτάται από την εξασφάλιση πόρων ίσων με το 1% του ΑΕΠ μέσω ιδιωτικοποιήσεων, αλλά μέχρι στιγμής, και ενώ έχουν περάσει σχεδόν οι πρώτοι τέσσερις μήνες του 2019, δεν έχουν ανακοινωθεί οι διαδικασίες προετοιμίας του προγράμματος.

Εφ'όσον δεν έχει σημειωθεί πρόοδος μέχρι στιγμής, σύμφωνα με έγκυρες πηγές, είναι σχεδόν βέβαιο πως δεν επαρκεί ο χρόνος να κλειστούν εφέτος συμφωνίες. Το δημόσιο χρέος της Ιταλίας, το δεύτερο υψηλότερο στην Ευρώζωνη μετά το αντίστοιχο της Ελλάδας, υπερβαίνει το 130% του ΑΕΠ. Το υπουργείο Οικονομίας αναμένει ελαφρά αύξηση στο 132,6% φέτος από το 132,2% πέρυσι, αν και η ε-

Ο στόχος για έσοδα 17 δισ. ευρώ από ιδιωτικοποιήσεις φέτος θεωρείται πλέον εντελώς ανέφικτος.

ξέλιξη του χρέους σχετίζεται και με τις ιδιωτικοποιήσεις. Οπως επισημαίνει η εφημερίδα Financial Times, με δεδομένη την κατά πολύ βραδύτερη ανάπτυξη της ιταλικής οικονομίας σε σύγκριση με την αρχική εκτίμηση της κυβέρνησης και το ενδεχόμενο να ναυαγήσουν τα σχέδια των ιδιωτικοποιήσεων, τα επίπεδα και χρέους και ελλείμματος πιθανώς να υπερβούν κατά πολύ τα συμπεφωνημένα επίπεδα μεταξύ Ρώμης και Βρυξελλών. Και όπως παρατηρεί ο Φαμπρίτσιο Παγκάνι, πρώην υψηλόβαθμο στέλεχος του υπουργείου Οικονομικών της Ιταλίας, «η διαδικασία στις ιδιωτικοποιήσεις είναι μακρά και απαιτεί επίσης πολιτική βούληση και γραφειοκρατική προετοιμασία, αλλά

Το ιταλικό δημόσιο έχει μερίδιο σε μεγάλες επιχειρήσεις, με το 23,6% που ελέγχει στην ενεργειακή Enel να ξεχωρίζει.

ήδη έχουν περάσει κάποιοι μήνες από την αρχή του 2019». Αλλωστε την προηγούμενη εβδομάδα επιτροπή του Κοινοβουλίου απεφάνθη ότι δεν θεωρεί εφικτό τον στόχο των αποκρατικοποιήσεων.

Εν τω μεταξύ, θα πρέπει να επισημανθεί στο σημείο αυτό ότι το ιταλικό δημόσιο έχει απευθείας συμμετοχή σε ποικίλες επιχειρήσεις. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγεται το 23,6% στον ενεργειακό κολοσσό της Enel, το 4,3% στην πετρελαϊκή εταιρεία της Eni, καθώς και μεγάλη μερίδια στον όμιλο αμυντικών συστημάτων Leonardo και τα ταχυδρομεία Poste Italiane. Με τις σημερινές τιμές της αγοράς τα προαναφερθέντα μερίδια αποτιμώνται ελαφρώς πάνω από 20 δισ. ευρώ. Ο ένας εκ των αντιπροέδρων της κυβέρνησης, ο Λουίτζι ντι Μάιο, δηλώνει πως αποκλείεται να ξεπουληθεί τα μερίδια του δημοσίου στις επιχειρήσεις, ή τα σημαντικά περιουσιακά στοιχεία. Τέλος, ο πρώην ανώτατος οικονομολόγος του υπουργείου Οικονομικών, Λορέντζο Κοττόνιο, επισημαίνει πως ο στόχος για έσοδα 17 δισ. ευρώ από ιδιωτικοποιήσεις είναι εντελώς ανέφικτος.

Η πολιτική της ΕΚΤ ωφέλησε τα ισπανικά νοικοκυριά

Ενεργητική όχι μόνον για το κράτος, αλλά και για επιχειρήσεις και νοικοκυριά της Ισπανίας έχει αποβεί η πολιτική της ΕΚΤ. Πρώτα απ' όλα, τους έχει προσφέρει πρόσβαση σε φθηνή πίστωση και έχει μειώσει θεματικά τους τόκους που έχουν καταβάλει. Σύμφωνα με σχετικό δημοσίευμα της ισπανικής εφημερίδας El Pais, το 2018 κατέβαλαν αθροιστικά τόκους ύψους 67,480 εκατ. ευρώ, ενώ το αντίστοιχο ποσό πριν από δέκα χρόνια είχε φθάσει στα 150,015 εκατ. ευρώ. Εν ολίγοις, σε σύγκριση με πριν από δέκα χρόνια το άθροισμα των τόκων είναι κατά 82,535 εκατ. λιγότερο.

Σύμφωνα με στοιχεία που έδωσαν στη δημοσιότητα η στατιστική υπηρεσία και η κεντρική τράπεζα της Ισπανίας, οι ισπανικές οικογένειες κατέβαλαν το περασμένο έτος συνολικά 15,410 εκατ. ευρώ σε τόκους. Πριν από μια δεκαετία το αντίστοιχο ποσό είχε ανέλθει σε 54,561 εκατ. ευρώ. Η ισπανική εφημερίδα τονίζει, βέβαια, ότι στο ίδιο χρονικό διάστημα τα ισπανικά νοικοκυριά μείωσαν το χρέος τους κατά 22%, αλλά

τα επιτόκια που καταβάλλουν για το χρέος τους έχουν μειωθεί συνολικά κατά 72% και συγκεκριμένα από το 5,95% στο 2,16%. Ανάλογα είναι τα οφέλη για τις ισπανικές επιχειρήσεις. Πριν από μια δεκαετία κατέβαλαν συνολικά τόκους ύψους 77,690 εκατ. ευρώ, ενώ το περασμένο έτος το ποσό αυτό έχει μειωθεί στα 21,067 εκατ. ευρώ και συνολικά ο τόκος που καταβάλλουν έχει μειωθεί κατά 73%. Ειδικότερα, οι μεγάλες επιχειρήσεις της Ισπανίας έχουν σε μεγάλο βαθμό παύσει να αντλούν πιστώσεις από τον τραπεζικό τομέα και έχουν στραφεί στην αγορά, από όπου και χρηματοδοτούνται άμεσα. Εν ολίγοις, επωφελήθηκαν από την πολιτική της ΕΚΤ που μέχρι προσφάτως αγοράζε μεταξύ άλλων και εταιρικά ομόλογα. Οπως, πάντως, υπογραμμίζει η ισπανική εφημερίδα, το μεγαλύτερο όφελος που άντλησαν οι ισπανικές επιχειρήσεις από την πολιτική της ΕΚΤ ήταν το γεγονός ότι έστρεψε σημαντική μερίδα των επενδυτών στα ομόλογά τους.

Μεγάλη απειλή για την κινεζική οικονομία η υπερχρέωση

Η υπέρογκη κρατική στήριξη θα εκτινάξει το χρέος, εκτιμά ο ΟΟΣΑ

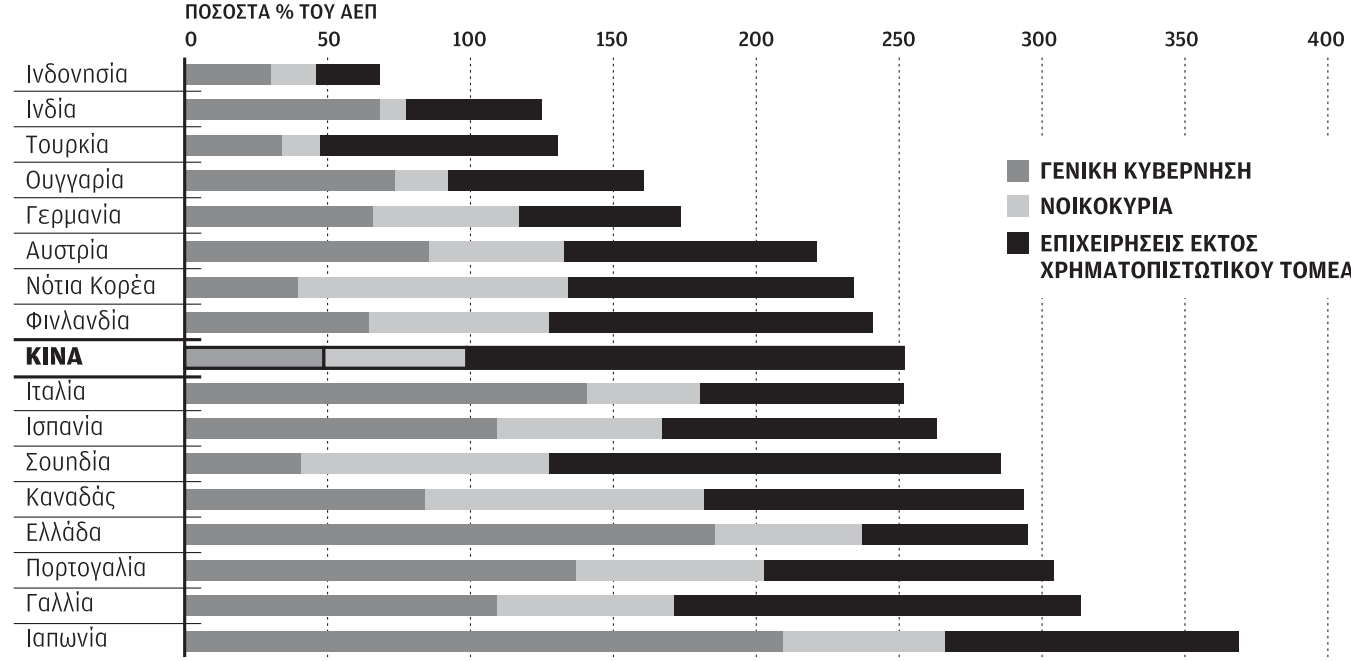
Ο μεγαλύτερος κίνδυνος για την οικονομία της Κίνας δεν είναι η επιβράδυνση της ανάπτυξης αλλά η υπερχρέωση. Το πρόβλημα ενδέχεται μάλιστα να ενταθεί περαιτέρω από τα μέτρα τόνωσης της οικονομίας που προωθεί το Πεκίνο. Οι δυσοίωνες εκτιμήσεις ανήκουν στον ΟΟΣΑ, που προειδοποιεί το Πεκίνο ότι «τα μέτρα τόνωσης της οικονομίας ενδέχεται να διευρύνουν περαιτέρω τις ανισορροπίες και μεσοπρόθεσμα να υπονομεύσουν την ανάπτυξη». Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του διεθνούς οργανισμού, τα μέτρα που προωθεί φέτος το Πεκίνο ενδέχεται να φτάσουν στο 4,25% του κινεζικού ΑΕΠ, υπερβαίνοντας αισθητά το 2,94% που αντιπροσώπευαν πέρυσι.

Σε έκθεσή του για τη δεύτερη οικονομία στον κόσμο, ο διεθνής οργανισμός τονίζει πως τα μέτρα του Πεκίνου θα στηρίξουν βραχυπρόθεσμα την ανάπτυξη φέτος και το 2020. Αναθεωρεί ωστόσο προς τα κάτω την πρόβλεψή του, καθώς τώρα εκτιμά

ότι φέτος το κινεζικό ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 6,2% ενώ πριν από ένα χρόνο μιλούσε για ανάπτυξη 6,3%. Σε ό,τι αφορά το επόμενο έτος, προεξοφλεί περαιτέρω επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης στο 6%. Κρούει, παράλληλα, τον κώδωνα του κινδύνου για το δυσθεώρητο ύψος του χρέους που βαρύνει όλους τους τομείς στην Κίνα, επιχειρήσεις, νοικοκυριά και γενική κυβέρνηση, και το οποίο αναμένεται να αυξηθεί εξαιτίας των μέτρων που προωθεί το Πεκίνο. Ανάμεσά τους, η δυνατότητα που έδωσε στις περιφερειακές αρχές να εκδώσουν φέτος ομόλογα ειδικού σκοπού αξίας 2,15 τρισ. γουάν, ποσό αντίστοιχο των 320,6 δισ. δολαρίων, προκειμένου να χρηματοδοτήσουν έργα υποδομής.

Το ποσό αυτό ισοδυναμεί με αύξηση 59% των εκδόσεων χρέους σε σύγκριση με τα αντίστοιχα επίπεδα του περασμένου έτους. Εξάλλου, ο οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης Standard & Poor's εξέφρασε

Σε υψηλά επίπεδα το χρέος της Κίνας

πέρυσι την εκτίμηση ότι το χρέος των περιφερειακών αρχών στην Κίνα ανέρχεται έως και σε 40 τρισ. γουάν, ποσό αντίστοιχο των 5,95 τρισ. δολαρίων. Σε ό,τι αφορά το χρέος των κινεζικών νοικοκυριών και επιχειρήσεων, οδεύει, επίσης, διογκούμενο. Τα νέα δάνεια που χορήγησαν οι κινεζικές τράπεζες τον Μάρτιο αυξήθηκαν περισσότερο από τις προβλέψεις και έφθασαν στο ρεκόρ των 5,8 τρισ. γουάν, ποσό αντίστοιχο των 864 δισ. δολαρίων. Το Πεκίνο έχει ενθαρρύνει τις κινεζικές τράπεζες να αυξήσουν τον δανεισμό για να στηρίξουν μικρότερες επιχειρήσεις του ιδιωτικού

τομέα που θεωρούνται πιο επισφαλείς από τις κρατικές. Και όπως τονίζει ο ΟΟΣΑ, το χρέος των κινεζικών επιχειρήσεων έχει με μειωθεί περίπου στο 160% του ΑΕΠ καθώς έχει προηγηθεί τα περασμένα χρόνια μια εκστρατεία των Αρχών για τη συρρίκνωση του σκιώδους τραπεζικού τομέα και του χρέους. Και πάλι, πάντως, παραμένει σαφώς υψηλότερο από το αντίστοιχο άλλων μεγάλων οικονομιών.

Ετσι ο ΟΟΣΑ προειδοποιεί το Πεκίνο ότι η χαλάρωση των όρων για τη χορήγηση δανείων ενδέχεται να αυξήσει τον αριθμό των μη εξυπηρετούμενων δα-

νείων αλλά και των άστοχων επενδύσεων όπως τις κερδοσκοπίες, ειδικότερα στην αγορά ακινήτων. Προς επίρρωση των προειδοποιήσεων του ΟΟΣΑ, δόθηκαν χθες στη δημοσιότητα νέα στοιχεία που καταδεικνύουν ότι επιταχύνεται η αύξηση των τιμών των κατοικιών στην Κίνα. Σύμφωνα με στοιχεία που έδωσε χθες στη δημοσιότητα η κινεζική στατιστική υπηρεσία, στις 70 μεγαλύτερες πόλεις της Κίνας οι τιμές των κατοικιών αυξήθηκαν κατά 0,6% τον Μάρτιο ενώ είχε προηγηθεί αύξησή τους κατά 0,5% τον Φεβρουάριο. Αναμένεται, άλλωστε, να επιταχυνθεί περαιτέρω η αύξηση

τους καθώς το Πεκίνο μείωσε προσφάτως τα επιτόκια για να ενθαρρύνει τον δανεισμό. Στη διάρκεια του περασμένου έτους, άλλωστε, η Λαϊκή Τράπεζα της Κίνας μείωσε πέντε φορές το ύψος των αποθεματικών που οφείλουν να διατηρούν οι κινεζικές τράπεζες και εκτιμάται πως θα προχωρήσει σε νέα χαλάρωση για να ενθαρρύνει τον δανεισμό στις επιχειρήσεις. Τον περασμένο μήνα, άλλωστε, ανακοίνωση φοροαπαλλαγές για τις κινεζικές επιχειρήσεις, μέτρο που αναμένεται να διευρύνει το δημοσιονομικό έλλειμμα στο 2,8% του ΑΕΠ από το 2,6% του 2018.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΕΘΝΙΚΕΣ ΚΡΙΣΕΙΣ

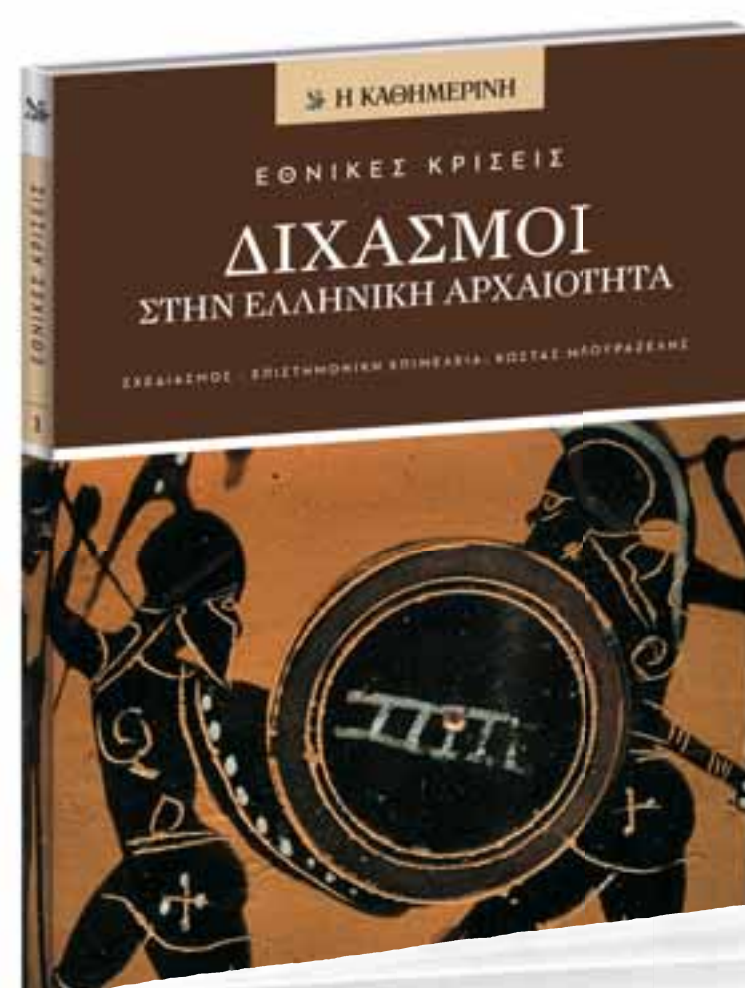
Διχασμοί στην ελληνική αρχαιότητα

Μια νέα εκδοτική σειρά της «Καθημερινής», που φωτίζει το παρελθόν, με τα μάτια στραμμένα στο παρόν και στο μέλλον.

Ο πρώτος τόμος είναι αφιερωμένος στις διαμάχες μεταξύ των πόλεων και στο εσωτερικό των ελληνικών πόλεων κατά την αρχαιότητα.

Πελοποννησιακός Πόλεμος, συγκρούσεις Σπάρτης-Θήβας και μακεδονικού βασιλείου-ελληνικών πόλεων, διαμάχες για τη στάση απέναντι στους Ρωμαίους και στάσεις, σε μια έκδοση που σχεδίασε και επιμελήθηκε ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών Κώστας Μπουραζέλης.

**Αυτή την Κυριακή 5 Μαΐου
μαζί με την Καθημερινή**

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Επιμέλεια

ΝΕΑ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ

Σε μεσήλικες το 75% των νέων θέσεων εργασίας στην Ευρώπη

Την περίοδο 2015-18 – Ανησυχεί η ΕΚΤ για τις συνέπειες στην ανάπτυξη

Ανησυχία για τη γήρανση του εργατικού δυναμικού της Ευρώπης και τις επιπτώσεις της στην οικονομική ανάπτυξη εκφράζει η ΕΚΤ. Ο λόγος είναι ότι την τελευταία πενταετία έχει αυξηθεί δυσανάλογα η μερίδα της απασχόλησης που κατέχουν οι προχωρημένες ηλικίες. Τρεις στις τέσσερις νέες θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν την τριετία 2015-2018 τις καταλαμβάνουν εργαζόμενοι άνω των 55 ετών. Διαπιστώνοντας τη δυσανάλογα μεγάλη μερίδα της απασχόλησης που καταλαμβάνουν οι προχωρημένες ηλικίες, η τράπεζα προειδοποιεί πως η γήρανση αυτή εγκυμονεί τον κίνδυνο να εμφανισθούν νέες και βαθύτερες υφέσεις στις ευρωπαϊκές οικονομίες.

Στη σχετική ετήσια έκθεσή της, η ΕΚΤ προειδοποιεί πως «η σημαντική αύξηση του ποσοστού των εργαζομένων προχωρημένης ηλικίας μπορεί να επιφέρει βαθύτερες αλλαγές στην οικονομία, καθώς θα έχει αντίκτυπο στην κατανάλωση, στην αποταμίευση και στις επενδύσεις, όπως και στα επίπεδα των μισθών και της παραγωγικότητας». Η τράπεζα επικαλείται τα στοιχεία της Eurostat, από τα οποία προκύπτει πως την τελευταία πενταετία η συνολική απασχόληση στην Ευρώζων αυξήθηκε κατά 8,8 εκατομμύρια. Εξ αυτών, όμως, τα 6,4 εκατομμύρια καταλαμβάνουν εργαζόμενοι από 55 έως και 74 ετών. Όπως τονίζει η ΕΚΤ στην έκθεσή της, «ανалυώντας την αύξηση που έχει παρουσιάσει η απασχόληση στη διάρκεια των ετών της ανάκαμψης, αποκαλύπτεται πως το μεγαλύτερο μέρος της αύξησης είναι συγκεντρωμένο στις μεγαλύτερες

«Πριν από την κρίση, το ποσοστό που καταλάμβανε η ιδανική ηλικία για την εργασία (25 έως 54 ετών) αντιπροσώπευε τα 2/3 των νέων θέσεων, ενώ τώρα μόλις το 1/5».

ηλικίες». Ενδεικτικό είναι το ότι στο ίδιο χρονικό διάστημα η αύξηση της απασχόλησης στις ηλικίες από 25 έως 54 ετών δεν υπερβαίνει τα 1,9 εκατομμύρια νέες θέσεις εργασίας. Οσον αφορά δε τις νεότερες ηλικίες, κάτω των 24 ετών, η αύξησή της περιορίζεται σε μόλις 500.000 νέες θέσεις.

Όπως υπογραμμίζει η ΕΚΤ, «πριν από την κρίση, το ποσοστό που καταλάμβανε η ιδανική ηλικία για την εργασία, δηλαδή η ηλικιακή κατηγορία από 25 έως 54 ετών, αντιπροσώπευε τα 2/3 των νέων θέσεων, ενώ τώρα μόλις το 1/5». Ερμηνεύοντας τη δυσανάλογα μεγάλη συγκέντρωση της αύξησης στις προχωρημένες ηλικίες, η τράπεζα την αποδίδει στο ευρύτερο δημογραφικό πρόβλημα της Ευρώπης. Επισημαίνει ότι η έκρηξη των γεννήσεων στη Γηραιά Ηπειρο σημείωθηκε ακριβώς σε αυτή την ηλικιακή κατηγορία, των ανθρώπων που είναι σήμερα από 55 ετών και άνω και υπερισχύουν αριθμητικά των υπόλοιπων ηλικιακών κατηγοριών. Έτσι, οι εξελίξεις στην αγορά εργασίας αντανακλούν το ευρύτερο πρό-

βλημα της γήρανσης του πληθυσμού.

Η σύνθεση του πληθυσμού της Ευρώπης δεν αποτυπώνεται πλέον στο σχήμα μιας πυραμίδας, αλλά μοιάζει περισσότερο με κουμπαρά που στενεύει πάνω και κάτω, ενώ είναι διογκωμένος από τη μέση και προς τα πάνω, στις ηλικίες άνω των 45 ετών. Πρόκειται για τη μεταπολεμική γενιά Ευρωπαίων, που γεννήθηκαν ανάμεσα στο 1946 και το 1964.

Σύμφωνα, πάντως, με τις εκτιμήσεις της ΕΚΤ, η αύξηση της απασχόλησης στις προχωρημένες ηλικίες οφείλεται μόνον μερικώς στο δημογραφικό πρόβλημα. Τα 2/3 της αύξησης αυτής οφείλονται στην καλύτερη ενσωμάτωση των μεγαλύτερων ηλικιών στην αγορά εργασίας. Η τράπεζα υπογραμμίζει πως οι εργαζόμενοι μεγαλύτερης ηλικίας βρίσκουν καλύτερες συνθήκες εργασίας και έτσι παραμένουν οικονομικά ενεργοί για περισσότερα χρόνια. Διαπιστώνει, άλλωστε, ότι οι μεταρρυθμίσεις που έχουν εφαρμοσθεί τα τελευταία χρόνια στα συνταξιοδοτικά συστήματα ευρωπαϊκών χωρών, η αύξηση της ηλικίας συνταξιοδότησης και οι αυστηρότεροι όροι που συνοδεύουν την πρόωπη συνταξιοδότηση έχουν ως αποτέλεσμα να επεκταθεί ο επαγγελματικός βίος των Ευρωπαίων.

Πρόσθετος παράγοντας, υπογραμμίζει η ΕΚΤ, είναι η αύξηση του προσδόκιμου ζωής, που επηρεάζει τη διάρκεια του επαγγελματικού βίου, καθώς οι άνθρωποι «αποφασίζουν να εργασθούν περισσότερα χρόνια, ώστε να αποφύγουν μια παρατεταμένη περίοδο αδράνειας και τον κίνδυνο να βρεθούν σε ένδεια σε προχωρημένη ηλικία».

Στην ετήσια έκθεσή της, η ΕΚΤ προειδοποιεί πως «η σημαντική αύξηση του ποσοστού των εργαζομένων προχωρημένης ηλικίας μπορεί να επιφέρει βαθύτερες αλλαγές στην οικονομία, καθώς θα έχει αντίκτυπο στην κατανάλωση, στην αποταμίευση και στις επενδύσεις, όπως και στα επίπεδα των μισθών και της παραγωγικότητας».

Κίνδυνος «φρούσκα» στην αγορά ηλεκτροκίνησης στην Κίνα

Νέες εταιρείες φυτρώνουν σαν μανιτάρια, ενώ το Πεκίνο κόβει τις επιδοτήσεις

Μια νέα «φρούσκα» φαίνεται πως έχει αρχίσει να δημιουργείται στην Κίνα και αφορά την ταχέως αναπτυσσόμενη αγορά της ηλεκτροκίνησης. Μέχρι στιγμής οι νεοφυείς κατασκευάστριες ηλεκτρικών οχημάτων φθάνουν τις 486 στη χώρα, όπερ σημαίνει πως σε σχέση με το 2016 αυτές έχουν υπερτριπλασιαστεί – από το 2011 και εντεύθεν έχουν σωρεύσει σε επενδύσεις περί τα 18 δισ. δολάρια. Ο ανταγωνισμός είναι μεγάλος, ενώ πολλές βρίσκονται στο χείλος της χρεοκοπίας, διότι το Πεκίνο θα διακόψει τις επιδοτήσεις. Αλλωστε, αυτές ακριβώς οι επιδοτήσεις είναι που ευνόησαν την έκρηξη των νέων εταιρειών στην ηλεκτροκίνηση.

Ενόψει δε του Διεθνούς Σαλονιού Αυτοκινήτου στη Σαγκάη, τουλάχιστον 25 από τις νεοφυείς επιχειρήσεις προετοιμάζονται να εκθέσουν εκεί τα προϊόντα τους. Αν και η ζήτηση προβλέπεται μέσα στο 2019 να φθάσει το 1,6 εκατομμύριο ηλεκτρικά οχήματα στην Κίνα, δεν αρκεί για να εξασφαλίσει την επιβίωση στις προαναφερθείσες καινούργιες μονάδες. «Υπάρχει τεράστιος χώρος σε αυτήν την αγορά, αλλά για τους δυναμικούς παίκτες και όχι τους ασθενέστερους», παρατρεί ο Τσούι Ντόνγκσου, γενικός γραμματέας της κινεζικής Ενωσης Εταιρειών Επιβατικών Αυτοκινήτων. Διότι, όπως επισημαίνουν οι αναλυτές του κλάδου, η Κίνα συνιστά μια τεράστια αγορά, αλλά όλα έχουν όρια. Το 2018 οι πωλήσεις επιβατικών ηλεκτροκινήτων ξεπέρασαν για πρώτη φορά το 1 εκατομμύριο, χάρis στις γενναίες κρατικές επιδοτήσεις. Επί του συνόλου των 23,7 εκατομμυρίων οχημάτων που πουλιούνται ετησίως στην Κίνα, αποτελούν μόλις το 4% προς το παρόν.

Ωστόσο, όποιες νεοφυείς επιβιώσουν θα έχουν προοπτικές. Η Toyota, λόγω χάριν, η οποία αντιλαμβάνεται πως το μέλλον της ηλεκτροκίνησης και της αυτόνομης οδήγησης συνδέεται και με τις καινούργιες και μικρές εταιρείες του κλάδου, έχει συνεργασία με την κινεζική νεοφυή Singulatο. Η μεν κορυφαία ιαπωνική αυτοκινητοβιομηχανία θα της πουλήσει τεχνολογία για ηλεκτρικά αυτοκίνητα, η δε κινεζική θα της επιτρέψει να αποκτήσει σε προνομιακή τιμή δικαιώματα εκπομπής ρύπων, μιας και η Κίνα εφαρμόζει αυστηρό σύστημα ορίων στους ρύπους για ηλεκτρικά και υβριδικά οχήματα. Επίσης, η Singulatο, με την αρωγή της Toyota, θα επιταχύνει την κατασκευή ενός μίνι ηλεκτροκινήτου για ηλεκτρικά αυτοκίνητα, η δε κινεζική θα της επιτρέψει να αποκτήσει σε προνομιακή τιμή δικαιώματα εκπομπής ρύπων, μιας και η Κίνα εφαρμόζει αυστηρό σύστημα ορίων στους ρύπους για ηλεκτρικά και υβριδικά οχήματα. Επίσης, η Singulatο, με την αρωγή της Toyota, θα επιταχύνει την κατασκευή ενός μίνι ηλεκτροκινήτου για ηλεκτρικά αυτοκίνητα, η δε κινεζική θα της επιτρέψει να αποκτήσει σε προνομιακή τιμή δικαιώματα εκπομπής ρύπων, μιας και η Κίνα εφαρμόζει αυστηρό σύστημα ορίων στους ρύπους για ηλεκτρικά και υβριδικά οχήματα. Επίσης, η Singulatο, με την αρωγή της Toyota, θα επιταχύνει την κατασκευή ενός μίνι ηλεκτροκινήτου για ηλεκτρικά αυτοκίνητα, η δε κινεζική θα της επιτρέψει να αποκτήσει σε προνομιακή τιμή δικαιώματα εκπομπής ρύπων, μιας και η Κίνα εφαρμόζει αυστηρό σύστημα ορίων στους ρύπους για ηλεκτρικά και υβριδικά οχήματα.

Η Toyota, η οποία αντιλαμβάνεται πως το μέλλον της ηλεκτροκίνησης και της αυτόνομης οδήγησης συνδέεται και με τις καινούργιες και μικρές εταιρείες του κλάδου, έχει συνεργασία με την κινεζική νεοφυή Singulatο. Η μεν κορυφαία ιαπωνική αυτοκινητοβιομηχανία θα της πουλήσει τεχνολογία για ηλεκτρικά αυτοκίνητα, η δε κινεζική θα της επιτρέψει να αποκτήσει σε προνομιακή τιμή δικαιώματα εκπομπής ρύπων, μιας και η Κίνα εφαρμόζει αυστηρό σύστημα ορίων στους ρύπους για ηλεκτρικά και υβριδικά οχήματα.

Ενόψει του Διεθνούς Σαλονιού Αυτοκινήτου στη Σαγκάη, τουλάχιστον 25 startups προετοιμάζονται να εκθέσουν εκεί τα προϊόντα τους.

Αντίστοιχη προσέγγιση υιοθετούν και άνθρωποι της συμβατικής αυτοκινητοβιομηχανίας. Αρκεί να σκεφθεί κανείς πως η ψηφιακή μηχανική επιτρέπει σε ομάδες μηχανικών να αναπτύσσουν αξιόπιστα οχήματα κάνοντας χρήση ειδικού λογισμικού. Με αυτό σχεδιάζουν, κατασκευάζουν και θέτουν σε δοκιμασία το πρωτότυπο.

Η δυναμική αυτή έδωσε τα εφόδια στην

αμερικανική Tesla και στην κινεζική Nio να κερδίσουν έδαφος και να βρεθούν στην πρωτοπορία, εξοβελίζοντας τις κρατικές αυτοκινητοβιομηχανίες. Ένας άνθρωπος με θητεία στον κλάδο, ο Ρενέ-Κριστοφερ Βόλμαν, πρώην επικεφαλής του «Πρότζεκτ Ουάν» της Mercedes-AMG για την τροποποίηση κινητήρων της Φόρμουλα 1, ο οποίος μετακινήθηκε στη νεοφυή κατασκευαστρια ηλεκτρικών αυτοκινήτων Automobili Pininfarina με έδρα το Μόναχο, παρατρεί, τέλος, τα εξής: «Οι μεγάλες εταιρείες θέλουν χρόνο για να μετασχηματιστούν και να αντιμετωπίσουν την πρόκληση της αυτόνομης οδήγησης και της ηλεκτροκίνησης κι εγώ είμαι καλός στα αγωνιστικά οχήματα. Ολοκλήρωσα το «Πρότζεκτ Ουάν» και μετά μου παρουσιάστηκε η ευκαιρία της Automobili Pininfarina».

REUTERS, BLOOMBERG

Στόχος της PMI ο διπλασιασμός των πωλήσεων του IQOS

Η Ιταλία και η Ιαπωνία, οι πρώτες χώρες όπου εισήχθη το προϊόν

Της **ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ**

Κατά τους άγραφους κανόνες της αγοράς, οι εταιρείες έχουν σήμερα δύο επιλογές: είτε προσαρμόζονται είτε πεθαίνουν. Μπορεί αυτό να απαιτεί την εκ βάθρων ανασυγκρότησή τους, όμως για να επιβιώσουν θα πρέπει να υπακούσουν στις επιταγές της νέας τεχνολογίας. Αυτό σημαίνει ότι θα αποφασίσουν είτε να αυξήσουν το κόστος κάνοντας επενδύσεις που κινούνται προς αυτήν την κατεύθυνση, είτε –σε περίπτωση που δεν το κάνουν– ενδεχομένως να χαθούν σταδιακά από τον επιχειρηματικό χάρτη, επειδή μοιραία θα τις «εξοτράκισει» η ίδια η αγορά.

Η Philip Morris International, η οποία έχει ισχυρή παρουσία και στην Ελλάδα με την εταιρεία «Παπαστράτος», επέλεξε τελικά το πρώτο. Από το 2009, οπότε και δημιουργήθηκε το κέντρο Ερευνας και Ανάπτυξης της εταιρείας στο Νεσατέλ της Ελβετίας –μία επένδυση που κόστισε περίπου 180 εκατ. δολάρια με τον εξοπλισμό του κτιρίου– η PMI εισήλθε σε μία περίοδο μετασχηματισμού. Το γνωστό και ως Cube στεγάζει 430 επιστήμονες και μηχανικούς, εκ των οποίων το 90% προέρχεται από τον φαρμακευτικό κλάδο και τον κλάδο των βιοεπιστημών. Εκεί αναπτύσσεται η τεχνολογία που ντύνει το προϊόν IQOS, σηματοδοτώντας και τη σταδιακή αποεπένδυση της PMI από το συμβατικό τσιγάρο. Εν τω μεταξύ, η ανέγερση του Cube επιβεβαιώνει αυτήν ακριβώς την απόφαση. Ο χώρος παραέμπει περισσότερο σε αντίστοιχους μεγάλων τεχνολογικών κολοσσών, όπως η Google, παρά στο κέντρο E&A μιας παραδοσιακής καπνοβιομηχανίας. Συνολικά, η PMI έχει επενδύσει πάνω από 6 δισ. δολάρια από το 2008 σε έρευνα και ανάπτυξη και το χαρτοφυλάκιό της μετράει πάνω από 4.600 διπλώματα ευρεσιτεχνίας. Έχοντας πουλήσει για περισσότερο από έναν αιώνα συμβατικά τσιγάρα και με το πακέτο Marlboro να την έχει καθιερώσει στην αγορά, η PMI λάνσαρε το 2014 το πρώτο IQOS στην Ιαπωνία και την Ιταλία, ενώ λίγο αργότερα, το 2016, αφίχθη στην ελληνική αγορά. Σήμερα έχει κατακτήσει 44 αγορές, ενώ ως προς το μερίδιο αγοράς η Ιαπωνία βρίσκεται στην πρώτη θέση (15,2%), ακολουθεί η Κορέα (8,5%) και έπειτα φιγουράρει η Ελλάδα (7%). Ενδεικτικά, στην Ελλάδα, το 81% των χρηστών του IQOS έχει εγκαταλείψει οριστικά το τσιγάρο. Παράλληλα, πάνω από 150.000 χρήστες επιλέγουν το προϊόν στη χώρα μας και γύρω στους 6,6 εκατ. παγκο-

Εως το 2025, η εταιρεία φιλοδοξεί να στρέψει προς τα λεγόμενα μη καίσιμα προϊόντα 40 εκατ. καπνιστές που επιλέγουν προϊόντα της PMI. Το δε μερίδιο 16% των smoke free products επί του συνόλου των καθαρών πωλήσεων της αναμένεται να διπλασιαστεί έως την ίδια περίοδο φθάνοντας το 38%.

Συνολικά, η PMI έχει επενδύσει πάνω από 6 δισ. δολάρια από το 2008 σε έρευνα και ανάπτυξη και το χαρτοφυλάκιό της μετράει πάνω από 4.600 διπλώματα ευρεσιτεχνίας.

σμίως. Την ψήφο εμπιστοσύνης της έδωσε όμως και η ίδια η εταιρεία στην Ελλάδα, ανακοινώνοντας το 2017 επένδυση ύψους 300 εκατ. ευρώ με σκοπό να μετατραπεί το εργοστάσιο της «Παπαστράτος», στον Ασπρόπυργο, σε μονάδα αποκλειστικής παραγωγής των θερμαινόμενων ράβδων Heets που τοποθετούνται στα IQOS.

Εως το 2025, η εταιρεία φιλοδοξεί να στρέψει προς τα λεγόμενα μη καίσιμα προϊόντα 40 εκατ. καπνιστές που επιλέγουν προϊόντα της PMI. Το δε μερίδιο

16% των smoke free products επί του συνόλου των καθαρών πωλήσεων της αναμένεται να διπλασιαστεί έως την ίδια περίοδο φθάνοντας το 38%. Ο στόχος αυτός ενδέχεται σε ορισμένα χρόνια να επιτευχθεί, αφού ο κόσμος έχει ήδη αρχίσει να απομακρύνεται από την ιερατελεστία του συμβατικού καπνίσματος και να στρέφεται σε πιο εναλλακτικά προϊόντα. Σύμφωνα με στοιχεία που έχει στη διάθεσή της η «Κ» από την εταιρεία ερευνών αγοράς Euromonitor International, οι πωλήσεις των συμβατικών τσιγάρων θα μειωθούν στα 699,9 δισ. δολάρια από 723,7 δισ. δολάρια το 2018, όταν οι αντίστοιχες πωλήσεις των θερμαινόμενων προϊόντων (heated tobacco), στα οποία περιλαμβάνεται το IQOS, θα σημειώσουν ιλιγγιώδη αύξηση 131%, από 9,8 δισ. δολάρια το 2018 στα 21,5 δισ. δολάρια το 2022.

Αντιπαράθεση και μπίζνες στους πάγους που λιώνουν

«Συνωστισμός» στον Αρκτικό Κύκλο

Του απεσταλμένου μας στη ΝΟΡΒΗΓΙΑ
ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Γη (ή μάλλον θάλασσα) της Επαγγελίας ή βιβλική καταστροφή; Η εξαφάνιση των πολικών πάγων, που εδώ και χρόνια εξελίσσεται ταχύτερα και από τις πιο ακραίες επιστημονικές προβλέψεις, γεννά φόβους κλιματικής Αποκάλυψης: υπερθέρμανσης, ανόδου της στάθμης των ωκεανών, διάβρωσης των ακτών, κλιματικών προσφύγων. Ωστόσο, ειδικότερα στις χώρες που βρίσκονται πάνω από τον Αρκτικό Κύκλο, η μεγάλη απόψυξη αποτελεί και μία τεράστια οικονομική ευκαιρία. Από τη διεύρυνση της τουριστικής σεζόν και την εισροή νέων ειδών προς αλίευση ως τη διάνοιξη μιας νέας θαλάσσιας οδού στην κορυφή του πλανήτη και στις νέες προοπτικές αναζήτησης υδρογονανθράκων, οι πιο ζεστές θερμοκρασίες των τελευταίων ετών μετατρέπουν την Αρκτική σε πεδίο νέων οικονομικών δραστηριοτήτων και εντεινόμενων γεωπολιτικών τριβών.

Η «Κ» είχε την ευκαιρία να καταγράψει τις αντιφάσεις αυτές –μεταξύ φόβου και έλξης, διατήρησης και εκμετάλλευσης, συνεργασίας και ανταγωνισμού– επισκεπτόμενη το Μπούντε (Bod), μία μικρή πόλη στη βόρεια Νορβηγία όπου διεξήχθη το συνέδριο High North Dialogue (3-4 Απριλίου), και το Αρχιπέλαγος του Σβάλμπαρντ, στα μισά του δρόμου μεταξύ της ηπειρωτικής Νορβηγίας και του Βόρειου Πόλου.

Η Νορβηγία είναι, από ορισμένες απόψεις, η χώρα στην οποία οι αρκτικές αντιφάσεις είναι πιο έντονες από οπουδήποτε αλλού. Πάνω από 10% του πληθυσμού της ζει βόρεια από τον Αρκτικό Κύκλο (66°33'). Το αντίστοιχο ποσοστό στον Καναδά είναι μόλις 0,3% και στη Ρωσία λιγότερο από 1,5%. Το πληθυσμιακό αυτό αποτύπωμα σημαίνει ότι το ενδιαφέρον των Νορβηγών για την οικονομική ανάπτυξη του Βορρά είναι συγκριτικά μεγαλύτερο.

Παράλληλα, όμως, όπως ανέφερε στην ομιλία της στο «High North Dialogue» η πρωθυπουργός της χώρας, Έρνα Σόλμπεργκ, τα ύδατα υπό τον έλεγχο της Νορβηγίας είναι επτά φορές μεγαλύτερα σε έκταση από τη χερσαία της επιφάνεια

(και το μεγαλύτερο μέρος των υδάτων αυτών βρίσκεται πάνω από τον Αρκτικό Κύκλο). Αυτό συνεπάγεται έναν ζωτικό ρόλο στη διαχείριση των νέων περιβαλλοντικών προκλήσεων που συνοδεύουν την αυξημένη δραστηριότητα στις μέχρι πρότινος παγωμένες θάλασσες. Τέλος, ως χώρα που συνορεύει με τη Ρωσία και μοιράζεται μαζί της τη Θάλασσα του Μπάρεντς, η Νορβηγία βρίσκεται στην πρώτη γραμμή της βορειοατλαντικής συμμαχίας, απέναντι σε ένα αντίπαλο δέος που έχει αυξήσει τη στρατιωτική του παρουσία στα βορειότερα μέρη του πλανήτη.

«Η Αρκτική για εμάς δεν είναι μια μακρινή, άθικτη περιοχή, είναι το σπίτι μας», δηλώνει στην «Κ» ο Αουντούν Χάλβορσεν, υφυπουργός Εξωτερικών της Νορβηγίας. «Είναι ένα μέρος όπου οι πολίτες μας πρέπει να μπορούν να ζήσουν, να έχουν δουλειές, να έχουν πρόσβαση σε καλές υποδομές. Είναι επίσης ένα μέρος όπου πρέπει να είμαστε παρόντες,

«Δεν είναι μια μακρινή, άθικτη περιοχή, είναι το σπίτι μας», δηλώνει στην «Κ» ο Αουντούν Χάλβορσεν, υφυπουργός Εξωτερικών της Νορβηγίας.

να υπερασπιζόμαστε την κυριαρχία μας». Η ανάγκη αυτή, η πτυχή ασφαλείας της αρκτικής πολιτικής του Οσλο, σημειώνει ο Χάλβορσεν, «έχει γίνει πιο έντονη μετά το 2014 και τη [ρωσική εισβολή στην] Κριμαία. Οι εξελίξεις αυτές μας θυρίζουν πίσω αρκετά χρόνια, σε μια εποχή κατά την οποία η Αρκτική ήταν πολύ ψηλά στην ατζέντα ασφαλείας της Βορειοατλαντικής Συμμαχίας». Ο Νορβηγός υφυπουργός τονίζει την ανάγκη το ΝΑΤΟ να δραστηριοποιηθεί εκ νέου στην Αρκτική, που αποτελεί «μέρος του φυσικού χώρου ευθύνης του». Παράλληλα, ωστόσο, όπως αναφέρει, το Οσλο επιχειρεί να διατηρήσει τις στενές επαφές και τη συνεργασία που έχει με τη Μόσχα σε μία σειρά από διμερή θέματα.

Υπολείμματα πάγου στη δυτική ακτή του Σβάλμπαρντ - μια περιοχή που, μέχρι πριν από 15 χρόνια, ήταν απροσπέλαστη για τα πλοία ως τα τέλη Μαΐου.

Μια νέα οδός για το θαλάσσιο εμπόριο

Το κεντρικό θέμα του συνεδρίου στο Μπούντε ήταν «Επιχειρηματική Δραστηριότητα στην Αρκτική». Στη Γροιλανδία, καθώς λιώνουν πάγοι, διαδοχικές τοπικές κυβερνήσεις αναζητούν επενδύτες για την εξερεύνηση των θαλασσών και του υπεδάφους για υδρογονάνθρακες, σπάνιες γαίες, ακόμα και ουράνιο, με απώτερο σκοπό την απόσχιση από τη Δανία. Σύμφωνα με στοιχεία που παρουσιάστηκαν στο συνέδριο, 20,7 εκατομμύρια τόνοι προϊόντων μεταφέρθηκαν το 2018 μέσω του Βόρειου Περάσματος (Northern Sea Route), τη θαλάσσια οδό βόρεια της Σιβηρίας την οποία ελέγχει και εξυπηρετεί η Ρωσία – σχεδόν τα διπλάσια σε σύγκριση με το 2017, που ήταν το προηγούμενο έτος-ρεκόρ.

Ο στόχος των Ρώσων είναι τα μεγέθη αυτά να φτάσουν το 2024 τους 80 εκατομμύρια τόνους. Όπως ανέφερε στην ομιλία του ο Αντρέι Κριβορότοφ, στέλεχος της ρωσικής εταιρείας Shtokman Development (100% θυγατρική της Gazprom), το μεγαλύτερο μέρος του όγκου των προϊόντων που διακινήθηκε μέσω του Βόρειου Περάσματος το 2018 είχε ως αφετηρία το εργοστάσιο υδροποιημένου φυσικού αερίου στο Γιαμάλ στη ρωσική Αρκτική (η επανάσταση του οξιστολιθικού αερίου

οδήγησε το 2012 στο «πάγωμα», ως μη συμφέρουσας, της εκμετάλλευσης του τεράστιου κοιτάσματος του Στόκμαν). Ο κ. Κριβορότοφ σημείωσε επίσης ότι οι κυρώσεις της Δύσης έναντι της Ρωσίας έχουν οδηγήσει σε διεύρυνση της ρωσικινεζικής ενεργειακής συνεργασίας στην Αρκτική.

Στο παιχνίδι αυτό συμμετέχουν και οι Έλληνες εφοπλιστές: το 2012, το «Ob River», ένα δεξαμενόπλοιο της Dynagas, συμπεφέρονταν Γ. Προκοπίου έγινε το πρώ-

στην «Κ» πηγές της Ε.Ε., η Ενωση παρακολουθεί στενά την εξέλιξη του θεσμικού πλαισίου στην Αρκτική, με σκοπό την αποτροπή μέτρων προστατευτισμού ή προνομιακής μεταχείρισης των στόλων των χωρών της περιοχής. Μεταξύ των ομιλητών στο συνέδριο ήταν ο Μιντ Τρέντγουελ, πρώην αντικυβερνήτης της Αλάσκας (2010-2014) και ένας εκ των κορυφαίων Αμερικανών ειδικών σε αρκτικά θέματα.

Οργανισμός διαχείρισης

Η κεντρική ιδέα την οποία προώθησε στην παρέμβασή του, αλλά και σε συνέχεια που παραχώρησε στην «Κ», είναι η δημιουργία ενός πολυεθνικού οργανισμού συνδιαχείρισης του Αρκτικού Ωκεανού, που θα εισπράττει τέλη από τα διερχόμενα πλοία και θα παρέχει τις αναγκαίες υποδομές και υπηρεσίες (λιμάνια, παγοθραυστικά και ρυμουλκά κ.ο.κ.) που θα καταστήσουν τη συγκεκριμένη οδό «αξιόπιστη» για θαλάσσιες μεταφορές. «Αξιοπιστία για μία ναυτιλιακή εταιρεία σημαίνει τη δυνατότητα να δεσμευτεί για ένα χρονοδιάγραμμα απέναντι στον πελάτη της και να το τηρεί. Για τον καπετάνιο σημαίνει την καλή πληροφόρηση για τις συνθήκες παγοκάλυψης και τον καιρό. Για μία ασφαλιστική εταιρεία, το

κρίσιμο είναι η ύπαρξη σκαφών διάσωσης και λιμανιών καταφυγής», εξηγεί ο Αμερικανός πολιτικός. Μεταξύ άλλων, αναφέρεται στην ιδέα τύπου «Uber για παγοθραυστικά»: μία υπηρεσία που θα συνδέει εμπορικά πλοία που ταξιδεύουν στον Αρκτικό Ωκεανό με διαθέσιμα παγοθραυστικά από διάφορες χώρες, τα οποία τους περισσότερους μήνες τον χρόνο βρίσκονται σε ακινησία.

Ο Τρέντγουελ αναγνωρίζει τον φυσικό ρόλο της Ρωσίας στο πεδίο αυτό, ως «η χώρα με τη μεγαλύτερη αρκτική ακτογραμμή». Αλλά σημειώνει ότι το γεωστρατηγικό συμφέρον των υπόλοιπων αρκτικών χωρών, αλλά και το οικονομικό συμφέρον των επιχειρήσεων και των χωρών που εμπλέκονται ενεργά στο θαλάσσιο εμπόριο, επιτάσσουν ο Αρκτικός Ωκεανός «να τεθεί υπό διεθνή διαχείριση και όχι να ελέγχεται μόνο από μία χώρα».

Πρακτικά, όπως λέει, έχουν ήδη γίνει ορισμένα σημαντικά βήματα: ο Πολικός Κώδικας για τη ναυσιπλοΐα υιοθετήθηκε από το Διεθνή Ναυτιλιακό Οργανισμό (τέθηκε σε ισχύ την 1.1.2017), ενώ έχουν συμφωνηθεί και οι κανονισμοί για την έρευνα και διάσωση στα νερά της Αρκτικής και για την περίπτωση πετρελαιοκηλίδων.

«Σίριαλ κίλερ» το νέφος στην Ευρώπη

Του ΓΙΑΝΝΗ ΕΛΑΦΡΟΥ

Τις 391.000 έφτασαν οι πρόωροι θάνατοι στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2015 λόγω της έκθεσης των πολιτών σε υψηλές συγκεντρώσεις αιωρούμενων σωματιδίων στον αέρα των κατοικημένων περιοχών! Ακόμη 76.000 πρόωρα χαμένες ζωές αποδίδονται στις συγκεντρώσεις διοξειδίου του αζώτου (NO₂) και 16.400 στο όζον (O₃). Τα στοιχεία αυτά δεν προέρχονται από κάποια εντυπωσιακή ισοστοιχία, αλλά από μεγάλη έρευνα του έγκυρου Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος (Air Quality in Europe – report 2018), η οποία δημοσιεύθηκε πρόσφατα. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με βάση τα στοιχεία ποιότητας του αέρα από 41 ευρωπαϊκές χώρες (ο ΕΟΠ έχει μέλη και εκτός της Ε.Ε., ενώ συμμετείχαν και επιπλέον χώρες) και μοντέλα εκτίμησης των συνεπειών της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στην υγεία. Μάλιστα, οι πρόωροι θάνατοι στις 41 χώρες είναι ακόμα περισσότεροι: 422.000 αποδίδονται στα αιωρούμενα σωματίδια PM_{2,5} (με διάμετρο μέχρι 2,5 μικρά), 79.000 στο NO₂ και 17.700 στο O₃. Η Ελλάδα δυστυχώς είναι ανάμεσα στις χώρες με σχετικά αυξημένη ρύπανση,

με αποτέλεσμα υψηλότερη αναλογία στις απώλειες ζωών. Η έκθεση του ΕΟΠ είναι ιδιαίτερα ανησυχητική, αν και καταγράφει ορισμένες θετικές τάσεις μείωσης της ρύπανσης. Τα κακά νέα: Το 74%-85% του αστικού πληθυσμού της Ε.Ε. εκτίθεται σε συγκεντρώσεις PM_{2,5} πέραν των ορίων που έχει θέσει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (6%-8% σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της Ε.Ε., που είναι πολύ πιο ελαστικές). Τα αιωρούμενα σωματίδια PM_{2,5} που διεισδύουν στο αναπνευστικό σύστημα είναι ιδιαίτερα επιβλαβείς παράγοντας για την υγεία (όπως δείχνουν και τα στοιχεία). Τα «καλά» νέα: Είναι η καλύτερη εικόνα από το 2006. Αντίστοιχα, το 7%-8% του πληθυσμού εκτίθεται σε υπερβάσεις των συγκεντρώσεων NO₂, το χαμηλότερο ποσοστό από το 2000. Διαφορετική εικόνα στο όζον, όπου υπάρχει διαφορά ανάμεσα στα όρια του ΠΟΥ (αυστηρότερα) και της Ε.Ε. Το 95%-98% του πληθυσμού εκτίθεται σε υψηλές συγκεντρώσεις όζοντος, πέραν των ορίων του ΠΟΥ, χωρίς βελτίωση τα τελευταία χρόνια.

Πάνω από το 30% των σταθμών σε 13 χώρες που μετρούν το βενζοπυρένιο, έναν δείκτη των πολυκυκλικών αρωμα-

τικών υδρογονανθράκων (που έχουν συνδεθεί με καρκινογόνο επίδραση) καταγράψαν υπερβάσεις, με αποτέλεσμα να υπολογίζεται πως το 21% του πληθυσμού εκτίθεται σε αυξημένες συγκεντρώσεις. Η απειλή από το διοξείδιο του θείου υποχωρεί, λόγω μικρότερης περιεκτικότητας σε θείο των καυσίμων, αλλά και πάλι το 23% του αστικού πληθυσμού κατοικεί σε περιοχές με συγκεντρώσεις πάνω από τα όρια του ΠΟΥ. Το καρκινογόνο βενζόλιο ανιχνεύθηκε σε υπέρβαση μόνο σε τέσσερις σταθμούς σε όλα την Ε.Ε., ο ένας όμως είναι στην Αθήνα.

Η έκθεση του ΕΟΠ αποκαλύπτει πως το σύγχρονο νέφος ρύπανσης λειτουργεί ως ένας σιωπηλός «δολοφόνος» κλέβοντας χρόνια ζωής και προκαλώντας πρόωρους θανάτους σε εκατοντάδες χιλιάδες ανθρώπους. Φωτίζει ένα μεγάλο κοινωνικό πρόβλημα και ένα μεγάλο έλλειμμα πολιτικής. Παρότι οι συγκεντρώσεις ρύπων πέφτουν με το πέρασμα των δεκαετιών και οι επιπτώσεις στην υγεία περιορίζονται (η έκθεση σημειώνει πως μεταξύ 1990-2015 έχουν μειωθεί κατά 60% οι πρόωροι θάνατοι λόγω PM_{2,5}), οι απώλειες παραμένουν εντυπωσιακά μεγάλες. Όσο για τα

μέτρα που λαμβάνονται, σφραγίζονται συχνά από το κριτήριο και τα όρια του κέρδους, με αρνητικά αποτελέσματα σε δημόσια υγεία και περιβάλλον. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ήταν η ενθάρρυνση των οχημάτων ντιζελ τα προηγούμενα χρόνια, με παραπλανητικούς ισχυρισμούς περί μειωμένων ρύπων, για να αποκαλυφθεί αργότερα πως εξακολουθούν να έχουν υψηλές εκπομπές PM_{2,5}. Σήμερα, αποτελούν αποδιοπομπαίο τράγο σε πολλές ευρωπαϊκές πόλεις. Τι γίνεται όμως με τα συμφέροντα που τα προώθησαν;

Η Ελλάδα εξακολουθεί να έχει υψηλές τιμές ατμοσφαιρικής ρύπανσης και μεγαλύτερες αναλογικά συνέπειες στη θνησιμότητα. Στις συγκεντρώσεις PM_{2,5} αποδίδονται 12.000 πρόωροι θάνατοι στην Ελλάδα το 2015, στο NO₂ 2.300 και στο όζον 610. Η επιβάρυνση σε σχέση με την Ε.Ε. φαίνεται στον δείκτη «χαμένα χρόνια ζωής ανά 100.000 κατοίκους». Για τα PM_{2,5} στην Ελλάδα είναι 1.112, με μέσο όρο στην Ε.Ε. 820. Για το NO₂ είναι 213 με ευρωπαϊκό μ.ό. 157, ενώ για το όζον είναι 59 έναντι 36. Τα στοιχεία υπογραμμίζουν την ανάγκη να ληφθούν αναβαθμισμένα μέτρα για το σύγχρονο φονικό νέφος.

“BDO. What matters to you, matters to us”

Audit | Tax | Compliance | Restructuring and insolvency | Fund Services

Μεγάλα περιθώρια

Στην **Ελλάδα** μόλις 0,1% του στόλου των αυτοκινήτων είναι αμιγώς ηλεκτροκίνητα. Το 2018 ταξινομήθηκαν μόνο 88 ηλεκτροκίνητα οχήματα. Η κυβέρνηση έχει θέσει ως στόχο να φθάσουν το 10% έως το 2030. Αυτό πρακτικά σημαίνει πως για να επιτευχθεί ο στόχος, από το 2025 και μετά, ένα στα δύο οχήματα που πωλούνται θα είναι ηλεκτροκίνητο.

Ισχυρά κίνητρα

Οι **ευρωπαϊκές** κυβερνήσεις δίνουν ισχυρά κίνητρα για να κατευθύνουν τους καταναλωτές στα ηλεκτρικά αυτοκίνητα. Στη Γερμανία, η αγορά τέτοιων οχημάτων επιδοτείται με 2.000. Στη Νορβηγία απαλλάσσονται από φόρους και διόδια, ενώ έχουν και δωρεάν πάρκινγκ. Η Γαλλία θα επενδύσει 700 εκατ. ευρώ τα επόμενα πέντε χρόνια για την προώθηση της ηλεκτροκίνησης.

Ο χρόνος φόρτισης

Ακόμη και στις πιο ώριμες αγορές η ηλεκτροκίνηση αντιμετωπίζει προβλήματα. Στη Νορβηγία, όπου το 43,5% των οχημάτων που πωλήθηκαν το 2018 ήταν ηλεκτροκίνητα, το δικτυο φόρτισης είναι ελλιπές. Επιπλέον, ο χρόνος φόρτισης είναι μεγάλος, από 8 έως 13 ώρες, ανάλογα με την μπαταρία. Ωστόσο, τα ισχυρά κίνητρα από το κράτος καθιστούν την αγορά τέτοιων οχημάτων συμφέρουσα.

Βλέπουν κέρδη και μπαίνουν στην... πρίζα

Ενδιαφέρον από αμερικανικές και ευρωπαϊκές εταιρείες για την ελληνική αγορά ηλεκτροκίνησης

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΔΙΑΓΓΟΥ**

Μπορεί η Ελλάδα να μην έχει διαμορφώσει ακόμη θεσμικό πλαίσιο για την ηλεκτροκίνηση, αλλά οι επιχειρήσεις βλέπουν ότι και εδώ—όπως και σε όλο τον κόσμο—δημιουργούνται ευκαιρίες για επικερδείς δραστηριότητες και ήδη κάποιες κάνουν τις πρώτες διερευνητικές κινήσεις προκειμένου να πιασαριστούν σε αυτή τη νέα αγορά. Θέμα χρόνου είναι η δραστηριοποίηση στην ελληνική αγορά της Blink Charging, μιας από τις κορυφαίες εταιρείες των ΗΠΑ στον τομέα διάθεσης και υπηρεσιών φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων. Η αμερικανική εταιρεία ανακοίνωσε την περασμένη εβδομάδα τη σύσταση κοινοπραξίας με την ελληνική εταιρεία Eunice Energy, που από το 2001 δραστηριοποιείται στην αγορά των ΑΠΕ για την από κοινού δραστηριοποίηση τους στην εγχώρια αγορά ηλεκτροκίνησης που μόλις αναπτύσσει τον βηματισμό της, ακολουθώντας με υστέρηση, αλλά σημαντικές προοπτικές ανάπτυξης την παγκόσμια τάση εξηλεκτρισμού των αυτοκινήτων.

Η Ελλάδα θα αποτελέσει τη βάση της αμερικανικής εταιρείας για την εισβολή της στη ραγδαία αναπτυσσόμενη ευρωπαϊκή αγορά, που κινείται με οδηγό την πολιτική της Ε.Ε. για την κλιματική αλλαγή, που έχει θέσει ως στόχο τη μείωση κατά 37,5% των εκπομπών των αυτοκινήτων έως το 2030. Οι χαμηλοί ρυθμοί ανάπτυξης της αγοράς ηλεκτροκίνησης στην Ελλάδα—μόλις 0,1% ήταν το 2018 το μερίδιο των αμιγώς ηλεκτροκίνητων αυτοκινήτων στο σύνολο των επιβατικών οχημάτων—, σε συνδυασμό με την επιτάχυνση των δεσμευτικών στόχων για το 2030, δημιουργούν προϋποθέσεις για μια νέα, πολλά υποσχόμενη αγορά, την οποία βολιδοσκοπούν ήδη ξένοι και εγχώριοι επενδυτές. Δύο ακόμη αμερικανικές εταιρείες και μία ευρωπαϊκή έχουν επισκεφθεί τον αναπληρωτή υπουργό Οικονομίας Στέργιο Πιτσιόρλα για να δηλώσουν το ενδιαφέρον τους για επενδύσεις στην Ελλάδα. Οι ξένοι επενδυτές παρουσίασαν στον υπουργό επενδυτικά σχέδια για την εγκατάσταση και λειτουργία μονάδας παραγωγής πυκνωτών στη Θεσσαλονίκη και την εγκα-

τάσταση και λειτουργία μονάδας παραγωγής μικρών ηλεκτρικών οχημάτων στην Πάτρα. Στην αναπτυσσόμενη αγορά της ηλεκτροκίνησης εμπλέκονται αυτοκινητοβιομηχανίες, εταιρείες ηλεκτρισμού, εταιρείες μπαταριών και εταιρείες σταθμών

Δίκτυο φόρτισης ηλεκτροκίνητων αυτοκινήτων σχεδιάζει να δημιουργήσει η Blink Charging.

φόρτισης και όλοι στρέφουν το ενδιαφέρον της στην «παρθένα» αγορά της Ελλάδας. Η κοινοπραξία Blink Europe, όπως δηλώνει στην «Κ» ο τεχνικός διευθυντής της Eunice Energy, Γιώργος Πεκλιβάνογλου, έχει έτοιμο μπιζνες πλάν για τη δραστηριοποίησή της στην Ελλάδα και αναμένει την ολοκλήρωση του θεσμικού πλαισίου για να το θέσει άμεσα σε εφαρμογή. «Μία εταιρεία με ηγετική θέση

στην Αμερική δεν μπορεί παρά να κάνει μια δυναμική εισβολή», τονίζει ο ίδιος και αποκαλύπτει ότι το μπιζνες πλάν της εταιρείας—η οποία, όπου πηγαίνει, φέρνει μαζί της και τις μεγαλύτερες αυτοκινητοβιομηχανίες της Αμερικής—περιλαμβάνει δύο πυλώνες.

Δίκτυο φόρτισης
Ο πρώτος είναι η ανάπτυξη εθνικού δικτύου φόρτισης και ο δεύτερος η λειτουργία πλατφόρμας που θα ενοποιεί το τεχνικό κομμάτι φόρτισης αλλά και το τιμολογιακό και θα επιτρέπει σε όλους να φορτίζουν τις μπαταρίες ανεξάρτητα από το εάν είναι μέλη της Blink και σε όλα τα νομίματα. Μέσω της Ελλάδας η αμερικανική εταιρεία προβλέπει στην επέκτασή της, σε συνεργασία πάντα με την Eunice Energy, και στις γειτονικές χώρες των Βαλκανίων και της ανατολικής Ευρώπης, όπου επίσης οι ρυθμοί ανάπτυξης της ηλεκτροκίνησης είναι χαμηλοί. Στοχεύει επίσης και στις ανεπτυγμένες αγορές της Ευρώπης, οι οποίες δεν διαθέτουν

ακόμη την τεχνολογία διαχειρίστος του τεχνικού και τιμολογιακού κομματιού της αμερικανικής αγοράς, που υπήρξε και η πρωτοπόρος στον τομέα της ηλεκτροκίνησης. Μέσω της πλατφόρμας που έχει αναπτύξει η Blink Charging ο πελάτης θα μπορεί ανά πάσα στιγμή να ενημερωθεί για τα σημεία φόρτισης, σε πόση απόσταση βρίσκονται, να μπορεί να κλείσει κάποιο την ώρα που θα το χρειαστεί, να ενημερωθεί για το κόστος, να πληρώσει ανεξάρτητα από το ποιος είναι ο πάροχός του σε ηλεκτρικό ρεύμα κ.λπ. Αυτή την τεχνολογία η Blink Charging είναι έτοιμη να την εξάγει στην Ευρώπη μέσω της Ελλάδας και της κοινοπραξίας Blink Europe. Τα μεγάλα οστιακέντρα, όπως και σε όλη την Ευρώπη, αποτελούν τα φιλέτα της αγοράς, ενώ σε δεύτερο πλάνο βρίσκονται και αποκλεισμένες περιοχές. Οι εταιρικοί στόχοι αυτοκινήτων και τα αυτοκίνητα των δήμων είναι το κατεχόμενο πελατολόγιο της βιομηχανίας ηλεκτροκίνησης στην πρώτη φάση ανάπτυξης της αγοράς.

Ηλεκτρικό ένα στα δέκα αυτοκίνητα έως το 2030 στην Ελλάδα

Σε μια προσπάθεια να προλάβει τις εξελίξεις με τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες, η Ελλάδα έχει θέσει μέσω του εθνικού σχεδίου ενέργειας ένα φιλόδοξο στόχο, που προβλέπει ότι το 2030 τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα που θα κινούνται στη χώρα θα αντιπροσωπεύουν το 10% του συνόλου. Για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός, θα πρέπει έως το 2030 ένα στα δέκα αυτοκίνητα να είναι ηλεκτρικό και από το 2025 ένα στα δύο αυτοκίνητα που πωλούνται θα πρέπει να είναι ηλεκτροκίνητο. Με βάση αυτό το δεδομένο, ο στόλος των αμιγώς ηλεκτρικών αυτοκινήτων από 400 περίπου σήμερα θα φτάσει τις 15.000 και οι απαραίτητες αρθρωτές σημείων φόρτισης στις 2.300.

Παρά τον φιλόδοξο στόχο, ωστόσο, η κυβέρνηση δεν έχει ακόμη ολοκληρώσει το θεσμικό πλαίσιο για την ανάπτυξη σταθμών φόρτισης με αποτέλεσμα το επενδυτικό ενδιαφέρον να παραμένει «παγωμένο». Η υλοποίησή του συνδέεται επίσης με την παροχή κινήτρων, μοντέλο που ακολουθούν όλες οι προηγμένες αγορές της Ευρώπης. Η Γερμανία, για παράδειγμα, επιδοτεί με 2.000 ευρώ την αγορά ηλεκτροκίνητου αυτοκινήτου, ενώ η Νορβηγία, στις οποίες τα ηλεκτροκίνητα αυτοκίνητα αντιπροσωπεύουν σχεδόν το 50% του στόλου της, έχει καθιερώσει την απαλλαγή τους από φόρους και διόδια, καθώς και τη δωρεάν στάθμευση. Όλα τα ταξί στο Όσλο από το

2023 θα πρέπει να εκπέμπουν μηδενικούς ρύπους όπως επίσης και όλα τα αυτοκίνητα έως το 2025. Η Γαλλία ανακοίνωσε μόλις πρόσφατα ότι θα επενδύσει 700 εκατ. ευρώ τα επόμενα πέντε χρόνια για να ενισχύσει την ανάπτυξη της ηλεκτροκίνησης και η Ολλανδία έχει ήδη πάρει απόφαση όλα τα αυτοκίνητα που θα εγγραφούν μετά το 2030 θα είναι μηδενικών ρύπων, δηλαδή ηλεκτροκίνητα. Η κυβέρνηση έχει ανακοινώσει, χωρίς να έχει θεσμοθετήσει ακόμη, την επιδότηση 1.000 ευρώ για την αγορά ηλεκτρικού αυτοκινήτου, ενώ έχει ήδη θεσπίσει την απαλλαγή τους από την καταβολή τελών κυκλοφορίας, τελών ταξινόμησης και φόρου πολυτελείας. Από ελ-

ληνικής πλευράς, τις εξελίξεις παρακολουθούν οι εταιρείες πετρελαιοειδών, που θα πρέπει υποχρεωτικά να υποκαταστήσουν τις απώλειες που θα έχουν από τα υγρά καύσιμα κίνησης με την επέκτασή τους στην ηλεκτροκίνηση, αλλά και εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην ηλεκτρική ενέργεια. Τα πρατήρια της Shell και της Avin (όμιλος Motor Oil) έχουν προχωρήσει σε πιλοτική τοποθέτηση ταχυφορτιστών σε πρατήρια στους κεντρικούς οδικούς άξονες και συγκεκριμένα η Avin σε 4 πρατήρια στην Ιόνιο Οδό, στις περιοχές Ευπνοχώρι Μεσολογγίου και Επισκοπικό Ιωαννίνων, και η Shell σε πρατήριο στη Φιλιππιάδα πριν από τα Ιωάννινα και σε πρα-

τήριο στην Αμαλιάδα. Η ΕΚΟ (όμιλος ΕΛΠΕ) έχει εγκαταστήσει ταχυφορτιστές σε πρατήρια της εθνικής οδού, στον Ψαθόπυργο Αχαΐας και σε πρατήρια στο Μαρούσι, στη Γλυφάδα και στην Κηφισιά. Στις υποδομές της αγοράς ηλεκτροκίνησης εισέρχεται και ο ΔΕΔΔΗΕ με ένα φιλόδοξο σχέδιο που περιλαμβάνει σε πρώτη φάση την εγκατάσταση 150 σταθμών φόρτισης σε νησιά και σε δεύτερη φάση την εγκατάσταση 1.000-1.200 σταθμών φόρτισης στην ηπειρωτική χώρα. Σχέδια για την ηλεκτροκίνηση έχει ανακοινώσει και η ΔΕΗ, ενώ οι ιδιωτικές εταιρείες του κλάδου ηλεκτρισμού αναμένουν την ολοκλήρωση του θεσμικού πλαισίου για να πάρουν θέση στη νέα αγορά.

Οι αυτοκινητοβιομηχανίες τρέχουν, αλλά δεν υπάρχουν ακόμα υποδομές

Της **ΘΕΑΜΑΣ ΧΑΤΖΗΘΑΝΑΣΙΟΥ**

Οι **πυλώνες** που υποστηρίζουν την παγκόσμια αγορά ηλεκτρικών οχημάτων αναπτύσσονται με διαφορετική ταχύτητα. Η βιασύνη των αυτοκινητοβιομηχανιών να κυκλοφορήσουν στην αγορά ηλεκτρικά οχήματα σε καμία περίπτωση δεν συμβαδίζει ούτε με τον αριθμό των σταθμών φόρτισης, αλλά ούτε και με τις απαιτούμενες επενδύσεις για την κατασκευή μπαταριών ιόντων λιθίου. Πέρα από το υψηλό κόστος που απαιτείται για την ανάπτυξη ηλεκτρικών αυτοκινήτων, εξίσου σοβαρό πρόβλημα είναι και το κόστος της ανάπτυξης αντίστοιχων υποδομών,

που υπολογίζεται πως θα φθάσει παγκοσμίως τα 6 τρις. δολάρια, σύμφωνα με την Goldman Sachs. Ακόμη και σε χώρες που ηγούνται στη βιομηχανία, όπως για παράδειγμα η Νορβηγία, το δίκτυο φόρτισης είναι εξαιρετικά ελλιπές. Για τον λόγο αυτό το 80% των ιδιοκτητών ηλεκτρικών οχημάτων παγκοσμίως φορτίζουν τα οχήματα στη δουλειά ή στο σπίτι τους, καθώς καταφεύγουν σε εγκατάσταση οικιακών σταθμών φόρτισης. Εκτός αυτού οι ενδιαφερόμενοι αγοραστές αποφεύγουν τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα, καθώς ο μέσος χρόνος φόρτισης από απλή πρίζα διαρκεί από 8 έως και 13 ώρες ανάλογα με την μπαταρία.

Ο χρόνος μπορεί να μειωθεί εάν ο ιδιοκτήτης εγκαταστήσει ειδικό σταθμό φόρτισης ή εάν χρησιμοποιήσει τους ακόμη ισχυρότερους σταθμούς των αυτοκινητοβιομηχανιών. Προβληματικό επίσης είναι το ζήτημα της ασυμβατότητας, αφού οι φορτιστές της εκάστοτε αυτοκινητοβιομηχανίας έχουν διαφορετικά βύσματα. Υπάρχουν περισσότερα από δώδεκα διαφορετικά βύσματα με τουλάχιστον οκτώ ταχύτερες φόρτισης, ενώ για να χρησιμοποιήσει κανείς τους σταθμούς απαιτείται ειδική εγγραφή στην πλατφόρμα του κάθε παρόχου. Ως αποτέλεσμα οι ελάχιστοι σταθμοί φόρτισης που διατίθενται είναι

για πολλούς οδηγούς άχρηστοι. Μεταξύ των κατασκευαστών αυτοκινήτων ιδιαίτερη είναι η περίπτωση της αμερικανικής Tesla, που διαθέτει το πιο ολοκληρωμένο δίκτυο φόρτισης με 13.000 σταθμούς σε όλο τον κόσμο. Αντίστοιχη είναι και η επιτυχία της στις πωλήσεις ηλεκτρικών αυτοκινήτων, που ανέρχονται σχεδόν στις 400.000 από το 2010, γεγονός που την καθιστά ηγετική δύναμη στην αγορά. Το αυξημένο κόστος ανάπτυξης και κατασκευής δικτύου αυξάνει και τη μέση τιμή των ηλεκτρικών αυτοκινήτων, καθιστώντας τα ακόμη λιγότερο ελκυστικά στο καταναλωτικό κοινό. Ορισμένες κυ-

βερνήσεις προσφέρουν ως κίνητρο αγοράς τη φροσασπλαγή. Στη Νορβηγία για παράδειγμα, όπου οι πωλήσεις ηλεκτρικών αυτοκινήτων κατά κεφαλήν είναι οι υψηλότερες παγκοσμίως, εξαιτίας των φοροαπαλλαγών τα εν λόγω οχήματα είναι κατά 27% φθηνότερα από τα ντιζελ. Τα προνόμια φαίνεται πως φέρνουν το Όσλο ένα βήμα πιο κοντά στον στόχο να μπει στην παραγωγή ρύπων μέχρι το 2025. Το 43,5% των αυτοκινήτων που πωλήθηκαν το 2018 ήταν νέα ή μεταχειρισμένα ηλεκτρικά αυτοκίνητα, δηλαδή 46.143 οχήματα. Στην ευρωπαϊκή αγορά ηλεκτρικών αυτοκινήτων κυρίαρχη αναδεικνύεται από

την αρχή του 2019 η Γερμανία, όπου η Daimler και η BMW έχουν ενώσει τις δυνάμεις τους προκειμένου να αναπτυχθούν στον κλάδο. Επίσης, συνεργάζονται με την αμερικανική Ford και τη VW για την κατασκευή 400 σταθμών φόρτισης σε όλη την Ευρώπη μέχρι το τέλος του 2020. Πολλά βήματα μπροστά βρίσκεται η Κίνα, η οποία είναι η μεγαλύτερη αγορά παγκοσμίως συγκεντρώνοντας περισσότερο από το 50% στην παγκόσμια αγορά ηλεκτρικών οχημάτων. Το 2017 υπήρχαν 213.903 δημόσιοι σταθμοί σε όλη τη χώρα, ενώ το Πεκίνο σχεδιάζει να κατασκευάσει 4,8 εκατ. σταθμούς μέχρι το 2020.

Μαζί στην ανάπτυξη της επιχείρησής σας

- Επιχειρηματικά Δάνεια
- Χρηματοδότηση Εργων
- Χρηματοδότηση Εμπορίου
- Ψηφιακή Τραπεζική
- Υπηρεσίες Αποδοχής Καρτών
- Καταθέσεις

800 00 722 | www.rcbcy.com

RCB Bank Ltd. | Ιδιωτική Εταιρεία. Αριθμός εγγραφής: 72376. Εγγεγραμμένη Έδρα: Αμαθούνας 2, 3105 Λεμεσός, Κύπρος.

«Εξαφανίστηκαν» εισοδήματα 1,25 δισ. από επαγγελματίες

Εκτίναξη της φοροδιαφυγής λόγω υψηλών εισφορών και φόρων την τελευταία διετία

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Εκρηξη φοροδιαφυγής και συρρίκνωση των εισοδημάτων από τους ελεύθερους επαγγελματίες, τους αγρότες αλλά και τα ακίνητα, είναι τα αποτελέσματα της τελευταίας φορολογικής και ασφαλιστικής μεταρρύθμισης που οδήγησε στην υπερφορολόγηση των πολιτών.

Είναι ενδεικτικό ότι από 76 δισ. ευρώ που δίδωναν το 2014 οι φορολογούμενοι, το περυσινό έτος 8,9 εκατ. φυσικά πρόσωπα δήλωσαν εισοδήματα 73,6 δισ. ευρώ. Σε σύγκριση με το 2010, τα εισοδήματα των φορολογουμένων συρρικνώθηκαν κατά 26,7 δισ. ευρώ. Σχεδόν τα μισά από αυτά κόπηκαν από τη μισαία τάξη.

Τα στοιχεία των εισοδημάτων του 2017 (που δηλώθηκαν στην εφορία το 2018) είναι σε γνώση τόσο του οικονομικού επιτελείου όσο και των πιστωτών της χώρας και, όπως φαίνεται, θα βρεθούν στο επίκεντρο των συζητήσεων, καθώς η πορεία των δημοσίων εσόδων είναι το κλειδί για τη διατήρηση του πρωτογενούς πλεονάσματος στο 3,5% του ΑΕΠ.

Από την ανάλυση των στοιχείων προκύπτει ότι η ασφαλιστική μεταρρύθμιση

Εκτιμάται ότι απέκρυψαν εισοδήματα καθώς οι εισφορές τους υπολογίζονται με βάση το εισόδημα.

«εξαφάνισε» σε ένα χρόνο 450 εκατομμύρια ευρώ. Τη στιγμή δηλαδή που το ονομαστικό ΑΕΠ στην Ελλάδα αυξανόταν κατά 2% οι ελεύθεροι επαγγελματίες δήλωναν μειωμένα εισοδήματα κατά 11,5%. Συγκεκριμένα, τα εισοδήματα του 2017 ήταν στα επίπεδα των 3,44 δισ. ευρώ, ενώ του 2016 στα 3,89 δισ. ευρώ.

Μάλιστα, εάν ανατρέξουμε στα εισοδήματα του 2015 διαπιστώνεται ότι οι ελεύθεροι επαγγελματίες δήλωσαν συνολικά στη διετία λιγότερα εισοδήματα ύψους 1,25 δισ. ευρώ, μειωμένα κατά 26,5%.

Πηγές του υπουργείου Οικονομικών εκτιμούν πως οι ελεύθεροι επαγγελματίες, γνωρίζοντας πως οι εισφορές τους θα υπολογίζονται με βάση το εισόδημα, φρόντισαν να χαμηλώσουν τη βάση υπολογισμού, δηλαδή απέκρυψαν εισοδήματα. Η μείωση του αφορολόγητου ορίου, η αύξηση των επιβαρύνσεων από τη νέα κλίμακα της εισφοράς αλληλεγγύης καθώς και των συντελεστών φορολόγησης των εισοδημάτων από ακίνητα, οδήγησαν στον δραστικό περιορισμό των εισοδημάτων.

Ταυτόχρονα η αλλαγή του τρόπου υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών έδωσε τη χαριστική βολή και αυτό καθώς

Τι δήλωσαν στην εφορία

ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΑΠΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ (ΔΗΛΩΣΕΙΣ)	ΜΕΣΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ
ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	1.541.343	€4.018
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	398.737	8.636
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	502.487	2.763
ΜΙΣΘΟΥΣ - ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ	4.771.159	12.660

Φτωχοί και πλούσιοι

ΚΛΙΜΑΚΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	ΔΗΛΩΣΕΙΣ	ΚΛΙΜΑΚΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	ΔΗΛΩΣΕΙΣ
0 ευρώ	644.790	30.000 - 50.000	374.729
Εως 5.000	1.825.165	50.000 - 100.000	97.15
5.000 - 10.000	1.282.232	100.000 - 900.000	19.567
10.000 - 20.000	1.554.549	900.000 +	302
20.000 - 30.000	571.615	ΓΕΝΙΚΟ ΑΘΡΟΙΣΜΑ	6.370.099

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

μπλοκάκια και γενικότερα όσοι ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα, με στόχο να αποφύγουν τις υψηλές επιβαρύνσεις (και από το σκέλος της φορολογίας αλλά και των εισφορών), φαίνεται να εκτινάξαν τη φοροδιαφυγή και κατ'επέκταση την εισφοροδιαφυγή. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων:

1. Το συνολικό δηλωθέν εισόδημα του 2017 ανήλθε στα 73,6 δισ. ευρώ έναντι 74,6 δισ. ευρώ το 2016 και 75,15 δισ. ευρώ το 2015.
2. Τα εισοδήματα του 2017 μισθωτών και συνταξιούχων ανήλθαν σε 60,4 δισ. ευρώ, έναντι 60,18 δισ. ευρώ το 2016.
3. Οι ιδιοκτήτες εκμισθούμενων ακινήτων δήλωσαν συνολικά για το 2017

ποσόν εισοδήματος 6,192 δισ. ευρώ προερχόμενο από ενοίκια, ενώ πέρυσι είχαν δηλώσει 6,107 δισ. ευρώ από την ίδια πηγή.

Οι φόροι από το 2010 μέχρι και το 2015 αυξήθηκαν κατά 600% και πλέον, ενώ την ίδια στιγμή τα εισοδήματα μειώθηκαν κατά 32%. Σύμφωνα με στοιχεία:

- Το 2010 το Δημόσιο εισέπραξε από τη φορολόγηση των ακινήτων 487 εκατ. ευρώ, ενώ το δηλούμενο εισόδημα από ακίνητα ανερχόταν στα 8,87 δισ. ευρώ.
- Το 2011 οι φόροι των ακινήτων έφθασαν το 1,17 δισ. ευρώ, ενώ το δηλούμενο εισόδημα τα 7,98 δισ. ευρώ (1.584.059 φορολογούμενοι είχαν εισοδήματα από ακίνητα).
- Το 2012 οι φόροι των ακινήτων διαμορφώθηκαν στα 2,75 δισ. ευρώ, ενώ το εισόδημα από ακίνητα στα 6,8 δισ. ευρώ.
- Το 2013 οι φόροι των ακινήτων αυξήθηκαν περαιτέρω και διαμορφώθηκαν στα 2,991 δισ. ευρώ, με το δηλούμενο εισόδημα να μειώνεται στα 6,22 δισ. ευρώ.
- Το 2014 οι φόροι των ακινήτων έφθασαν το φράγμα των 3 δισ. ευρώ και συγκεκριμένα εισπράχθηκαν 3,474 δισ. ευρώ, με το δηλούμενο εισόδημα να περιορίζεται στα 6,08 δισ. ευρώ.
- Το 2015 οι φόροι στα ακίνητα ανήλθαν στα 3,18 δισ. ευρώ, με το δηλούμενο εισόδημα να υποχωρεί στα 6,05 δισ. ευρώ.
- Το 2016 οι φόροι στα ακίνητα ανήλθαν στα 3,53 δισ. ευρώ, με το δηλούμενο εισόδημα από ακίνητα να περιορίζεται και να φθάνει τα 6,1 δισ. ευρώ.
- Το 2017 οι φόροι στα ακίνητα διαμορφώθηκαν στα ίδια επίπεδα με το δηλούμενο εισόδημα από ακίνητα να περιορίζεται και να φθάνει τα 6,19 δισ. ευρώ.

4. Το συνολικό δηλωθέν εισόδημα των ελεύθερων επαγγελματιών μειώθηκε το 2017 κατά 26,5% σε σύγκριση με το 2015. Η εν λόγω κατηγορία φορολογουμένων δήλωσε για το 2017 (στις φορολογικές δηλώσεις του 2018) συνολικό ποσόν εισοδημάτων ύψους 3,44 δισ. ευρώ, έναντι 4,67 δισ. ευρώ για το 2015 (στις φορολογικές δηλώσεις του 2016).

Από την επεξεργασία των στοιχείων προκύπτει ότι 644.790 φορολογούμενοι δήλωσαν μηδενικά εισοδήματα το 2017, ενώ 1.825.165 φορολογούμενοι δήλωσαν εισοδήματα που δεν ξεπερνούν τις 5.000 ευρώ.

Ενώ από τα εντυπωσιακά στοιχεία αφορά τους ελεύθερους επαγγελματίες όπου το μέσο δηλωθέν εισόδημα δεν ξεπερνά τις 8.636 ευρώ, όταν οι μισθωτοί δηλώνουν κατά μέσον όρο περί τις 12.660 ευρώ στην εφορία. Οι έχοντες εισοδήματα από ακίνητα δήλωσαν το 2017 κατά μέσον όρο 4.018 ευρώ, ενώ οι 502.487 αγρότες δήλωσαν μέσο εισόδημα 2.763 ευρώ.

Οι επενδύσεις θα συνεχίσουν να συρρικνώνονται, εκτιμά η Capital Economics.

5η η Ελλάδα στη λίστα με τις πιο «μίζερες» οικονομίες του κόσμου

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Μπορεί η Ελλάδα να ολοκληρώσει το τρίτο πρόγραμμα διάσωσης και να βγάκε στις αγορές με 10ετές ομόλογο για πρώτη φορά μετά εννέα χρόνια, οδηγώντας έτσι το κόστος δανεισμού του ελληνικού Δημοσίου κοντά στα ιστορικά χαμηλά επίπεδα, ωστόσο σε καμία περίπτωση δεν έχει αφήσει τα προβλήματα και τις προκλήσεις πίσω της και όλα δείχνουν πως ο δρόμος της επιστροφής στην κανονικότητα είναι μακρύς και δύσκολος.

Αυτό καταδεικνύουν τα στοιχεία του Bloomberg, σύμφωνα με τα οποία η Ελλάδα συνεχίζει να βρίσκεται στις πρώτες θέσεις της κατάταξης με τις πιο «μίζερες» οικονομίες του κόσμου, καθώς και οι εκτιμήσεις της Capital Economics η οποία βλέπει πως η ανάπτυξη αντί να επιταχυνθεί φέτος θα επιβραδυνθεί στο 1,5% και την επόμενη διετία τα πράγματα αναμένονται ακόμη πιο «μαύρα».

Ο δείκτης «δυστυχίας» (Misery Index) του αμερικανικού πρακτορείου, ο οποίος συνοψίζει τις προοπτικές για τον πληθωρισμό και την ανεργία 62 οικονομιών για πέμπτο συνεχόμενο έτος, τοποθετεί την Ελλάδα στην πέμπτη θέση, ενώ στην πρώτη θέση βρίσκεται η Βενεζουέλα, όπου ο πληθωρισμός αναμένεται να εκτοξευθεί στο 8.000.000%.

Η Βενεζουέλα καθώς και η Αργεντινή, η Νότιος Αφρική, η Τουρκία, η Ελλάδα και άλλες χώρες, όπως επισμαίνονται, δίνουν σκληρή μάχη για την αντιμετώπιση του υψηλού πληθωρισμού σε συνδυασμό με την υψηλή ανεργία.

Το σκορ της Ελλάδας για το 2019 τοποθετείται στο 19,2 το οποίο προκύπτει από την πρόσθεση των μέσων εκτιμήσεων του ποσοστού της ανεργίας και του ποσοστού του πληθωρισμού. Πάντως, εμφανίζεται ελαφρώς βελτιωμένο από πέρυσι όπου έφτανε το 20,1. Αξίζει να σημειωθεί πάντως πως ο δείκτης βασίζεται στην παλαιά θεωρία ότι ο χαμηλός πληθωρισμός και η χαμηλή ανεργία γενικότερα αντικατοπτρίζουν το πόσο καλά πρέπει να νιώθουν οι κάτοικοι μιας χώρας.

Στα 5,8 τρισ. δολ. εκτοξεύθηκε το ενεργητικό των ιδιωτικών επενδυτικών κεφαλαίων

Η παγκόσμια αγορά των ιδιωτικών επενδυτικών κεφαλαίων (Private Equities) συνεχίζει να γιγαντώνεται, καθώς τα συνολικά κεφάλαια υπό διαχείριση αυτών των σχημάτων έφτασαν στα τέλη του 2018 τα 5,8 τρισεκατομμύρια δολάρια, επίπεδο που αποτελεί νέο υψηλό όλων των εποχών. Η εξέλιξη αυτή δημιουργεί νέα δεδομένα στον διεθνή επενδυτικό χάρτη και σηματοδοτεί την ωρίμανση του κλάδου, αφού ολοένα και περισσότεροι επενδυτές, ιδιώτες και θεσμικοί, εμπιστεύονται αυτή την κατηγορία αξιοποίησης των διαθέσιμων τούτων.

Η στρόφη στα Private Equities είναι ακόμα εντονότερη στην Ευρώπη, καθώς εκτιμάται πως οι επενδυτικές ανάγκες της Γηραιάς Ηπείρου σε τομείς όπως οι υποδομές αλλά και η ενέργεια και η τεχνολογία θα δημιουργήσουν μεγάλες ευκαιρίες. Αυτά προκύπτουν από την ετήσια έρευνα της McKinsey «Global Private Markets Review 2019».

Τα ιδιωτικά επενδυτικά κεφάλαια, ή Private Equities, είναι μια κατηγορία ενεργητικού, η οποία αποτελείται από μετοχικές κινητές αξίες μιας εταιρείας που δεν είναι εισηγμένη στο χρηματιστήριο. Οι πρώτες ενδείξεις από τη φετινή χρονιά ήδη παραπέμπουν σε ισχυρή δυναμική ανάπτυξη των κεφαλαίων υπό διαχείριση το 2019.

Οι υψηλές αποδόσεις των περισσότερων επιτυχημένων ιδιωτικών επενδυτικών κεφαλαίων είναι πράγματι ιδιαίτερα ελκυστικές. Το ένα τέταρτο των πιο επιτυχημένων Private Equities παρουσιάζει μέση ετήσια απόδοση κατά την τελευταία πενταετία από 22% έως 50% ενώ το δεύτερο τέταρτο από 10% έως 22% ετησίως, σύμφωνα με στοιχεία των Morningstar και Burgiss που επεξεργάστηκε η McKinsey.

Η καθαρή αξία ενεργητικού των Private Equities έχει αυξηθεί περισσότερο από επτά φορές από το 2002, δύο φορές πιο γρήγορα από τις παγκόσμιες

Την ίδια στιγμή, η Capital Economics επισμαίνει πως αν και η ελληνική οικονομία αναμένεται να αναπτυχθεί με μέτριο ρυθμό φέτος, τα επόμενα δύο χρόνια θα επιβραδυνθεί πολύ έντονα καθώς οι επενδύσεις θα συνεχίσουν να συρρικνώνονται και η αδύναμη ανάπτυξη στην υπολοίπη Ευρώπη θα «χτυπήσει» τις εξαγωγές. Όπως εκτιμά, η ανάπτυξη θα κινηθεί στο 1,5% το 2019, το 2020 θα «προσγειωθεί» στο 0,5% και το 2021 στο 0,7%.

Φέτος, οι δαπάνες των νοικοκυριών αναμένεται να διατηρηθούν σε σχετικά καλά επίπεδα, καθώς η ανάπτυξη του πραγματικού εισοδήματος θα δεχθεί ώθηση μετά την αύξηση του κατώτατου μισθού, ενώ περαιτέρω ώθηση θα δώσουν η δημοσιονομική χαλάρωση την οποία σχεδιάζει η ελληνική κυβέρνηση και οι πιθανές παροχές ενόψει των φετινών εκλογών.

Ωστόσο, όπως τονίζει, μέρος της αύξησης της κατανάλωσης θα αντισταθμιστεί από την πτώση των εξαγωγών, καθώς η ζήτηση παραμένει αδύναμη στην υπολοίπη Ευρώπη και από τη συρρίκνωση των επενδύσεων. Παράλληλα, το υψηλό ποσοστό κόκκινων δανείων δείχνει ότι ο τραπεζικός δανεισμός θα διατηρηθεί σε υποτονικά επίπεδα.

Το 2020 και το 2021 η ανάπτυξη αναμένεται πολύ πιο αδύναμη, καθώς οι «ούριοι άνεμοι» του 2019 δεν θα υπάρχουν.

Ο πληθωρισμός αναμένεται να αυξηθεί, ενώ δεν θα υπάρξει νέα αύξηση των μισθών, τουλάχιστον όχι τόσο υψηλή όσο η φετινή, ενώ σε ό,τι αφορά το κόστος δανεισμού του ελληνικού Δημοσίου, και αυτό αναμένεται να επιδεινωθεί, με τις αποδόσεις στα ελληνικά 10ετή ομόλογα να αυξάνονται στο 3,75% σε μέσο όρο το 2020 και στο 4% το 2021.

Τέλος, όπως επισμαίνει, αν κερδίσει τις εκλογές η Νέα Δημοκρατία, όπως δείχνουν οι δημοσκοπήσεις, η δημοσιονομική πολιτική ενδεχομένως να είναι πιο χαλαρή, αλλά είναι πιθανό να είναι το ίδιο επεκτατική με φέτος, ενώ θα υπάρξουν και εμπόδια από τις επικείμενες αποπληρωμές χρέους.

Κίνδυνος επιστροφής στην ύφεση προειδοποιεί το ΙΟΒΕ

Τον κίνδυνο σταθεροποίησης, βραχυπρόθεσμα, των ρυθμών ανάπτυξης σε χαμηλά επίπεδα όπως τα σημερινά, με τις επενδύσεις να παραμένουν στα μισά των ευρωπαϊκών και την ανεργία να σταθεροποιείται στο 15%, ανέδειξε ο καθηγητής Νίκος Βέττας, γενικός διευθυντής του ΙΟΒΕ, προειδοποιώντας ότι σε μια τέτοια περίπτωση η επιστροφή στην ύφεση είναι πιθανή.

«Αν η ελληνική οικονομία δεν απελευθερώσει και κινητοποιήσει ισχυρές παραγωγικές δυνάμεις, η ανάπτυξη θα παραμείνει σε χαμηλά επίπεδα.

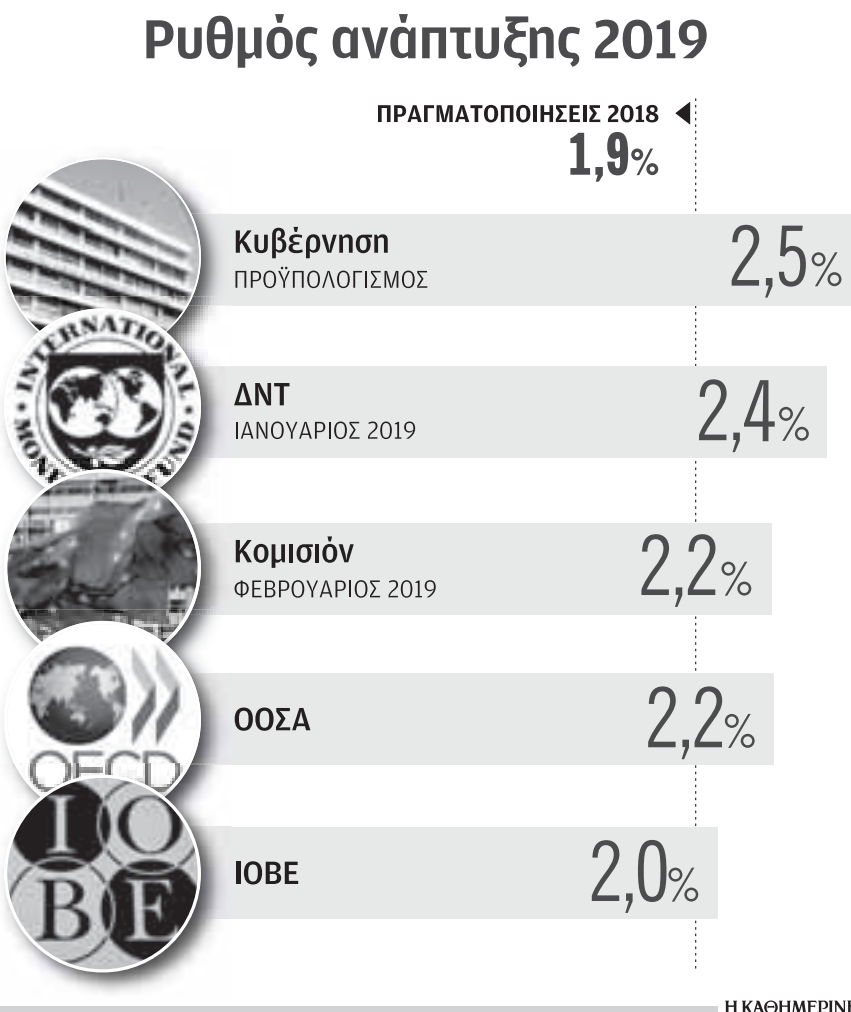
Αν δεν κινητοποιηθούν ισχυρές παραγωγικές δυνάμεις, η ανάπτυξη θα παραμείνει σε χαμηλά επίπεδα.

πόμεια χρόνια», είπε ο κ. Βέττας, κατά την παρουσίαση της τριμηνιαίας έκθεσης του ΙΟΒΕ.

Το ινστιτούτο προβλέπει ρυθμό ανάπτυξης ίδιο ή ελαφρώς χαμηλότερο του 2018 (1,9%), όπως είχε εκτιμήσει πρόσφατα και η Τράπεζα της Ελλάδος, αλλά σε πιο χαμηλά επίπεδα από τις τελευταίες προβλέψεις της Ε.Ε. (2,2%), του ΔΝΤ (2,4%) και του ΟΟΣΑ (2,2%) και φυσικά του προϋπολογισμού (2,5%).

Ο κ. Βέττας υποστήριξε ότι αν αυτός δεν αυξηθεί σημαντικά την ερχόμενη 5ετία, στα επίπεδα του 3%-4%, θα υπάρξει απόκλιση από την Ευρώπη.

Εξίσου σημαντικό, είπε, είναι να τεθούν οι βάσεις για αύξηση των μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων ρυθμών ανάπτυξης, καθώς ο προβλεπόμενος ρυθμός είναι μόλις 1%, χαμηλότερος από τον αντίστοιχο της Ευρώπης.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Αυτό που προέχει, σύμφωνα με την ανάλυση του ΙΟΒΕ, είναι να προχωρήσει ο δομικός μετασχηματισμός της οικονομίας, κάτι που συντελέστηκε με πολύ αργούς ρυθμούς τα προηγούμενα χρόνια, καθώς η προσαρμογή έγινε κυρίως μέσω της ύφεσης και όχι με μεταρρυθμίσεις.

Στο σημείο αυτό, ο κ. Βέττας τόνισε ότι υπάρχει ένα ποσοστό αδύναμων νοικοκυριών, περίπου 1/5 του συνόλου,

που δεν έχει πρόσβαση σε υψηλό επίπεδο υπηρεσίες υγείας και εκπαίδευσης, ούτε σε θέσεις εργασίας υψηλής αξίας και κινδυνεύει να παγιδευτεί μόνιμα σε αυτό το χαμηλό επίπεδο ζωής. Είναι επείγον, είπε, να μη χαθεί χρόνος και ευκαιρίες προεκλογικά και να δρομολογηθεί η εφαρμογή ενός αποτελεσματικού σχεδίου τομών, με αναπτυξιακό πρόσημο, μετεκλογικά.

ΕΙΡΗΝΗ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Οι συνταξιούχοι πρώτη δύναμη μεταξύ των... φορολογουμένων

Αυξήθηκαν κατά 588.360 από την αρχή της οικονομικής κρίσης έως σήμερα

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Το 35,4% των φορολογουμένων αποτελείται από συνταξιούχους. Είναι πλέον η πολυπληθέστερη ομάδα φορολογουμένων, η οποία μάλιστα στα χρόνια της κρίσης «αναπύχθηκε» περισσότερο από κάθε άλλη, ξεπερνώντας αριθμητικά ακόμη και τους μισθωτούς. Τα στοιχεία της ΑΑΔΕ είναι τουλάχιστον εντυπωσιακά και δείχνουν ότι σε 9 από τις 13 Περιφέρειες της Ελλάδας οι συνταξιούχοι είναι περισσότεροι από τους μισθωτούς, τους αγρότες και τους ελεύθερους επαγγελματίες. Μάλιστα, σε ορισμένες Περιφέρειες τόσο ο αριθμός

Το 2010 κάθε συνταξιούχος δήλωνε κατά μέσον όρο 16.228, ενώ σήμερα το μέσο δηλωθέν εισόδημα ανέρχεται σε 11.175 ευρώ, μειωμένο κατά 31,13%.

των συνταξιούχων όσο και τα δηλωθέντα εισοδήματα υπερτερούν έναντι των υπολοίπων ομάδων. Για παράδειγμα, στη Δυτική Ελλάδα οι συνταξιούχοι αποτελούν το 40,1% του συνόλου των φορολογουμένων και το εισοδήμα τους είναι το 40% του συνολικού δηλωθέντος εισοδήματος.

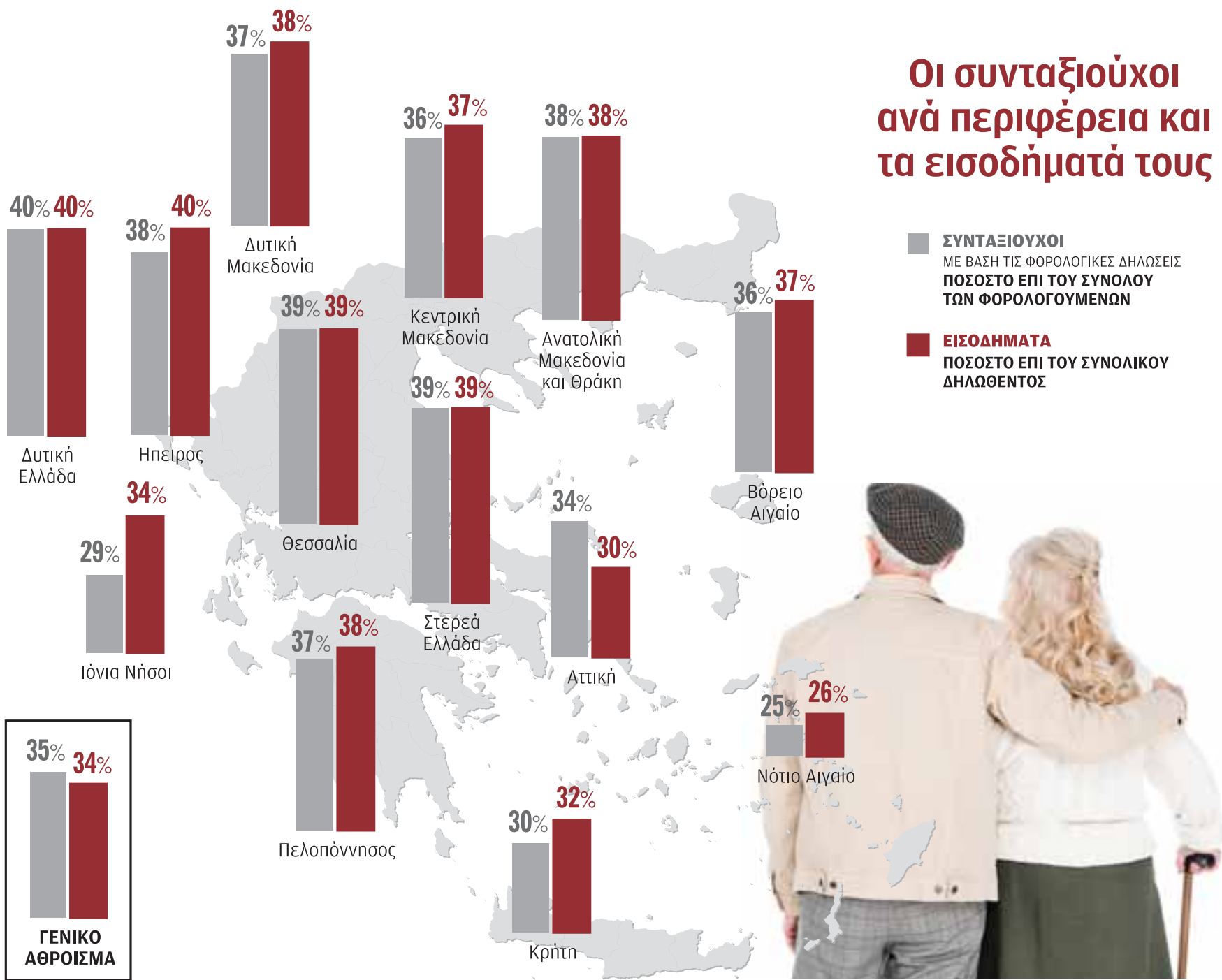
Από την επεξεργασία των στατιστικών δεδομένων προκύπτει ότι από τα τέλη του 2014 οι συνταξιούχοι αυξήθηκαν κατά 233.000, ενώ αν πάμε στην αρχή της κρίσης διαπιστώνει κανείς ότι περίπου 588.360 φορολογούμενοι διέβησαν τον Ρουβίκωνα της απασχόλησης, περνώντας... στη σύνταξη, με αποτέλεσμα από 1.667.428 που ήταν το 2010 να έχουν φθάσει πλέον τα 2.255.788. Όπως γίνεται αντιληπτό, ο ε-

νεργός πληθυσμός μειώνεται με ραγδαίους ρυθμούς. Είναι ενδεικτικό ότι πριν από την κρίση οι συνταξιούχοι αποτελούσαν το 29% του συνόλου των φορολογουμένων, ενώ σήμερα φθάνουν το 35,4%. Ωστόσο, τα ίδια στοιχεία δείχνουν την τρομακτική συρρίκνωση των εισοδημάτων τους συνεπεία της κρίσης. Συγκεκριμένα, το 2010 το δηλωθέν εισόδημα ανερχόταν στα 27 δισ. ευρώ ή, διαφορετικά, κάθε συνταξιούχος δήλωνε κατά μέσον όρο 16.228, ενώ σήμερα το μέσο δηλωθέν εισόδημα ανέρχεται σε 11.175 ευρώ, μειωμένο κατά 31,13%. Τα στοιχεία αυτά καταδεικνύουν ότι σήμερα, για παράδειγμα, στη Δυτική Ελλάδα, τη δεύτερη φτωχότερη Περιφέρεια της χώρας, οι συνταξιούχοι υπερτερούν έναντι των άλλων ομάδων, δηλώνοντας μάλιστα τα υψηλότερα εισοδήματα. Ειδικότερα, τα στοιχεία της ΑΑΔΕ δείχνουν:

• **Στο Βόρειο Αιγαίο**, οι 116.536 φορολογούμενοι δήλωσαν μέσο εισόδημα 10.263 ευρώ. Οι περισσότεροι φορολογούμενοι στο Βόρειο Αιγαίο είναι συνταξιούχοι και συγκεκριμένα αποτελούν το 36,3% του πληθυσμού. Το εισόδημα που δήλωσαν φθάνει τα 439 εκατ. ευρώ, ενώ οι μισθωτοί δήλωσαν 450 εκατ. ευρώ.

• **Στη Δυτική Ελλάδα**, τη δεύτερη φτωχότερη Περιφέρεια της Ελλάδας, οι 381.258 φορολογούμενοι δήλωσαν μέσο εισόδημα 9.294 ευρώ. Και στη Δυτική Ελλάδα οι περισσότεροι φορολογούμενοι είναι συνταξιούχοι (153.452) και ακολουθούν οι μισθωτοί (111.979). Στη Δυτική Ελλάδα οι συνταξιούχοι δηλώνουν τα υψηλότερα εισοδήματα, ύψους 1,4 δισ. ευρώ.

• **Στη Δυτική Μακεδονία**, οι συνταξιούχοι ανέρχονται σε 60.153, ενώ ακολουθούν οι μισθωτοί οι οποίοι φθάνουν τις 51.000. Το εισόδημα που δήλωσαν οι συνταξιούχοι ανήλθε το προηγούμενο έτος στα 629 εκατ. ευρώ, ενώ οι μισθωτοί δήλωσαν 658 εκατ. ευρώ.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

• **Στην Ηπειρο** οι 190.945 φορολογούμενοι δήλωσαν κατά μέσον όρο εισόδημα 10.279 ευρώ. Οι συνταξιούχοι ανέρχονται σε 73.936 και έχουν την πρώτη θέση μεταξύ των φορολογουμένων και ακολουθούν οι μισθωτοί, οι οποίοι ανέρχονται σε 58.846. Το εισόδημα που δήλωσαν φτάνει τα 786 εκατ. ευρώ, ενώ οι μισθωτοί 730 εκατ. ευρώ.

• **Στη Θεσσαλία**, οι 414.679 φορολογούμενοι δήλωσαν κατά μέσον όρο εισόδημα 10.048 ευρώ. Οι συνταξιούχοι και σε αυτή την Περιφέρεια είναι... πρώτη δύναμη, με εισοδήματα που φθάνουν το 1,6 δισ. ευρώ.

• **Στα νησιά του Ιονίου**, οι 137.244 φορολογούμενοι δήλωσαν 9.074 ευρώ κατά μέσον όρο και πλήρωσαν φόρο 885 ευρώ ο

καθένας. Στο Ιόνιο οι μισθωτοί υπερέρχονται των συνταξιούχων. Συγκεκριμένα, οι μισθωτοί ανέρχονται σε 47.267 και οι συνταξιούχοι σε 40.432.

• **Στην Κρήτη** οι 356.473 φορολογούμενοι δήλωσαν κατά μέσον όρο 10.559 ευρώ. Οι συνταξιούχοι είναι η δεύτερη πολυπληθέστερη ομάδα μετά τους μισθωτούς, με τα εισοδήματά τους να φθάνουν το 1,19 δισ. ευρώ.

• **Στο Νότιο Αιγαίο**, οι 185.491 φορολογούμενοι δήλωσαν μέσο εισόδημα 10.627 ευρώ και πλήρωσαν μέσο φόρο 909 ευρώ. Οι κάτοικοι του Νοτίου Αιγαίου βρίσκονται στη δεύτερη θέση με τα υψηλότερα εισοδήματα μετά την Αττική. Οι μισθωτοί αποτελούν την πολυπληθέστερη ομάδα

και ακολουθούν οι συνταξιούχοι.

• **Στην Πελοπόννησο**, οι 341.854 φορολογούμενοι δήλωσαν εισοδήματα ύψους 9.604 ευρώ κατά μέσον όρο και πλήρωσαν φόρο 909 ευρώ ο καθένας. Και στην Περιφέρεια της Πελοποννήσου οι συνταξιούχοι κρατούν τα νηπία, με τα εισοδήματά τους να φθάνουν το 1,26 δισ. ευρώ.

• **Στη Στερεά Ελλάδα**, οι 294.988 φορολογούμενοι δήλωσαν μέσο εισόδημα 10.462 ευρώ. Οι 115.486 συνταξιούχοι δήλωσαν εισοδήματα 1,19 δισ. ευρώ. Αν και είναι η μεγαλύτερη ομάδα, τα εισοδήματά τους έπονται των μισθωτών.

• **Στην Κεντρική Μακεδονία**, οι 1.087.967 φορολογούμενοι δήλωσαν κατά μέσον όρο 10.357 ευρώ και πλήρωσαν μέσο φόρο

Οι συνταξιούχοι ανά περιφέρεια και τα εισοδήματά τους

■ **ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ**
ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΗΛΩΣΕΙΣ
ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ
ΤΩΝ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ

■ **ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ**
ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ
ΔΗΛΩΘΕΝΤΟΣ

Αυξάνονται οι οφειλές, μειώνονται οι οφειλές σε ρύθμιση

Οι φορολογούμενοι εγκαταλείπουν τις ρυθμίσεις ληξιπρόθεσμων οφειλών στις οποίες είχαν υπαχθεί τα προηγούμενα χρόνια είτε υπό το βάρος της έλλειψης ρευστότητας είτε εξαιτίας της προσδοκίας για μια ευνοϊκότερη ρύθμιση, η οποία καλλιεργείται από την ίδια την κυβέρνηση με τις αλληλεπλληλές σχετικές εξαγγελίες.

Στο τέλος του 2018, μόλις το 3,5% των ληξιπρόθεσμων οφειλών στην εφορία τελούσε σε καθεστώς ρύθμισης. Πριν από δύο χρόνια, το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 5,4%. Δηλαδή, από το ούτως ή άλλως χαμηλό ποσό των 5 δισ. που είχε ρυθμιστεί μέχρι και το τέλος του 2016, φτάσαμε στα 3,7 δισ. μέσα σε μία διετία, ενώ η πτωχική τάση συνεχίζεται και στους πρώτους μήνες του 2019 ενόψει της κατάθεσης του νομοσχεδίου με τη νέα ρύθμιση. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΑΑΔΕ, κάθετη πτώση καταγράφεται και στο λεγόμενο «αποτελεσματικό ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο του χρέους». Είναι το τμήμα του συνόλου των ληξιπρόθεσμων οφειλών για το οποίο εκτιμάται ότι υπάρχουν οι περισσότερες πιθανότητες να εισπραχθεί από τον φοροεισπρακτικό μηχανισμό.

Αυτό το κομμάτι αντιστοιχούσε στο 12,3% του συνολικού χρέους στο τέλος του 2016 (ή στα 11,4 δισ.), και στο τέλος του 2018 το ποσό κατέρρευσε στα 8,5 δισ. ή στο 8,1% του συνολικού ληξιπρόθεσμου χρέους. Η καθυστέρηση στη λήψη των τελικών αποφάσεων προκύπτει πλέον ότι κοστίζει ακριβά, καθώς

Τα χρέη σε ρύθμιση, από 5 δισ. το 2016, μειώθηκαν στα 3,7 δισ. το 2018.

όσο περνούν οι εβδομάδες χωρίς να γίνονται οριστικές ανακοινώσεις, τόσο στερεώνει η δεξαμενή από την οποία θα μπορούσε να αντλήσει έσοδα το υπ. Οικονομικών.

Το «αποτελεσματικό ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο» και το ποσοστό του συνολικού χρέους σε καθεστώς ρύθμισης είναι δύο βασικοί δείκτες για την «ποιότητα» αποτύπωση του συνολικού ληξιπρόθεσμου χρέους, το οποίο έφτασε στο τέλος του 2018 στα 104 δισ. Και στους δύο αυτούς δείκτες παρατηρείται σημαντική επιδείνωση όπως προκύπτει από τα ακόλουθα στοιχεία:

1. Από το 2016 στο 2018, το τμήμα του συνολικού χρέους που βρίσκεται σε καθεστώς ρύθμισης μειώθηκε κατά 1,344 δισ. ή από τα 5 δισ. στα 3,698 δισ. Και αυτό, παρά το γεγονός ότι στη συνολική δεξαμενή των χρεών προστέθηκαν 11,5 δισ. επιπλέον. Έτσι, το ποσοστό του συνολικού χρέους σε καθεστώς ρύθμισης μειώθηκε από το 5,4%, στο 3,5%.

2. Το ποσοστό του χρέους που είχε κριθεί το 2016 «αποτελεσματικό» είχε αυξηθεί στο 12,3%, με αποτέλεσμα να αντιστοιχεί στα 11,436 δισ. Και το 2017

Τα χρέη της εφορίας σε καθεστώς ρύθμισης

Ποσά σε δισ. ευρώ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΟ	ΣΕ ΡΥΘΜΙΣΗ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟ ΧΡΕΟΣ*	ΠΟΣΟΣΤΟ
2016	92,88	5,04	5,40%	11,44	12,30%
2017	99,97	4,30	4,30%	9,83	9,80%
2018	104,37	3,70	3,50%	8,48	8,10%

* Αποτελεσματικό χρέος είναι αυτό που έχει τις περισσότερες πιθανότητες να εισπραχθεί

ΠΗΓΗ: ΑΑΔΕ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

και το 2018 υποχώρησε, με αποτέλεσμα στο τέλος Δεκεμβρίου του 2018 να περιορίζεται στα μόλις 8,484 δισ. Ποιος είναι ο ορισμός του αποτελεσματικού χρέους; Ορίζεται ως το πλέον εισπράξιμο μέρος του ληξιπρόθεσμου υπολοίπου, το οποίο περιλαμβάνει τα υπόλοιπα ποσού βασικής οφειλής έως 1,5 εκατ. Επίσης δεν περιλαμβάνονται τα χρέη οφειλετών που έχουν χαρακτηριστεί πτωχοί καθώς και αυτά δημόσιων ή δημοτικών επιχειρήσεων. Δεν περιλαμβάνει οφειλές προ της 30/11/2011 όπως επίσης και χρέη από τις ακόλουθες κατηγορίες φόρων:

• Λοιπές εισφορές.

• Εμμεσους φόρους υπέρ τρίτων.
• Μισθώματα και υπηρεσίες.
• Πρόστιμα του ΚΒΣ και λοιπά μη φορολογικά πρόστιμα και παράβολα.

Το ποσοστό των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς την εφορία, που βρίσκεται σε καθεστώς ρύθμισης, θα εμφανιζόταν ακόμη χαμηλότερο αν τρωόνταν με απόλυτη... ευλάβεια το γράμμα του νόμου. Με βάση το υφιστάμενο πλαίσιο, όποιος δεν πληρώνει εμπρόθεσμα όλες τις τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις δεν δικαιούται να διατηρεί τη ρύθμιση των 100 δόσεων, ενώ όποιος χάσει πάνω από δύο φορές τη ρύθμιση των δώδεκα δόσεων

ουσιαστικά χάνει κάθε δικαίωμα στην οποία διευθέτηση. Στην πράξη, οι φορολογικές αρχές δεν επιδεικνύουν τέτοια αυστηρότητα καθώς κάτι τέτοιο θα έριχνε το ποσοστό των «τακτοποιημένων» οφειλών σε ακόμη χαμηλότερα επίπεδα, ακόμη και κάτω από το 3%.

Η έλλειψη ρευστότητας είναι ο ένας βασικός λόγος για τον οποίο περιορίζονται οι οφειλές σε καθεστώς ρύθμισης. Ο δεύτερος όμως, και εξίσου σημαντικός, είναι η πλήρης αβεβαιότητα όσον αφορά το περιεχόμενο της νέας ρύθμισης. Οι φορολογούμενοι εξακολουθούν να μην έχουν την παραμικρή εικόνα για το αν

στη νέα ρύθμιση θα ενταχθούν και οι ληξιπρόθεσμες οφειλές του 2018. Έτσι, πολλοί εξ αυτών προτίμησαν να εγκαταλείψουν τις οποίες ρυθμίσεις είχαν ανοικτές ποντάροντας στο ότι με αυτό τον τρόπο θα καταφέρασαν να τακτοποιήσουν τις οφειλές τους σε περισσότερες δόσεις.

Το πιο πιθανό είναι πάντως ότι η επιλογή της «εγκατάλειψης» προηγούμενων ρυθμίσεων δεν θα αποδειχθεί και η σωστή. Ακόμη και από τις πρόσφατες δηλώσεις του υπουργού Οικονομικών Ευκλείδη Τσακαλώτου προκύπτει ξεκάθαρα ότι είναι αποφασισμένο—δεδομένων και των πιέσεων που ασκούνται από την πλευρά των θεσμών—η νέα ρύθμιση να έχει πολύ αυστηρά κριτήρια ένταξης αλλά και καθορισμού του αριθμού των δόσεων. Με βάση τις διαθέσιμες πληροφορίες:

1. Η ένταξη στη ρύθμιση θα γίνεται με πολύ συγκεκριμένα εισοδηματικά και περιουσιακά κριτήρια, αντίστοιχα με αυτά που χρησιμοποιήθηκαν για τη ρύθμιση των στεγαστικών δανείων. Δηλαδή θα λαμβάνεται υπόψη η περιουσία, το υπόλοιπο των τραπεζικών καταθέσεων και φυσικά το εισόδημα.

2. Είναι εξαιρετικά αμφίβολο αν θα μπορούν να ενταχθούν σε μια ρύθμιση μεγάλης διάρκειας και οι ληξιπρόθεσμες οφειλές του 2018, καθώς κάτι τέτοιο θα σήμαινε επιβράβευση για όσους εγκατέλειψαν προηγούμενες ρυθμίσεις για ποσά της τάξεως των 600 εκατ.

MTN Cloud Business Telephony.

Για την απόλυτη ευελιξία στις τηλεπικοινωνιακές ανάγκες της επιχείρησής σας.

Η υπηρεσία **MTN Cloud Business Telephony** είναι μια ολοκληρωμένη λύση ευρυζωνικής σταθερής τηλεφωνίας, η οποία ενοποιεί όλα τα επικοινωνιακά σας δεδομένα. Με την πλειάδα επιλογών που παρέχονται, **μεγιστοποιούνται οι δυνατότητες της επικοινωνίας της επιχείρησής σας, ενισχύοντας έτσι την αποδοτικότητα** της και **μειώνοντας σημαντικά το λειτουργικό κόστος**.

Επικοινωνήστε με το Κέντρο Επιχειρηματικών Πελατών της MTN στο 131, για τη λύση που ταιριάζει στη δική σας επιχείρηση.

mtnbusiness.com.cy

Πολλοί ταξιδιώτες αναζητούν την περιπέτεια στις διακοπές τους και τη γνωριμία με την ελληνική φύση. Έτσι, γυρνούν την πλάτη στο all inclusive και αναζητούν μια νέα διάσταση διακοπών.

«Εξοδος» εναλλακτικού τουρισμού στις αγορές

Η Ελλάδα διευρύνει την τουριστική ταυτότητά της, προβάλλοντας την εικόνα του ιδανικού προορισμού 365 ημέρες τον χρόνο

Της **ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΙΔΟΥ**

Καταδύσεις στην Πάτμο, αναρρίχηση στην Κάλυμνο, ράφτινγκ στον Αραχθό, wind surfing στην Πάρο, πεζοπορία στα μαστιχόδεντρα της Χίου. Και η λίστα μεγαλώνει. Ο εναλλακτικός τουρισμός στην Ελλάδα κερδίζει διαρκώς έδαφος. Γυρνώντας την πλάτη στο «βραχιολάκι» των all inclusive, η αναζήτηση μιας νέας διάστασης διακοπών καταγράφεται ως ισορροπία στον διεθνή τουρισμό. Η έννοια του «εναλλακτικού», πολυδιάστατη: από αθλητικό, πολιτιστικό και προσκυνηματικό τουρισμό έως αγροτουρισμό, τουρισμό υγείας ή υπαίθρου – ενδεικτικά μόνο. Σύμφωνα με τους ειδικούς, αφορά «ό,τι δεν εμπίπτει στην απλή ξεκούραση».

Η «ταυτότητα»

Η Ελλάδα διευρύνει πλέον την τουριστική της «ταυτότητα». Πέρα από τον ήλιο και τη θάλασσα, καλύπτει την ανάγκη για ανθρώπινη επαφή, εγγύτητα με το φυσικό περιβάλλον, περιπέτεια, σύνδεση με την κουλτούρα, αλλά και την πολιτιστική κληρονομιά. Κι όλα αυτά, σε ένα πλαίσιο άρτιων και οργανωμένων υποδομών, αθλητιστικών τιμών, ασφάλειας με επιστεύγασμα το εξαιρετικό κλίμα! Για πρώτη φορά, όλο αυτό το «πλουσιόπαροχο» πακέτο εναλλακτικού τουρισμού της χώρας μας ταξιδεύει αυτές τις μέρες στη Χάγη.

«Στο πλαίσιο της στρατηγικής του ΕΟΤ για την προβολή της Ελλάδας ως ιδανικού τουριστικού προορισμού 365 ημέρες τον χρόνο, η Ολλανδία είναι από τις κυρίαρχες αγορές που ανταποκρίνονται στο προφίλ του εναλλακτικού ταξιδιώτη. Δηλαδή, εκείνων των ταξιδιωτών που διαθέτουν χρόνο στις διακοπές τους για να ανακαλύψουν την αυθεντική πλευρά της χώρας και να αποκτήσουν μοναδικές εμπειρίες που συνδυάζονται με περιπέτεια, εξάσκηση, υγιεινή ζωή και φυσιοθεραπεία. Το B2B (Business to

Οι οροσειρές της χώρας προσφέρονται για πεζοπορία.

Μοναδική εμπειρία η εξερεύνηση του θαλάσσιου βυθού.

Πολλές οι επιλογές για ράφτινγκ στην Ελλάδα.

Εγγύτητα στο φυσικό περιβάλλον, περιπέτεια, σύνδεση με την κουλτούρα αλλά και την πολιτιστική κληρονομιά, τα πλεονεκτήματά.

Business) workshop για τον εναλλακτικό τουρισμό που διοργανώνεται σήμερα στη Χάγη της Ολλανδίας αποτελεί μοναδική ευκαιρία για επικοινωνία της στρατηγικής του ΕΟΤ σε επαγγελματίες της ολλανδικής τουριστικής αγοράς – τουριστικούς πράκτορες & Tour Operators. Συνεισφέρει αποτελεσματικά στη διαμόρφωση θετικής εικόνας και στη διερεύνηση λύσεων με σκοπό την τόνωση των πωλήσεων για την Ελλάδα. Παράλληλα, απευθύνεται σε εκπροσώπους των μέσων ενημέρωσης, δίνοντας την ευκαιρία στον ΕΟΤ να μετα-

Το ελληνικό workshop στη Χάγη

Το 1ο Workshop Greek Alternative Tourism 2019 διενεργείται σήμερα στη Χάγη της Ολλανδίας από την Tourism Today M. ΕΠΕ, υπό την αιγίδα του υπουργείου Τουρισμού, σε συνεργασία με τον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού (ΕΟΤ), τον ΕΟΤ ΜΠΕΝΕΛΟΥΣ και τον Ελληνο-Ολλανδικό Εμπορικό και Βιομηχανικό Σύνδεσμο (ΗΕΔΑ). Στο workshop, οι Έλληνες επιχειρηματίες της τουριστικής αγοράς, καθώς και οι συμμετέχοντες δημόσιοι φορείς, μεταξύ των οποίων ο Δήμος Ρεθύμνου αλλά και οι περιφέρειες Κρήτης, Πελοποννήσου, Δυτ.Ελλάδας, θα έχουν συναντήσεις με εξειδικευμένους επαγγελματίες της ολλανδικής αγοράς από τη Χάγη, το Άμστερνταμ και το Ρότερνταμ. Τις συναντήσεις έχει επιμεληθεί ολλανδική εταιρεία δημοσίων σχέσεων, η οποία απύθμενη στοχευμένες προσκλήσεις για μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στην προβολή του εμπλουτισμένου τουριστικού προϊόντος της Ελλάδας.

λαμπαδεύσει στην ολλανδική αγορά πολύτιμα μηνύματα για την ποικιλομορφία του ελληνικού τουριστικού προϊόντος και τη διευρύνση των επιλογών για τους μεμονωμένους επισκέπτες, που αντικατοπτρίζουν ισχυρά αυξανόμενη τάση της αγοράς», εξηγεί η κ. Ελένη Σκαρβέλη, προϊστάμενη γραφείου ΕΟΤ Κάτω Χωρών. Από

την πλευρά της, η κ. Δέσποινα Ουζούνη, υπεύθυνη Marketing της Tourism Today, που έχει αναλάβει τη διοργάνωση της εκδήλωσης, προσφέρει πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με τους λόγους που επηρέασαν τη συγκεκριμένη χώρα: «Το 2018 σημειώθηκε ρεκόρ αφίξεων από την Ολλανδία: 924.434 επισκέπτες, δηλαδή αύξηση 18,9% σε

σχές με το 2017. Σημειώνεται ότι το 2017 το 82% των Ολλανδών ταξίδεψε στις διακοπές, που μεταφράζεται σε 2,82 ταξίδια ανά άτομο κατά μέσον όρο, ενώ αξίζει να αναφερθεί ότι δύο φορές τον χρόνο, οι Ολλανδοί επιλέγουν εναλλακτικές μορφές τουρισμού. Το γεγονός ότι υπάρχουν απευθείας αεροπορικές πτήσεις σε προορισμούς της Ελλάδας σε όλη τη διάρκεια του χρόνου αποτελεί ισχυρό δέλεαρ για τους Ολλανδούς».

Σε ό,τι αφορά το προφίλ των επισκεπτών, η κ. Ουζούνη θα πει: «Κάνουν προσεχτικές για το βάλαντιό τους επιλογές, αγαπούν τη φύση και την περιπέτεια. Τους αρέσουν τα πολιτιστικά δρώμενα. Αφού απολαύσουν τον ήλιο και τη θάλασσα την πρώτη φορά –δεδομένου ότι το 1/3 των Ολλανδών τουριστών είναι “repeaters”, έρχονται δηλαδή ξανά και ξανά στη χώρα μας– όταν επανέλθουν θα διεστιάσουν στην τοπική κοινωνία, θα γνωρίσουν τα προϊόντα και τις γεύσεις. Η συμμετοχή σε μια δράση ίσως είναι το αρχικό κίνητρο. Όμως, όταν γνω-

ρίσουν τον μπαρμπα-Τάσο ή την κυρα-Μαρία, συνδέονται συναισθηματικά – ο εναλλακτικός τουρισμός είναι προσωποκεντρικός. Ξεφεύγει από το πλαίσιο της ατομικής απόλαυσης και περνάει στην καλλιέργεια σχέσεων». Από την εμπειρία της στον χώρο του τουρισμού η κ. Ουζούνη διαπιστώνει: «Η ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού είναι μονόδρομος για τον μέσο Έλληνα. Κι αν “βγούμε” οργανωμένα σε λαούς όπως οι Ολλανδοί, θα έχουμε τεράστια αύξηση. Με αφορμή την έκθεση, επικονηθήσαμε με εξαιρετικούς ανθρώπους σε όλη την Ελλάδα – από τη Σαμοθράκη και το Μεσολόγγι έως το Αγρίνιο και την Κω. Είτε μεμονωμένα είτε εκπροσωπώντας ομάδες επαγγελματιών του τουρισμού, αναλαμβάνουν με ενθουσιασμό το βάρος της προβολής του τόπου τους. Δυστυχώς, έχει συμβεί από δημίους επαγγελματιών πόλεως να πουν: “Κρίμα, θα θέλαμε να έρθουμε, όμως δεν υπάρχει κάποιος υπάλληλος που να μιλάει αγγλικά ώστε να μπορεί να μας εκπροσωπήσει!”».

Πτώση 6,8% σε πληρότητα και έσοδα το πρώτο τρίμηνο

Αρνητικά ξεκίνησε το 2019 για τα ξενοδοχεία της Αθήνας - Πιέσεις από την Airbnb, ενώ ανοίγουν νέες μονάδες ξενοδοχείων στο κέντρο

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Με πτώση 6,8% στην πληρότητα, πτώση 6,8% και στο έσοδο ανά διαθέσιμο δωμάτιο (RevPar) και με αμετάβλητη μέση τιμή δωματίου έκλεισε το πρώτο τρίμηνο το 2019 για τα αθηναϊκά ξενοδοχεία. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ενωσης Ξενοδόχων Αθηνών - Αττικής και Αργοσαρωνικού (ΕΞΑΑΑ) και της GBR Consulting για την κίνηση και την απόδοση των ξενοδοχείων, ο απολογισμός για το πρώτο τρίμηνο είναι αρνητικός τόσο στο σύνολο όσο και σε κάθε μήνα χωριστά.

Η μέση πληρότητα στα ξενοδοχεία αυτά το πρώτο τρίμηνο διαμορφώθηκε στο 63,6% από 68,2% το αντίστοιχο περυσινό διάστημα. Το μέσο έσοδο ανά διαθέσιμο δωμάτιο διαμορφώθηκε στα 53,16 ευρώ από 57,03 και η μέση τιμή δωματίου στα 83,6 ευρώ, όσο και περυσί.

«Το γεγονός επιβεβαιώνει όσα είχαμε εγκαίρως επισημάνει για προειδοποιη-

τικά σημάδια ανατροπής του θετικού κλίματος», που δηλώνουν «την απαρχή μιας ακόμα προβληματικής εποχής για την Αθήνα», σημειώνει η ένωση ξενοδόχων.

«Η Αθήνα αποτελεί έναν ευρωπαϊκό τουριστικό προορισμό με πολλά, μικρά, καθημερινά αλλά και με μεγαλύτερα, δυσπώλητα ενδογενή προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν άμεσα, όπως είναι τα θέματα ασφάλειας, καθαριότητας, οργανώσεως δομών, εξειδικευμένης υποδομής και νέων επενδύσεων», επισημαίνει η Ένωση Ξενοδόχων Αθηνών - Αττικής και Αργοσαρωνικού.

Επιπλέον, παράγοντες της αγοράς επισημαίνουν πως η συνεχής αύξηση της προσφοράς δωματίων ξενοδοχείων αλλά και βραχυχρόνιων μισθώσεων τύπου Airbnb στην Αττική οδηγεί τις πληρότητες των ξενοδοχείων της πρωτεύουσας προς τα κάτω.

Από το 2015 έως τα τέλη του 2018 προστέθηκαν περισσότερα από 1.500 νέα

Από το 2015 έως τα τέλη του 2018 προστέθηκαν περισσότερα από 2.000 νέα δωμάτια ξενοδοχείων, ενώ ο αριθμός των προσφερόμενων προς βραχυχρόνιες μισθώσεις διαμερισμάτων εκτοξεύτηκε στις 12.300.

δωμάτια ξενοδοχείων στο κέντρο της Αθήνας και άλλα 500 περίπου στην ευρύτερη Αττική, σύμφωνα με το Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων (ΙΤΕΠ) του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδος. Την ίδια περίοδο ο αριθμός των προσφερόμενων προς βραχυχρόνιες μισθώσεις διαμερισμάτων στην Αθήνα εκτοξεύτηκε από μερικές εκατοντάδες σε περισσότερα από 12.300 σύμφωνα με την AirDNA, εταιρεία που ειδικεύεται στη μελέτη των δεδομένων που προκύπτουν από τις πλατφόρμες της Airbnb και της HomeAway.

Η ΕΞΑΑΑ σημειώνει πως η αθηναϊκή ξενοδοχία επιβαρύνεται σταθερά με πλήθος αυστηρών προδιαγραφών λειτουργίας των επικειρήσεων, πλήθος φόρων, εισφορών τακτικών και εκτάκτων, ενώ τα σημάδια πτώσης σε τιμές και έσοδα των ξενοδοχείων –που κατά περίπτωση ξεπερνούν το 30% ή και 40%– «δεν αποτελούν καλή αρχή, όχι μόνο για το 2019 αλλά και για το μέλλον».

Προσθέτει επίσης πως «η άνιση μεταχείριση μεταξύ ξενοδοχείων και λοιπών τουριστικών καταλυμάτων –παράνομων, ημιπαράνομων ή “νέου τύπου”– αφενός έχει αποκτήσει προκλητικές διαστάσεις, αφετέρου προσθέτει σειρά νέων προβλημάτων ασφάλειας, εργασίας και απασχόλησης, προδιαγραφών λειτουργίας κ.λπ. στην ήδη επιβαρυνόμενη καθημερινότητά μας».

Υπενθυμίζεται πως φέτος και τα αμέσως επόμενα χρόνια αναμένεται να προστεθούν στην Αττική περί τα 3.500 επιπλέον δωμάτια ξενοδοχείων.

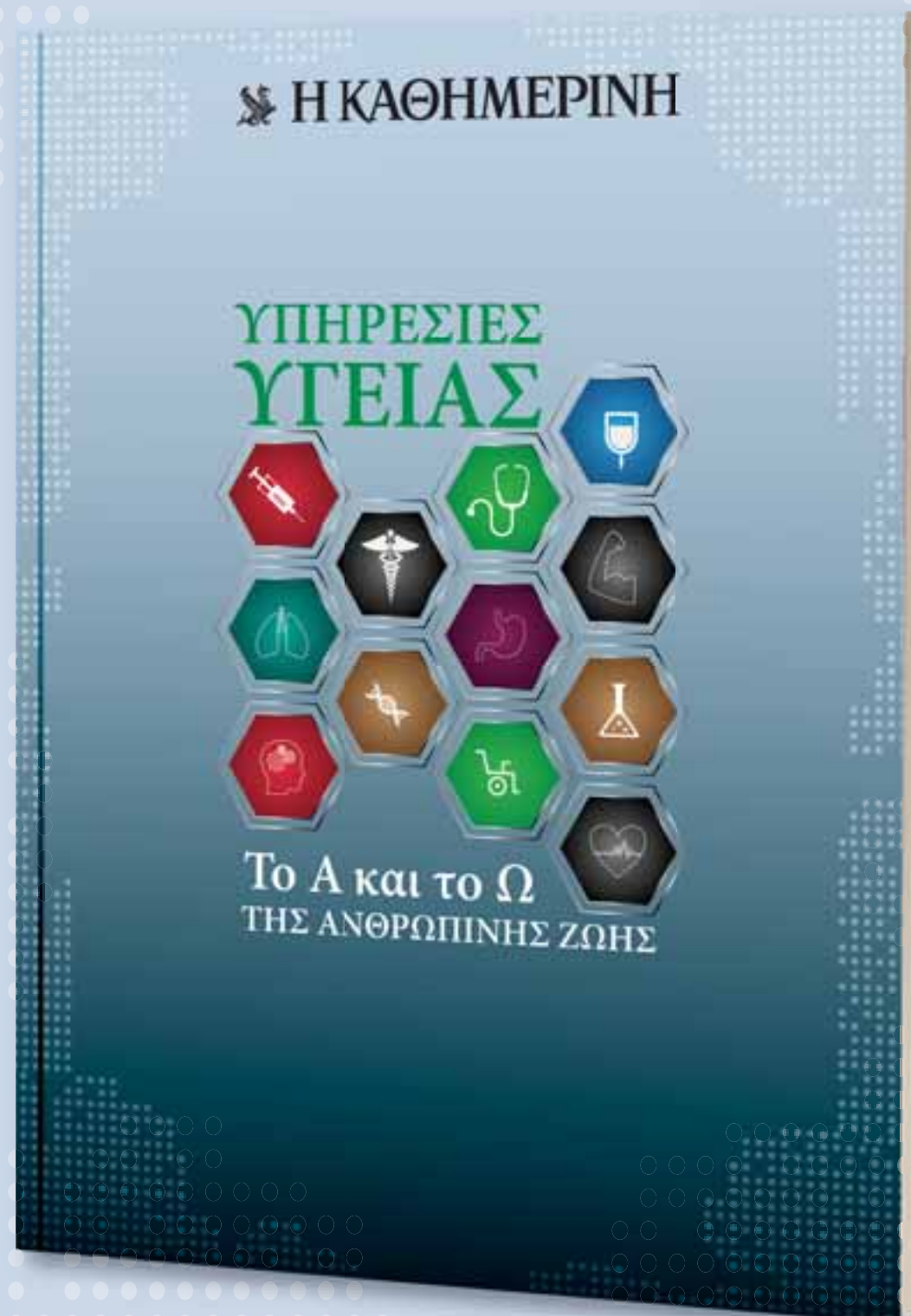
Αυτό προκύπτει εάν αθροιστούν τα υπό ανακαίνιση Εοπέρια, Kings Palace και τα άλλα υπό ανάπτυξη αθηναϊκά ξενοδοχεία, όπως τα La Mirage, Kanigios 21, Αστέρια Γλυφάδας κ.ά., με τα 2.000 δωμάτια που σχεδιάζεται να αναπτυχθούν στο ξενοδοχείο του καζίνο στο Ελληνικό και τα 650 δωμάτια που σχεδιάζει η Cosco να αναπτύξει σε τέσσερις ακόμα μονάδες στο λιμάνι του Πειραιά.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΓΕΙΑΣ

Το Α και το Ω
ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΖΩΗΣ

Η «Κ» καταγράφει τις εξελίξεις στον τομέα της Υγείας με τη ματιά θεσμικών φορέων στο πλαίσιο εφαρμογής του ΓεΣΥ.

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 5 ΜΑΪΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ»

Δημογραφικό πρόβλημα: λύση θα δώσει η μεσαία τάξη

Ερευνα της διαNEΟσις και του ΕΚΚΕ

Της ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ

«Οι γυναίκες της μεσαίας τάξης θα δώσουν τη λύση στο δημογραφικό», είπε ο διευθυντής ερευνών του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών Διονύσης Μπαλούρδος κατά την ομιλία του στην κλειστή συνάντηση εργασίας που οργάνωσαν πρόσφατα η διαNEΟσις και το ΕΚΚΕ για τη χαμηλή γονιμότητα στην Ελλάδα και τις πολιτικές ενίσχυσης της οικογένειας. «Η στόχευση σε αυτήν την κατηγορία γυναικών είναι η μοναδική και ουσιαστική λύση», είπε ανατρέποντας την εκτίμηση ότι όλο και λιγότερα παιδιά θα συνεχίσουν να έρχονται από τα μεσαία εισοδηματικά στρώματα.

Πολλά έχουν αλλάξει την τελευταία 15ετία. Σύμφωνα με τον κ. Μπαλούρδο, η ανισότητα μεταξύ των φύλων δεν οδηγεί πλέον σε όλες τις περιπτώσεις σε υψηλότερη γονιμότητα. Ερευνα του ΟΗΕ έδειξε ότι στην Ευρώπη, στις χώρες με την υψηλότερη γονιμότητα (Γαλλία, Σουηδία, Δανία, Ιρλανδία) καταγράφεται η χαμηλότερη ανισότητα φύλων.

Επίσης στην Ελλάδα, όπου η ανισότητα των φύλων είναι σχετικά υψηλή, καταγράφεται πολύ χαμηλή γονιμότητα. Σε ορισμένες χώρες (Ρουμανία, Ουγγαρία, Βουλγαρία, Λετονία, Σλοβακία) παρατηρείται το παραδοσιακό πρότυπο - υψηλή ανισότητα με αντίστοιχα υψηλή γονιμότητα.

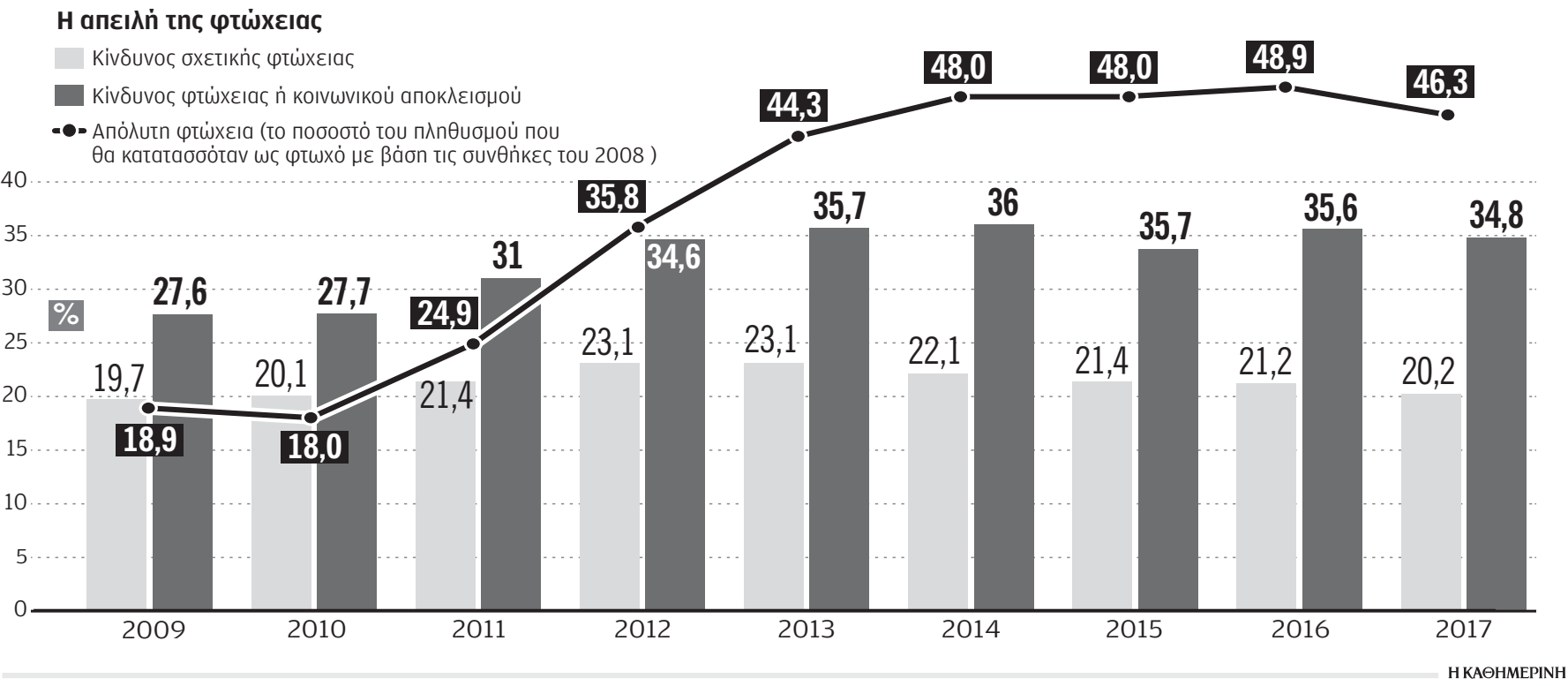
Το μορφωτικό επίπεδο

Ακόμη, έχει παρατηρηθεί ότι ενώ το μορφωτικό επίπεδο έχει αντιστρόφως ανάλογη σχέση με τον αριθμό παιδιών, στη χώρα μας, μεταξύ 2007 και 2011, η γονιμότητα των γυναικών με μέσο επίπεδο εκπαίδευσης σημείωσε αύξηση κατά περίπου

5%, ενώ στις άλλες δύο κατηγορίες (γυναίκες με υψηλό και χαμηλό μορφωτικό επίπεδο) η μεταβολή ήταν ασημαντή. «Αρα είναι σημαντική η στόχευση στις γυναίκες μεσαίου μορφωτικού επιπέδου, με δεδομένη την ήδη υψηλή γονιμότητα των γυναικών με χαμηλό επίπεδο μόρφωσης και το μικρό μερίδιο (1/5) των γυναικών με υψηλό μορφωτικό επίπεδο». Επίσης, όπως σημειώνει ο κ. Μπαλούρδος, «η σχέση μεταξύ γυναικείας απασχόλησης και γονιμότητας σε ορισμένες περιπτώσεις έχει αντιστραφεί. Ήταν αρνητική στη δεκαετία του 1960-1970, όταν οι γυναίκες που έμεναν στο σπίτι έκαναν κατά κανόνα περισσότερα παιδιά, αλλά τώρα είναι θετική. Τα ποσοστά γονιμότητας έχουν ανακτηθεί σε χώρες όπως η Γαλλία και οι Σκανδιναβικές χώρες, όπου η απασχόληση των γυναικών τείνει να γίνει κανόνας. Στη χώρα μας η τάση είναι επίσης θετική. Η απασχόληση των γυναικών ενισχύει τις γεννήσεις. Ενώ η γονιμότητα των μη απασχολούμενων γυναικών, μεταξύ 2007-2011, έπεσε από το 1,5 στο 1,32, εκείνη των εργαζόμενων αυξήθηκε από το 1,32 στο 1,52, δηλαδή πάνω από την παγίδα χαμηλής γονιμότητας, υποδεικνύοντας παράλληλα τη σημασία της ασφάλειας της εργασίας στην περίοδο της κρίσης». Δηλαδή, ενώ θα ανέμενε κανείς, οι χώρες με υψηλά ποσοστά χειραφέτησης των γυναικών, συμμετοχής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και στην εργασία, να έχουν χαμηλότερη γονιμότητα, συμβαίνει το αντίθετο. Κι αυτό, λόγω της εφαρμογής κατάλληλων πολιτικών, καθώς η πολιτισμική στροφή προς μεταμοντέρνα πρότυπα έκανε τον γάμο λιγότερο ελκυστικό, την εκτός γάμου συγκατοίκηση προτιμώμενη, τον μικρό αριθμό παιδιών ή

Το μεγάλο πρόβλημα της Ελλάδας σε αριθμούς

Η γονιμότητα των μη απασχολούμενων γυναικών, μεταξύ 2007-2011, έπεσε από το 1,5 στο 1,32, ενώ εκείνη των εργαζομένων αυξήθηκε από το 1,32 στο 1,52.

την ατεκνία ένδειξη αυτοπραγμάτωσης. Πρόκειται για τη συγκυρία που οι δημογράφοι αποκαλούν «δεύτερη δημογραφική μετάβαση» και η οποία οδηγεί στην «παγίδα της χαμηλής γονιμότητας», το όριο γονιμότητας κάτω από το οποίο αν μια χώρα

βρεθεί για μεγάλο χρονικό διάστημα δεν μπορεί πλέον να το υπερβεί. Όπως δείχνει η εμπειρία χωρών της Βόρειας Ευρώπης, οι φιλικές προς την οικογένεια και την απασχόληση πολιτικές που διευκολύνουν τις γυναίκες με παιδιά να παραμείνουν ή να επιστρέψουν στην αγορά εργασίας και όχι οι εν γένει πολιτικές ενίσχυσης των γεννήσεων, ήταν που βοήθησαν να αυξηθούν τα ποσοστά γέννησης. Εκεί όπου οι οικογένειες λαμβάνουν ένα υψηλό επίπεδο κρατικών ενισχύσεων, ιδίως με τη μορφή υπηρεσιών παιδικής φροντίδας, «υποχρεωτική» γονική άδεια για τους πατέρες (στις Σκανδιναβικές χώρες κυρίως) και όπου εφαρμόζεται ένα μείγμα γενικής πολιτικής που υποστηρίζει την απασχόληση

των γυναικών, οι γεννήσεις και η γυναικεία οικονομική δραστηριότητα είναι υψηλές (Μπαλούρδος, Δεμερτζής, Περράκος, Κικίλιας, 2019). «Σε χώρες όπου θεσμικά και αξιακά ενισχύονται πολιτικές που υποστηρίζουν τους πιο παραδοσιακούς ρόλους των φύλων, η σύγκρουση μεταξύ ρόλων και ευκαιριών για τις γυναίκες, “η ποινή μητρότητας” και η ανισότητα στο νοικοκυριό ωθούν τις γυναίκες να αναβάλουν ή να αποποιηθούν πλήρως την τεκνοποίηση. Κατά τη διάρκεια της ύφεσης στην Ελλάδα, η δυσκολία συνδυασμού του ρόλου του γονέα και του απασχολούμενου θεωρείται σημαντική αιτία της αναβολής της γονιμότητας», τονίζει ο κ. Μπαλούρδος.

Από το 1987 η Ελλάδα καταγράφει έναν δείκτη γονιμότητας κάτω από 1,5 παιδιά/γυναίκα. Μάλιστα έχει πέσει κάτω και από το επίπεδο ακραίας χαμηλής γονιμότητας, 1,3 παιδιά ανά γυναίκα. Το ποσοστό τελικής ατεκνίας αυξάνεται. Το 16,3% των γυναικών που γεννήθηκαν το 1965 και είναι σήμερα 53 ετών, έμεινε πθελημένα άτεκνο (στη γενιά των κατά πέντε χρόνια μεγαλύτερων γυναικών το ποσοστό ήταν 10,5%). Παράλληλα, όλο και συρρικνώνεται για τους Έλληνες το ιδανικό μέγεθος οικογένειας. Ετσι, σύμφωνα με την έρευνα, επιβάλλονται μέτρα για την απόκτηση παιδιών σε νεότερη ηλικία, ισότητα των φύλων, συμφιλίωση οικογενειακής και εργασιακής ζωής.

RIKO | RIKO2

ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2018-2019

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Στις οκτώ το βράδυ ακριβώς, η ενημέρωση, με εγκυρότητα και αντικειμενικότητα. Με το πιο εκτεταμένο δίκτυο ανταποκριτών στην Κύπρο και το εξωτερικό, σφαιρική πληροφόρηση από την Κύπρο και τον κόσμο.

Παρουσίαση:
Γωγώ Αλεξανδρινού

Υπεύθυνος Σκηνοθέτης Δελτίου Ειδήσεων:
Στέφανος Φαρμακάς

Καθημερινά
8.00 μ.μ.

MARK HAMILL TOM CULLEN

KNIGHTFALL

Brought to you by:
Τράπεζα Κύπρου

Μεταδίδεται μόλις λίγες ώρες μετά την Αμερική!
Κάθε Τρίτη στις 22:00. Αποκλειστικά στο Movies Best HD.

Στη δεύτερη σεζόν του Knightfall ηκούν τα τύμπανα του πολέμου μεταξύ του βασιλιά Φίλιππου της Γαλλίας και των Ναϊτών Ιπποτών, των αρκισμένων εχθρών του.

Το Κανάλι Διατίθεται:

cablenet

cyta vision

Movies HD

MESIMYRIA

Θέση: 101

Θέση: 617 / Θέση: 48

www.mesimyria.com

Επικίνδυνο το κόκκινο κρέας

Ακόμη και ένα κομμάτι μπέικον καθημερινά αυξάνει την πιθανότητα καρκίνου

Εστω μικρές ποσότητες κόκκινου ή επεξεργασμένου κρέατος, όπως είναι ένα κομμάτι μπέικον καθημερινά, μπορούν να αυξήσουν σημαντικά τον κίνδυνο εμφάνισης καρκίνου των εντέρων.

Η τελευταία έρευνα, η οποία πραγματοποιήθηκε από τους ειδικούς του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης, χρηματοδοτήθηκε από την οργάνωση Cancer Research Uk και δημοσιεύθηκε στην επιθεώρηση International Journal of Epidemiology, προσθέτει νέα στοιχεία στα ήδη υπάρχοντα από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, τα οποία υποδεικνύουν ότι η κατανάλωση κόκκινου κρέατος μπορεί να είναι βλαπτική. Πολλοί, ωστόσο, είναι εκείνοι που διερωτώνται πόσο μεγάλος είναι αυτός ο κίνδυνος και πόση ποσότητα κρέατος πρέπει να θεωρείται υπερβολική.

Για τις ανάγκες της μελέτης, οι ερευνητές ανέλυσαν δεδομένα για περίπου μισό εκατομμύριο άτομα που συμμετείχαν στη βρετανική έρευνα Biobank. Κατά την εξαετή διάρκεια της έρευνας,

Σύμφωνα με την έρευνα, τα κρούσματα καρκίνου του εντέρου θα είχαν αποφευχθεί εάν οι άνθρωποι δεν κατανάλωναν επεξεργασμένα κρέατα.

2.609 άτομα εμφάνισαν καρκίνο των εντέρων. Οι ερευνητές υπολόγισαν ότι η κατανάλωση τριών κομματιών μπέικον, αντί του ενός, μπορεί να αυξήσει τον κίνδυνο καρκινογένεσης στα έντερα κατά 20%. Για κάθε 10.000 άτομα που κατανάλωναν 21 γραμμάρια κόκκινου και επεξεργασμένου κρέατος ημερησίως, 40 διαγιγνώσκονται με καρκίνο του εντέρου.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με το βρετανικό Εθνικό Ίδρυμα Υγείας, μία φέτα ζαμπόν ή ένα κομμάτι μπέικον αντιστοιχεί σε 23 γραμμάρια κατεργασμένου κρέατος. Οι ειδικοί δεν μπορούν να προσδιορίσουν ποια πο-

Ακόμη και μικρές ποσότητες είναι επικίνδυνες, με τον αρμόδιο φορέα δημόσιας υγείας της Αγγλίας να συνιστά τη μείωση στην κατανάλωση και την άμεση αλλαγή των διατροφικών συνθηκών.

σότητα κόκκινου ή επεξεργασμένου κρέατος είναι υπερβολικά μεγάλη. Ωστόσο, η οργάνωση Cancer Research Uk επισημαίνει ότι 5.400 από τα 41.804 κρούσματα καρκίνου των εντέρων που καταγράφονται κάθε χρόνο στη Βρετανία θα μπορούσαν να έχουν αποτραπεί αν οι άνθρωποι δεν κατανάλωναν καθόλου επεξεργασμένα κρέατα. Σύμφωνα με την Έμα Σιλντς, υπεύθυνη πληροφοριών της Cancer Research Uk, «η μελέτη αποδεικνύει ότι όσο περισσότερο κρέας καταναλώνεις τόσο αυξάνεται ο κίνδυνος να νοσήσεις από καρκίνο. Προφανώς ισχύει και το αντίθετο. Όσο λιγότερο

κόκκινο και επεξεργασμένο κρέας καταναλώνεις τόσο μικρότερος ο κίνδυνος να νοσήσεις από καρκίνο των εντέρων». Η Σιλντς, ωστόσο, αναγνωρίζει ότι το κάπνισμα αποτελεί έναν πολύ μεγαλύτερο κίνδυνο, που ευθύνεται για 54.300 κρούσματα καρκίνου τον χρόνο.

Ο αρμόδιος φορέας δημόσιας υγείας της Αγγλίας, εξάλλου, το Public Health England, αναφέρει ότι από τις έρευνες που έχει πραγματοποιήσει προκύπτει ότι ο κόσμος καταναλώνει υπερβολικά μεγάλες ποσότητες κόκκινου και κατεργασμένου κρέατος. Οι ειδικοί συνιστούν στους κρεατοφάγους να βρουν τρόπους

να αλλάξουν τη διατροφή τους κόβοντας το κρέας. Την ίδια στιγμή, το βρετανικό υπουργείο Υγείας συνιστά σε όποιον καταναλώνει περισσότερα από 90 γραμμάρια κόκκινου ή επεξεργασμένου κρέατος την ημέρα να το περιορίσει στα 70 γραμμάρια.

Ωστόσο, οι οδηγίες του βρετανικού ΕΣΥ αναφέρουν ότι υπάρχουν και κάποια θετικά στοιχεία στο κόκκινο κρέας, όπως είναι ο σίδηρος και οι πρωτεΐνες που περιέχει, κάτι που πρέπει να εξισορροπηθεί έναντι των κινδύνων. Η ουσία είναι ότι κάποιος μπορεί να καταναλώνει λελογισμένα κόκκινο κρέας και να παραμένει υγιής.

Σημάδια ζωής σε εγκεφάλους νεκρών χοίρων

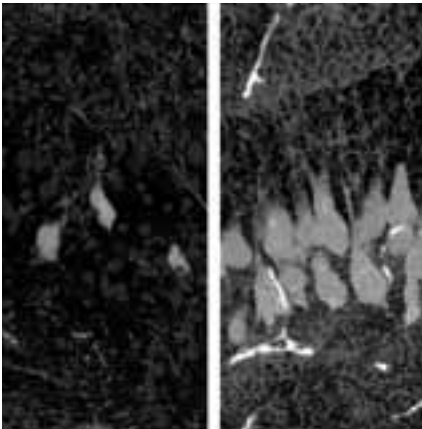
Τα όρια μεταξύ ζωής και θανάτου έγιναν λίγο πιο θολά μετά τη δημοσίευση μελέτης επιστημόνων του πανεπιστημίου Γέιλ, σύμφωνα με την οποία οι εγκεφαλοί νεκρών χοίρων μπορούν να παρουσιάσουν σημάδια ζωής αν διοχετευθεί σε αυτούς συνθετικό αίμα ακόμη και τέσσερις ώρες μετά τον θάνατό τους.

Η έρευνα, που δημοσιεύθηκε στην επιθεώρηση Nature, αμφισβητεί βαθιά εδραιωμένες πεποιθήσεις για τον τελεσίδικο χαρακτήρα του θανάτου. Οι εγκεφαλοί των χοίρων δεν απέκτησαν συνείδηση, αλλά έδειξαν σημάδια ζωής, καθώς τα κύτταρα σε μεγάλες εγκεφαλικές περιοχές απορροφούσαν θρεπτικά συστατικά και οξυγόνο από το τεχνητό αίμα και εξέκριναν διοξείδιο του άνθρακα.

«Ο εγκεφαλος ενός μεγάλου θηλαστικού διατηρεί την ικανότητα να αποκαθιστά την κυκλοφορία και κάποιες μοριακές και κυτταρικές λειτουργίες πολλές ώρες μετά τη διακοπή της κυκλοφορίας του αίματος», δήλωσε ο καθηγητής Νευροεπιστημών, Συγκριτικής Ιατρικής, Γενετικής και Ψυχιατρικής στο πανεπιστήμιο Γέιλ, Νεβάντ Σεστόν.

Οι εγκεφαλοί 32 χοίρων αφαιρέθηκαν μετά τη σφαγή τους σε κτηνοτροφική μονάδα. Τέσσερις ώρες αργότερα, κάποιοι από τους εγκεφάλους τροφοδοτήθηκαν, μέσα από τις καρωτίδες, με συνθετικό αίμα BrainEx, ενώ άλλοι αφέθηκαν ως είχαν. Επειτα από έξι ώρες τροφοδοσίας με BrainEx, δηλαδή δέκα ώρες μετά τη σφαγή, «οι εγκεφαλοί αντλούσαν οξυγόνο, χρησιμοποιούσαν γλυκόζη και παράγαν διοξείδιο του άνθρακα», σημείωσε ο Ζβόνιμιρ Βρσέλια, ένας από τους συντάκτες της έρευνας. «Δεν παρατηρήσαμε οργανωμένη ηλεκτρική δραστηριότητα συνδεδεμένη με την αντίληψη και τη συνείδηση», πρόσθεσε ο Βρσέλια. «Κλινικά, τα μυαλά αυτά δεν ορίζονται ως ζωντανά, αλλά ως κυτταρικά ενεργά».

Οι επιστήμονες είχαν συμφωνήσει εκ των προτέρων ότι θα σταματούσαν το πείραμα αν εμφανίζονταν σημάδια συνείδησης, ενώ είχαν κάνει ό,τι περνούσε από το χέρι τους για να μην εμφανιστούν. Συγκεκριμένα, χρησιμοποίησαν χημικά που εμποδίζουν τη λειτουργία των νευρώνων, ώστε τα κύτταρα να μην συνδε-

Η επανάλειψή των κυττάρων αποτυπώνεται στη δεξιά φωτογραφία.

Βασικός στόχος της μελέτης δεν είναι η «αναζωογόνηση», αλλά η τριτοδιάστατη έρευνα του εγκεφάλου ώστε να βρεθούν θεραπείες για εγκεφαλικές ασθένειες.

θούν μεταξύ τους. Όταν όμως πέρασαν στη δεύτερη φάση του πειράματος, μελετώντας όχι πλέον ολόκληρους τους εγκεφάλους, αλλά λεπτές τομές –ώστε να αποκλειστεί το ενδεχόμενο συνείδησης–, και σταμάτησαν να χορηγούν τα χημικά που εμποδίζουν τη λειτουργία των νευρώνων, αυτοί ενεργοποιήθηκαν.

«Υπάρχει ίσως η δυνατότητα να εμφανιστεί εγκεφαλική λειτουργία σε ηλεκτροεγκεφαλογράφημα», είπε η καθηγήτρια Νομικής Νίτα Φαραχάνι, που συμμετείχε στη μελέτη ως σύμβουλος βιοηθικής. «Αυτό σημαίνει ότι μπορεί να αποκατασταθεί και η αίσθηση πόνου».

Οι μέθοδοι και οι χημικές ουσίες που χρησιμοποιήθηκαν στη μελέτη δεν έχουν εφαρμοστεί σε ανθρώπους, ενώ ο βασικός στόχος της μελέτης δεν είναι η «αναζωογόνηση», αλλά η τριτοδιάστατη έρευνα του εγκεφάλου, ώστε να βρεθούν θεραπείες για εγκεφαλικές ασθένειες.

REUTERS, A.P.

ΜΕ ΤΟΝ
Παναγιώτη
Κυριάκου

DEEJAY
93.5
FEELS GOOD

f t i
LISTEN LIVE
www.935deejay.com.cy

LOVE
100.7 FM
98.1 & 105.7

EVERYDAY
LOVE

ΑΠΟΓΕΥΜΑ
ΑΦΡΟΔΙΤΗ
ΔΕΡΜΑΤΑ
15:00 - 18:00

ΒΡΑΔΥ
ΤΑΣΟΣ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ
18:00 - 21:00

f t i
www.lovefm.com.cy

Οι ΑΠΕ φέρνουν πιο κοντά ξένους και Έλληνες επενδυτές

Εντατικές συζητήσεις για συνεργασίες και εξαγορές με φόντο επενδύσεις 8,5 δισ.

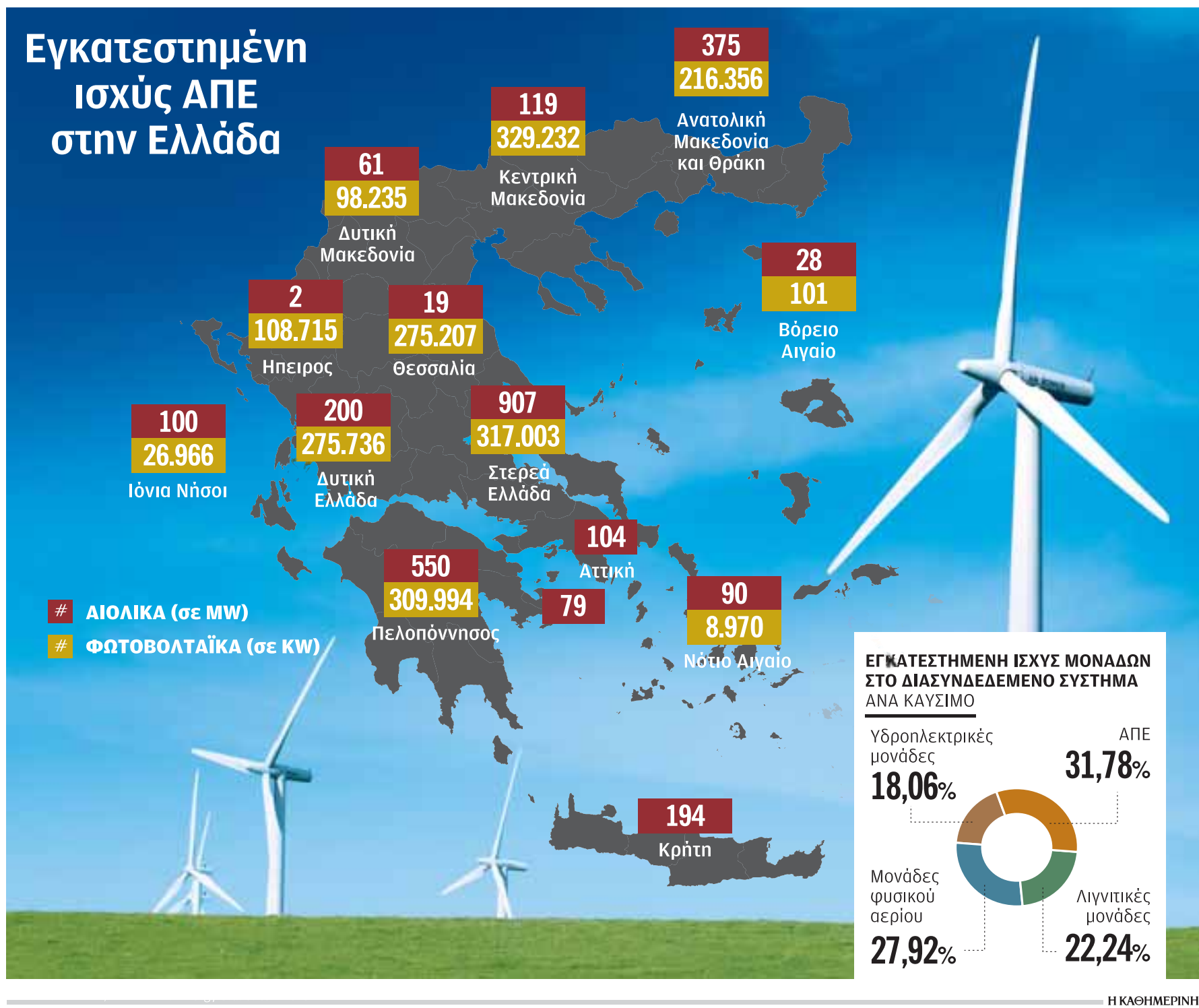
Της ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ

Εντυπωσιακό come back μεγάλων ξένων επενδυτών αλλά και επιθετική είσοδος νέων καταγράφονται στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Στη δυναμικά αναπτυσσόμενη αγορά των ΑΠΕ που κινείται στους ρυθμούς του φιλόδοξου στόχου για αύξηση του μεριδίου της στο 55% το 2030 (έτος βάσης το 2016), η επιτεψη του οποίου ανοίγει ένα πεδίο δράσης για επενδύσεις ύψους 8,5 δισ. ευρώ, επεκτείνονται ελληνικοί όμιλοι που άνοιξαν την αγορά και εξακολουθούν να κρατάνε τα σκήπτρα, όπως η ΤΕΡΝΑ και η ΕΛ. ΤΕΧ. «Ανεμος», ενώ σε βασικό πυλώνα της στρατηγικής τους εντάσσουν πλέον τα ΑΠΕ και μεγάλοι ενεργειακοί όμιλοι, όπως τα ΕΛΠΕ και ο όμιλος Μυτιληναίου, που παίζουν πιο δυναμικά στον κλάδο. Η Motor Oil αρχίζει να χτίζει το δικό της χαρτοφυλάκιο, ενώ ο όμιλος Κοπελούζου άνοιξε την πόρτα για την είσοδο της Κίνας στην εγχώρια αγορά ΑΠΕ με τη συμφωνία ελέγχου από τον όμιλο China Energy των αιολικών πάρκων που διαθέτει, ισχύος 1500 MW (λειτουργούνται και σε διάφορα στάδια αδειοδότησης). Δυναμική είσοδο σχεδιάζει και η ΔΕΗ με ένα επενδυτικό πλάνο εγκατάστασης 2,5 GW ΑΠΕ μέχρι το 2030.

Εδώ και ένα χρόνο περίπου και με ορόσημο τους πρώτους διαγωνισμούς που πραγματοποίησε η ΡΑΕ πέρυσι τον Ιούνιο για νέα έργα ΑΠΕ στη βάση της διαμόρφωσης τιμής μέσω δημοπρασιών, στην αγορά επικρατεί μεγάλη κινητικότητα με τους μεγάλους ξένους και εγχώριους επενδυτές να έχουν βάλει στο στόχαστρο

ώριμα έργα για εξαγορές, επιδιώκοντας με τον τρόπο αυτό να χτίσουν γρήγορα ένα χαρτοφυλάκιο που θα τους διασφαλίσει μια σημαντική θέση εκκίνησης στην αγορά για περαιτέρω ανάπτυξη. Η αγορά των ΑΠΕ, όπως αναφέρουν στην «Κ» εκπρόσωποι του κλάδου, έχει εισέλθει ήδη σε φάση συγκέντρωσης. Η εικόνα που μεταφέρουν είναι ότι όλοι μιλούν με όλους, μεγάλοι ξένοι επενδυτές έχουν απευθύνει προτάσεις συνεργασίας όχι μόνο σε μικρές εγχώριες εταιρείες αλλά και μεγάλες, αλλά και εγχώριοι όμιλοι, όπως τα ΕΛΠΕ για παράδειγμα που βλέπουν στρατηγικά την αγορά, αναζητούν διεθνή εταίρο για την ανάπτυξη του τομέα εντός και εκτός της χώρας. Σε αυτό το στάδιο, στην αγορά έχουν δημιουργηθεί νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες, όπως η διαμεσολάβηση μεταξύ πωλητών και αγοραστών. Ανθρώποι με γνώση της αγοράς δημιουργούν «πανέρια» από διάσπαρτα έργα μικρών επενδυτών και τα πουλάνε σε μεγάλες εταιρείες. Εναν τέτοιο ρόλο έπαιξε για παράδειγμα η εταιρεία Nostira στο μεγαλύτερο deal στον τομέα των ΑΠΕ, δηλαδή στην εξαγορά από την αμερικανική Fortress Investment Group χαρτοφυλακίου εννέα αιολικών πάρκων ισχύος 181 MW σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας, που ανήκαν στην Libra του εφοπλιστή Λογοθέτη.

Η δυναμική είσοδος του αμερικανικού fund όπως και της πορτογαλικής EDP Renovaveis, θυγατρικής της EDP (της πορτογαλικής ΔΕΗ), η οποία εξαγόρασε ώριμες άδειες αιολικών, η επέκταση ξένων εταιρειών με την υλοποίηση νέων έργων, όπως η γαλλική EDF, η ιταλική ENEL και η Total Eren έπειτα από χρόνια στασιμότητας

αλλά και η επάνοδος στην αγορά της ισπανικής Iberdrola και μάλιστα με την επανεκκίνηση του φιλόδοξου σχεδίου διασύνδεσης των νησιών Λέσβος, Λήμνος και Χίος στο Βόρειο Αιγαίο με το πειρατικό σύστημα της χώρας και την εγκατάσταση 28 αιολικών πάρκων συνολικής ισχύος 706 MW, είναι ενδεικτικές κινήσεις του δυναμισμού που εμφανίζει η εγχώρια αγορά

των ΑΠΕ. Προ των πυλών, σύμφωνα με πληροφορίες, βρίσκονται γερμανικές αλλά και αυστριακές εταιρείες του κλάδου που βρίσκονται πολύ κοντά σε συμφωνίες εξαγορών με εγχώριους επενδυτές. Μόλις προσφάτως εξάλλου έγιναν γνωστά επισημώς τα σχέδια της νορβηγικής Equinor (η πρώην κρατική Statoil) για την εγκατάσταση πλωτού αιολικού πάρκου στη θα-

λάσσια περιοχή μεταξύ Τήνου, Σύρου και Μυκόνου, με δυνατότητα να τροφοδοτεί με ηλεκτρικό ρεύμα 40.000 νοικοκυριά. Τα πλωτά αιολικά πάρκα είναι ένας αναπτυσσόμενος τομέας των ΑΠΕ διεθνώς που σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της αγοράς η χώρα μας όχι μόνο προσφέρεται για να τα φιλοξενήσει, αλλά θα πρέπει να δημιουργήσει άμεσα θεσμικό πλαίσιο για τη

λειτουργία τους εάν θέλει να πιάσει τους στόχους για τη διείσδυση των ΑΠΕ το 2030. Σχέδια για πλωτά αιολικά πάρκα εξετάζει και η ΤΕΡΝΑ από τις πρωτοπόρες εταιρείες του κλάδου με εγκατεστημένη ισχύ 607 μεγαβάτ στην Ελλάδα, 293 MW στις ΗΠΑ και 132 MW στη ΝΑ Ευρώπη. Την επέκτασή της στα αιολικά πάρκα σχεδιάζει και η Siemens Gamesa.

Δηλώνουν παρόντες και οι πετρελαϊκοί κολοσσοί

Στις ανανεώσιμες πηγές βρίσκεται το ενεργειακό μέλλον του πλανήτη και προς τα εκεί στρέφονται πλέον ακόμη και οι κατ'εξοχήν εκπρόσωποι των συμβατικών καυσίμων, όπως μεγάλοι πετρελαϊκοί κολοσσοί (BP, Shell, Total, Statoil κ.λπ.). Το ένα τρίτο της ενέργειας που παράγεται σε όλο τον κόσμο προέρχεται πλέον από ανανεώσιμες πηγές, σύμφωνα με την τελευταία έκθεση του Διεθνούς Οργανισμού Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (IRENA). Υπολογίζεται ότι πάνω από 1 τρις. ευρώ έχει επενδυθεί παγκοσμίως στη βιομηχανία των ΑΠΕ, ενώ έχουν δημιουργηθεί περίπου 10 εκατ.

θέσεις εργασίας. Οι λόγοι που έχουν ωθήσει στη μείωση του κόστους των ΑΠΕ είναι οι τεχνολογικές εξελίξεις, η ανταγωνιστικότητα στην αγορά και η ύπαρξη πιο πεπειραμένων πλέον ειδικών στον τομέα. Η Ασία σημείωσε αύξηση 11% στην ανανεώσιμη ενέργεια πέρυσι, ενώ ο ρυθμός ανάπτυξης της Αφρικής ήταν λίγο πάνω από 8,4%. Τα δύο τρίτα της ενέργειας που προστέθηκε πέρυσι, σύμφωνα με τον IRENA, προέρχονται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και οι αναπτυσσόμενες χώρες ηγούνται των νέων προσθηκών. Σε ό,τι αφορά τις τεχνολογίες το 2018, η

αιολική ενέργεια παρουσίασε αύξηση κατά περίπου 49 γιγαβάτ παγκοσμίως, ενώ η ηλιακή ενέργεια σημείωσε ακόμη μεγαλύτερη αύξηση, καθώς προστέθηκε ισχύς 94 γιγαβάτ. Οσον αφορά την υδροηλεκτρική ενέργεια, ενώ παραμένει η μεγαλύτερη ανανεώσιμη πηγή στον πλανήτη, η ανάπτυξη της έχει μειωθεί τα τελευταία χρόνια. Άλλες αξιοσημείωτες πηγές είναι η βιοενέργεια, η οποία παρουσίασε αύξηση τόσο στην Κίνα όσο και στο Ηνωμένο Βασίλειο, και η γεωθερμική ενέργεια, που αυξήθηκε στην Τουρκία, στην Ινδονησία και στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Ασταθές χωροταξικό πλαίσιο και καθυστερήσεις

Οι επενδυτικές ευκαιρίες στην εγχώρια αγορά ΑΠΕ είναι η καλή όψη του νομίσματος. Υπάρχει όμως και η κακή που μπορεί να αποθαρρύνει το εγχώριο επενδυτικό ενδιαφέρον και να στρέψει σε φυγή τους ξένους που αναζητούν ευκαιρίες σε όλο τον πλανήτη, όπως έγινε και στο παρελθόν. Οι διαδικασίες αδειοδότησης παραμένουν εξαιρετικά χρονοβόρες και γραφειοκρατικές. Σημαντικές καθυστερήσεις παρατηρούνται στην αξιολόγηση έργων από τη ΡΑΕ και είναι χαρακτηριστικό ότι τους τελευταίους μήνες ελάχιστες αξιολογήσεις έχουν εκδοθεί, ενώ το απαιτούμενο χρονικό διάστημα από την κατάθεση της αίτησης μέχρι την έκδοση της άδειας παραγωγής για έργα ΑΠΕ ξεπερνά πλέον τους 18 μήνες. Οι επενδυτές επισημαίνουν ότι δεν υπάρχει σαφές χρονοδιάγραμμα των επόμενων διαγωνισμών ΑΠΕ, ούτως ώστε ο κάθε επιχειρηματίας να μπορεί να κάνει τον σχεδιασμό του. Ανευχίες εκφράζονται και για την επικείμενη αναθεώρηση του ειδικού χωροταξικού σχεδιασμού για τις ΑΠΕ. «Αν και το ήδη υφιστάμενο πλαίσιο είναι αρκετά συντηρητικό, όλα τα μηνύματα που έρχονται σχετικά με τις σκέψεις που υπάρχουν για το νέο πλαίσιο, σε συνδυασμό μάλιστα με πολλά περιφερειακά πλαίσια χωροταξικού σχεδιασμού που ήδη έχουν εκδοθεί, όπως για παράδειγμα της Κρήτης όπου όλες οι περιοχές Natura θεωρούνται συλλήβδην περιοχές αποκλεισμού στα αιολικά πάρκα, δείχνουν ότι θα επιβληθούν πολλοί επιπρόσθετοι και παράλογοι χωροταξικοί περιορισμοί, κάτι που οδηγεί σε αύξηση της αβεβαιότητας και επενδυτικής ανασφάλειας», τονίζουν στην «Κ» εκπρόσωποι του κλάδου, επισημαίνοντας με έμφαση ότι «οι ΑΠΕ χρειάζονται σταθερούς και σαφείς κανόνες χωροθέτησης συμβατούς με τους εθνικούς στόχους για την ενέργεια και το κλίμα». Πρόσθετο πρόβλημα δημιουργούν οι δικαστικές διαδικασίες, οι οποίες είναι εξαιρετικά χρονοβόρες και αυτό σε συνδυασμό

Επείγον ζήτημα είναι και η διαμόρφωση ενός σαφούς θεσμικού πλαισίου επέκτασης του χρόνου λειτουργίας αιολικών πάρκων.

«Οι ΑΠΕ χρειάζονται σταθερούς και σαφείς κανόνες χωροθέτησης συμβατούς με τους εθνικούς στόχους για την ενέργεια και το κλίμα».

με την τάση να εξετάζονται αιτήσεις ακύρωσης αδειών επενδύσεων πολλούς μήνες ή και έτη μετά την έκδοσή τους, θέτει τις επενδύσεις σε καθεστώς ομηρίας. Εκπρόσωποι της αγοράς επισημαίνουν επίσης ως ανασταλτικό παράγοντα ανάπτυξης τη μη αξιοποίηση υβριδικών συστημάτων στα νησιά και κυρίως στην Κρήτη, η οποία αντιμετωπίζει ήδη από το φετινό καλοκαίρι πρόβλημα επάρκειας

ισχύος, τη στιγμή μάλιστα που, όπως αναφέρουν, υπάρχουν ώριμα υβριδικά έργα που θα μπορούσαν να προχωρήσουν άμεσα σε υλοποίηση, συμβάλλοντας στην αντιμετώπιση του προβλήματος μέχρι την ολοκλήρωσή της μεγάλης διασύνδεσης της νήσου.

Επείγον ζήτημα κατά την αγορά είναι και η διαμόρφωση ενός σαφούς θεσμικού πλαισίου επέκτασης του χρόνου λειτουργίας αιολικών πάρκων και ανανέωσης του εξοπλισμού τους (repowering), καθώς τα πρώτα εμπορικά αιολικά πάρκα που εγκαταστάθηκαν στο τέλος της δεκαετίας του '90 φτάνουν ήδη στο τέλος της 20ετίας περιόδου λειτουργίας τους, και η πολιτεία έχει έως τώρα αντιμετωπίσει το θέμα με καθυστέρηση και προχειρότητα.

Δημοπράτηση ισχύος 500 MW

Το άμεσο ενδιαφέρον της αγοράς των ΑΠΕ είναι στραμμένο στον πρώτο κοινό διαγωνισμό αιολικών και φωτοβολταϊκών για τη δημοπράτηση συνολικής ισχύος 500 MW στις 15 Απριλίου. Ο διαγωνισμός ωστόσο δεν θα φέρει τελικά τα χαρακτηριστικά του κοινού αφοφύ, σύμφωνα με πληροφορίες, συμμετοχή θα έχει μόνο ένα έργο αιολικό και τα υπόλοιπα θα είναι φωτοβολταϊκά. Ο σημαντικότερος παράγοντας σε αυτή την εξέλιξη είναι η έλλειψη ώριμων αιολικών έργων. Στον διαγωνισμό θα συμμετάσχουν, σύμφωνα με πληροφορίες, η ΔΕΗ ΑΠΕ για το φωτοβολταϊκό της Κοζάνης ισχύος 200 MW, η JUWI Helias για φωτοβολταϊκό επίσης 200 MW, η Spes Solaris (όμιλος Παναγικού) με δύο έργα συνολικής δυναμικότητας 104 MW που είναι ενταγμένα στο καθεστώς fast track, η Τέρνα Ενεργειακή, με «συγκρότημα» τριών αιολικών πάρκων συνολικής δυναμικότητας 65 MW στην Ευρυτανία και πιθανότατα η Μυτιληναίος μέσω της METKA EGN που είχε σημαντική παρουσία και σε προηγούμενους διαγωνισμούς με φωτοβολταϊκά πρότζεκτ, αλλά και η ENEL και η EDF.

michaelkyprianou & Co. LLC

Η δικηγορική εταιρεία Michael Kyprianou & Co LLC βραβεύτηκε με το Κυπριακό Βραβείο Εξαγωγών Υπηρεσιών για το έτος 2017

Πρόκειται για την δεύτερη φορά σε 4 χρόνια που απονέμεται στην εταιρεία αυτή η τιμητική διάκριση

Η δικηγορική εταιρεία Michael Kyprianou & Co LLC είναι στην ευχάριστη θέση να ανακοινώσει ότι βραβεύτηκε με το Ειδικό Βραβείο Εξαγωγών Υπηρεσιών 2017 το οποίο χορηγείται από το Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο και το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας της Κυπριακής Δημοκρατίας. Είναι η δεύτερη φορά σε 4 χρόνια που απονέμεται στην εταιρεία αυτή η τιμητική διάκριση, αφού είχε προηγουμένως βραβευτεί με το Βραβείο Εξαγωγών Υπηρεσιών 2014.

Το Βραβείο παρέλαβε εκ μέρους της δικηγορικής εταιρείας ο Συνέταιρος και Διευθυντής του Γραφείου στην Πάφο, Σάββας Σαββίδης από τον εξοχότατο Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας κύριο Νίκο Αναστασιάδη σε ειδική τελετή που πραγματοποιήθηκε την Πέμπτη 7 Μαρτίου 2019 στο Προεδρικό Μέγαρο.

Ο θεσμός του Κυπριακού Βραβείου Εξαγωγών καθιερώθηκε το 1982 με σκοπό την αναγνώριση και επιβράβευση ξεχωριστής προσπάθειας για αύξηση των εξαγωγών υπηρεσιών. Ειδικότερα για τις υπηρεσίες, το Βραβείο αυτό απονέμεται σε επιχειρήσεις με εξαιρετικές επιδόσεις, για εξαγωγή νέων υπηρεσιών, είτε σε περιπτώσεις ιδιαίτερης εξαγωγικής προσπάθειας, είτε για νέες αγορές ή συνδυασμό των ανωτέρω επιδόσεων, αναγνωρίζοντας ιδίως τη μεγάλη προσπάθεια για το άνοιγμα νέων αγορών και βοήθου στην επένδυση κεφαλαίων στο νησί μας.

Παρουσίαση Βραβείου Εξαγωγών για το 2014.

Παρουσίαση Βραβείου Εξαγωγών για το 2017.

Η αλτρουιστική προσέγγιση του επιχειρείν

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις θέτουν ως προτεραιότητα πριν από το οικονομικό κέρδος μια ευρύτερη κοινωνική αποστολή

Του **ΝΙΚΟΥ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ**

Υπάρχουν πολλοί ορισμοί για την έννοια του επιχειρηματία, ο καθένας με τη δική του προκατάληψη και φιλοσοφική στάση απέναντι στον καπιταλισμό. Στην ουσία του, όμως, ο κάθε επιχειρηματίας βλέπει ένα πρόβλημα ή μια έλλειψη σε κάποια κοινότητα, και ταυτόχρονα οραματίζεται μια νέα ιδέα, μέθοδο ή επιχείρηση για να ανταποκριθεί σε αυτά. Πολλές φορές το κίνητρο που υπερισχύει είναι αυτό των κερδών, ωστόσο υπάρχουν και ουκ ολίγες περιπτώσεις που στόχος της επιχείρησης είναι κάτι ανώτερο: η αλλαγή, η φιλανθρωπία και ο κοινωνικός αντίκτυπος.

Οι αποκαλούμενες κοινωνικές επιχειρήσεις, όπως και οι κοινές επιχειρήσεις, βασίζονται στην καινοτομία και στη δημιουργικότητα για να μετατρέψουν τις παγκόσμιες προκλήσεις σε μοναδικές ευκαιρίες, ωστόσο θέτουν πάντα μια ευρύτερη κοινωνική αποστολή ως προτεραιότητα πριν από το οικονομικό κέρδος. Ισορροπώντας στο μεταίχμιο μεταξύ του αλτρουισμού των ΜΚΟ και της αποτελεσματικότητας των επιχειρηματικών δο-

μών, οι κοινωνικές επιχειρήσεις του κόσμου πλαισιώνουν τις προσπάθειες των κυβερνήσεων και των φιλανθρωπικών οργανώσεων για τη βελτίωση των συνθηκών του πλανήτη. Σε αντίθεση με τις περισσότερες πολυεθνικές, που ενστερνίζονται αξίες εταιρικής κοινωνικής ευθύνης για σκοπούς αυτοπροβολής ή για

Η καινοτομία και η δημιουργικότητα ως «οχήματα» για να μετατραπούν οι παγκόσμιες προκλήσεις σε μοναδικές ευκαιρίες.

να μειώσουν το κόστος, οι κοινωνικές επιχειρήσεις όχι μόνο υποστηρίζουν την κοινωνική αλλαγή αλλά στοχεύουν στο να οικοδομήσουν νέες και καλύτερες κοινωνικές ισορροπίες. Και σε αντιπαράβολή με τον κόσμο των ΜΚΟ, ο οποίος εξ ορισμού αναγκάζεται να περιορίσει τα λειτουργικά του έξοδα, οι κοινωνικοί επιχειρηματίες μπορούν να δημιουργήσουν

Οι 9 από τους 17 καλύτερους κοινωνικούς επιχειρηματίες του κόσμου, σύμφωνα με λίστα του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ, δραστηριοποιούνται στην Αφρική.

βιώσιμες οικονομικές δομές και να υλοποιήσουν ευκολότερα πρότζεκτ μεγάλης κλίμακας και αντικτύπου.

Πολλές φορές, η ευφυΐα των κοινωνικών επιχειρήσεων έγκειται στο ότι βασίζονται σε προϋπάρχουσες δομές και κίνητρα για να πετύχουν την κοινωνική τους αποστολή. Η ολλανδική Fairphone, για παράδειγμα, προσπαθεί να βελτιώσει τις εργασιακές

συνθήκες και να περιορίσει την περιβαλλοντική καταστροφή του πλανήτη, παράγοντας ένα υπερσύγχρονο κινητό με την πιο ηθική παραγωγή στην αγορά των smartphones – ληαισιώνει λοιπόν τις παγκόσμιες προσπάθειες για το δίκαιο εμπόριο με ένα προϊόν που απευθύνεται στις σύγχρονες καταναλωτικές ανάγκες. Άλλες επιχειρήσεις επαναπροσδιορίζουν την έν-

νοια του αλτρουισμού: η αναγνωρισμένη Κίνα, για παράδειγμα, αντιμετωπίζει την εξάπλωση της φτώχειας με μικροδάνεια που βοηθούν εμπόρους και αγρότες του αναπτυσσόμενου κόσμου να σταθούν στα πόδια τους και να ξεφύγουν από την κυκλική παγίδα της φτώχειας. Υπάρχουν και κάποιες που καλύπτουν κοινωνικές ανάγκες εκεί όπου το σύστημα υστερεί, όπως η

πρωτοποριακή ελληνική SciCo, η οποία κάνει την έννοια της επιστήμης προσιτή στο ευρύ κοινό, με έναν απλό, σύγχρονο και διασκεδαστικό τρόπο. Ακολουθούν οι ιστορίες των συναρπαστικών αυτών κοινωνικών επιχειρήσεων, που φανερώνουν τον μοναδικό αντίκτυπο που προκύπτει από τον συνδυασμό εφευρετικότητας και αλτρουισμού.

Το τελευταίος τεχνολογίας Fairphone II είναι το πιο ηθικά παραγόμενο τηλέφωνο της αγοράς και πωλείται σε ιδιαίτερα ανταγωνιστική τιμή.

Fairphone II, ένα κινητό με... συνείδηση

Συχνά, ακόμα και οι μεγαλύτεροι αλτρουιστές του πλανήτη αντιτίθενται, εμμέσως και άθελά τους, στις καλές τους προθέσεις λόγω των καταναλωτικών τους προτιμήσεων. Η γιγαντιαία και απρόσοπτα παγκόσμια αλυσίδα παραγωγής του σήμαres πολλές φορές ξεφεύγει από τους κανόνες ηθικής και δικαιοεμπορίου, παράγοντας βασικά προϊόντα τα οποία είναι εξαιρετικά επιβλαβή για τις κοινωνίες και τον πλανήτη – και που, ωστόσο, καταναλώνονται μαζικά εν αγνοία των προβλημάτων. Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα είναι τα σύγχρονα κινητά τηλέφωνα: 62 μέταλλα συνολικά απαιτούνται για την κατασκευή των περισσότερων συσκευών, και δεκάδες από αυτά προέρχονται από εργοστάσια με ανήλικους εργάτες και χειρίστες συνθήκες. Με μια αλυσίδα παραγωγής τόσο δαιδαλώδη και περίπλοκη, είναι εύκολο να προβλέψουμε τις ηθικές ανησυχίες μας, όμως με κάθε αγορά μας συμβάλλουμε στη διαίωηση τερατωδών προκλήσεων, όπως η καταναγκαστική εργασία ή η περιβαλλοντική καταστροφή.

Τη λύση οραματίζεται να φέρει η Fairphone, μια ολλανδική κοινωνική επιχείρηση που σχεδιάζει smartphones με ελάχιστες περιβαλλοντικές επιπτώσεις και πλήρη έλεγχο των συνθηκών παραγωγής και εργασίας. Η Fairphone διένυσε ένα ενδιαφέρον ταξίδι στην προσπάθειά της να βελτιώσει την αγορά κινητών τηλεφώνων – ξεκίνησε το 2010 ως μια απλή διαδικτυακή καμπάνια, το 2013 μεταμορφώθηκε σε επιχειρηματική οντότητα με κοινωνικό σκοπό, και το 2015 τιμήθηκε με τη διάκριση της ταχύτερα αναπτυσσόμενης νεοφυούς εταιρείας σε ολόκληρη την Ευρώπη. Μέχρι σήμερα, έχει καταφέρει να πουλήσει πάνω από 150.000 «ηθικές συ-

σκευές», βάζοντας ένα σημαντικό λιθαράκι στην καταπολέμηση της ανεύθυνης παραγωγής και κατανάλωσης.

Η ευφυΐα της Fairphone έγκειται ακριβώς στο ότι πάτησε πάνω στην αγορά και στον σύγχρονο τρόπο ζωής για να κάνει πραγματικότητα τον φιλανθρωπικό της αντίκτυπο. Το Fairphone II –το καινούργιο υπερσύγχρονο μοντέλο της, το οποίο δεν έχει τίποτα να ζηλέψει από τα smartphone αιχμής των ανταγωνιστών– όχι μόνο μπορεί να περπατηθεί πώς είναι το πιο ηθικά παραγόμενο τηλέφωνο της αγοράς, αλλά έχει επίσης σχεδιαστεί έτσι ώστε να επισκευάζεται

Smartphones με ελάχιστες περιβαλλοντικές επιπτώσεις και πλήρη έλεγχο των συνθηκών παραγωγής και εργασίας.

και να εκσυγχρονίζεται εύκολα από τον χρήστη. Έτσι, η περιβαλλοντική συνείδηση συναντά την επιθυμία της αγοράς για συσκευές μακράς διάρκειας που δεν χρειάζονται μόνιμη συντήρηση και περαιτέρω έξοδα. Το προϊόν της κοινωνικής επιχείρησης προσφέρεται επίσης και σε εξαιρετικά ανταγωνιστική τιμή, σάφως χαμηλότερη από αυτά των πιο δημοφιλών συσκευών του σήμαres.

Με την ολιστική της προσέγγιση και μια εξαιρετική επικοινωνιακή στρατηγική, η Fairphone επαναπροσδιορίζει επιτυχώς την έννοια της κοινωνικής συνείδησης: φιλανθρωπία δεν είναι η απόφαση του πώς θα ξεδεύσει κανείς τα λεφτά που του περισσεύουν, αλλά μια μόνιμη και πολυδιάστατη στάση ζωής.

Με δάνειο 850 δολαρίων, η Ναζίρα από το Κιργιζιστάν κατάφερε να στήσει μια μικρή επιχείρηση παραδοσιακών υφαντών, ξεφεύγοντας από τη φτώχεια.

Ο σωτήριος άμεσος δανεισμός χρημάτων

«Αν δώσεις ένα ψάρι σ' έναν άνθρωπο, θα φάει μια φορά. Αν του μάθεις να ψαρεύει, θα τρώει σ' όλη του τη ζωή», λέει ένα πανάρχαιο κινέζικο ρητό. Πουθενά δεν διακρίνεται καλύτερα η σοφία του από τις παγκόσμιες προσπάθειες για την εξάλειψη των συνθηκών φτώχειας. Παρά τα εκατομμύρια δολαρίων που διοχετεύονται κάθε χρόνο στις φτωχότερες γειτονιές του πλανήτη μέσω των ανθρωπιστικών βοηθειών και του κόσμου της φιλανθρωπίας, η ανισότητα παραμένει. Κορυφαίοι οικονομολόγοι της Αφρικής, με ηγέτη τη διεθνώς αναγνωρισμένη Νταμπίσα Μόγιο από τη Ζάμπια, ισχυρίζονται πως ενώ οι δωρητές της Δύσης έχουν τις καλύτερες προθέσεις, η εξωτερική βοήθεια εμποδίζει τη μελλοντική δημοσιονομική ανεξαρτησία ενός έθνους. «Αντιθέτως, οι τυφλές δωρεές ενδυναμώνουν διεφθαρμένες πολιτικές παρατάξεις που κατανέμουν τα χρήματα κατά τη βούλησή τους και ενάντια στα συμφέροντα των ταλαιπωρημένων ομάδων του πλανήτη», αναφέρει η Μόγιο στο επιτυχημένο βιβλίο της «Νεκρή Βοήθεια».

Με πυξίδα της την άμεση ενίσχυση των ανθρώπων που ζουν κάτω από τα όρια της φτώχειας, η κοινωνική εταιρεία Κίνα απαντά σε αυτή την πρόκληση με μια πλατφόρμα που επιτρέπει στους ανθρώπους όχι να χαρίζουν, αλλά να δανείζουν μικροποσά μέσω του Διαδικτύου σε επιχειρηματίες και φοιτητές χαμηλού εισοδήματος σε πάνω από 80 αναπτυσσόμενες χώρες. Ένα εντυπωσιακό 99% των μικροδανείων αποπληρώνονται, φανερώνοντας πως η στοχευμένη οικονομική στήριξη που συνδέεται με τη δημιουργία βιώσιμων συνθηκών, είναι πολύ πιο αποτελεσματική από την τυρφή φιλανθρωπία. Από το 2005 που ξεκίνησε τη λειτουργία της, η Κίνα έχει καταφέρει

να μαζέψει πάνω από 1,5 δισ. δολάρια, διοχετεύοντάς τα σε επιχειρηματίες και αγρότες, βοηθώντας τους να σταθούν στα πόδια τους και να ξεφύγουν από την κυκλική παγίδα της φτώχειας. Η εταιρεία επιτρέπει στους δωρητές να δαλέξουν οι ίδιοι τον παραλήπτη του μικροδανείου, δημιουργώντας έτσι άμεση επικοινωνία και αλληλεπίδραση μεταξύ του ανεπτυγμένου και του αναπτυσσόμενου κόσμου.

Η εταιρεία διαθέτει μια σειρά από εντυπωσιακά στοιχεία και αριθμούς που εξηγούν λεπτομερώς τον κοινωνικό της αντίκτυπο – ωστόσο οι ίδιες οι ιστορίες επιτυχίας αυτών που δανείζονται απο-

Η πλατφόρμα της Κίνας επιτρέπει στους ανθρώπους όχι να χαρίζουν, αλλά να δανείζουν μικροποσά.

δεικνύουν ακόμη πιο περίτρανα την αποτελεσματικότητά της προσέγγισής της.

Χάρη σε λιγότερο από 1.000 δολάρια, η Ναζίρα από το Κιργιζιστάν κατάφερε να φτιάξει μια μικρή επιχείρηση παραδοσιακών υφαντών με τέσσερις γυναίκες εργαζόμενες, ο Ρόμπερτ από την Κένυα εκσυγχρόνισε τη φάρμα του και εξάγει πλέον δεκάδες προϊόντα, σπτηρίζοντας τα εννέα παιδιά του, και ο Ταρίκ από το Πακιστάν έκτισε ένα σχολείο για ορφανά. Το καλύτερο όλων: τα δάνεια επιστράφησαν άμεσα, και οι δωρητές μπορούν να τα παρέχουν ξανά στην Κίνα, δημιουργώντας δεκάδες ακόμη ιστορίες επιτυχίας και βιωσιμότητας.

Ο Θωδωρής Αναγνωστόπουλος και η ομάδα της SciCo προσπαθούν να κάνουν την επιστήμη προσιτή με έναν απλό και διασκεδαστικό τρόπο.

Κάνοντας κατανοητή την επιστήμη σε όλους

Η αναχρονιστικότητα των εκπαιδευτικών συστημάτων και η πολυπλοκότητα που κρύβει ο κόσμος της επιστήμης οδηγούν σε μια σημαντική πρόκληση: ο επιστημονικός αναλφαβητισμός ολοένα και εξαπλώνεται. Παρότι η σύγχρονη επιστήμη επηρεάζει δεκάδες σημαντικές αποφάσεις, από τη διατροφή μέχρι την κλιματική αλλαγή, οι βασικές γνώσεις και η... δίψα για ενημέρωση υστερούν. Αυτό το κενό αντιλήφθηκε το 2008 ο Θωδωρής Αναγνωστόπουλος, ο οποίος αποφάσισε να εγκαταλείψει τα εργαστήρια και να ιδρύσει την SciCo, με στόχο να κάνει την επιστήμη απλή και κατανοητή.

«Βλέπετε, το όραμά μου προήλθε από την εποχή που έκανα το διδακτορικό μου στη μοριακή γενετική, και αντιλήφθηκα πως, παρά το ενδιαφέρον του πρότζεκτ μου, η προδιάθεση των συνμοπλητών μου ήταν η σύγχυση και η απάθεια», δηλώνει ο κ. Αναγνωστόπουλος, προσθέτοντας πως με την ολοκλήρωση των σπουδών του, αποφάσισε να αφοσιωθεί στην εκλαίκευση της επιστήμης. Η προσέγγισή της SciCo στηρίζεται σε δύο πυλώνες. Αρχικά, η κοινωνική επιχείρηση εστιάζει στην επικοινωνία με μια σειρά διασκεδαστικών φεστιβάλ επιστήμης, όπως το Athens Science Festival και τα αντίστοιχά του σε Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Κύπρο, αλλά και το ευφάνταστο πρόγραμμα Mind The Lab, που λειτουργεί σε μετρό και τρένα και στοχεύει, σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, να κινήσει την επιστημονική περιέργεια του ευρύτερου κοινού. «Είναι μια ενδιαφέρουσα πρόκληση για εμάς ως επιστήμονες, να συνειδητοποιήσουμε πως μπορούμε να επικοινωνήσουμε με αμεσότητα πολύπλοκες έννοιες», αναφέρει με πάθος ο κ. Αναγνωστόπουλος. Δεύτερος, και εξίσου σημαντικός πυλώ-

νας, είναι η εκπαίδευση, καθώς η SciCo επικεντρώνεται σε σχολεία της επαρχίας για να μοιραστεί τη φιλοσοφία της με άτομα που δεν έχουν συχνή πρόσβαση στην τεχνολογία και στη διαδραστική εκπαίδευση.

Η καινοτομία της προσέγγισης της SciCo στην αντιμετώπιση του επιστημονικού αναλφαβητισμού αναγνωρίστηκε πριν από μερικά χρόνια από την Ashoka, μία από τις μεγαλύτερες παγκόσμιες πλατφόρμες κοινωνικής επιχειρηματικότητας. Ο κ. Αναγνωστόπουλος επελέγη ως ο πρώτος Έλληνας Fellow της Ashoka, χάρη στον μετρησιμο κοινωνικό αντίκτυπο και την ευ-

Η SciCo στοχεύει με τις δράσεις της να κινήσει την επιστημονική περιέργεια ευρύτερου κοινού.

φάνταστη λύση της πρωτοβουλίας του. «Σε περιβάλλοντα όπως η Ελλάδα, με δυσανάλογα μικρό τομέα φιλανθρωπίας συγκριτικά με το μέγεθός της, συνειδητοποιήσαμε από νωρίς πως δεν είναι βιώσιμο να ζεις μόνο με χορηγίες και δωρεές», αναφέρει ο ιδρυτής της SciCo, προσθέτοντας πως παρότι πολλές από τις δράσεις του φορέα παρέχονται δωρεάν, ορισμένες υπηρεσίες είναι έναντι βιώσιμης ώστε να συντηρηθούν η οντότητα και ο αντίκτυπός της. Χάρη στον έξυπνο επιχειρηματικό σχεδιασμό και στο αστείρευτο πάθος του ιδρυτή για το αντικείμενο που πραγματεύεται, η SciCo φαίνεται πως θα συνεχίσει να κάνει την επιστήμη διασκεδαστική για πολλά χρόνια ακόμα.

Ελεύθερη πτώση και στα εισιτήρια

Το ένα τρίτο του κοινού του έχασε το ελληνικό ποδόσφαιρο τα τελευταία 15 χρόνια

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Εδώ στρίψιμο, κίνδυνοι και ταλαιπωρία, αλλού ανέσεις, σιγουριά και πολυτέλειες. Εδώ κέρματα, αναπηρές, φωτοβολίδες ευθείας βολής, δακρυγόνα, ακόμη και βόμβα μολότοφ σε ματς του Τσάμπιονς Λιγκ, αλλού απόλυτη ασφάλεια, κόκκινα χαλιά, υπηρεσίες όπως μπουσέ, γραφεία στοιχημάτων κ.λπ. Δεν είναι διόλου περίεργο πως τα γήπεδα με τη μεγαλύτερη πτώση στον μέσο αριθμό εισιτηρίων την τελευταία 15ετία είναι τα ελληνικά, σύμφωνα με νέα έρευνα του Ποδοσφαιρικού Παρατηρητηρίου CIES της Ελβετίας. Τα στοιχεία του ελβετικού παρατηρητηρίου αποκαλύπτουν μείωση κατά 32% του μέσου όρου εισιτηρίων στο ελληνικό πρωτάθλημα από την πενταετία 2003-2008 έως την πενταετία 2013-2018. Πρόκειται για τη μέγιστη μείωση από τα 26 εθνικά πρωταθλήματα που καταγράφονται στην έρευνα, με δεύτερο χειρότερο ποσοστό μείωσης αυτό του νορβηγικού πρωταθλήματος (-29%). Σε απόλυτους αριθμούς η Σούπερ Λίγκα έπεσε από τα 5.724 εισιτήρια κατά μέσον όρο ανά αγώνα την πενταετία από το 2003-04 έως το 2007-08, στα 3.896 εισιτήρια την περίοδο από το 2013-14 έως το 2017-18.

Η έρευνα μάλιστα φροντίζει να δώσει και τη δική της εξήγηση για τη δραματική πτώση στα εισιτήρια στη χώρα μας: «Τα συχνά σκάνδαλα και τα περιστατικά που κηλιδώνουν τους αγώνες είχαν πολύ αρνητικές συνέπειες στο ενδιαφέρον των θεατών», τονίζει η έκθεση του ελβετικού ιδρύματος. Είναι γεγονός ότι η αξιοπιστία του ελληνικού πρωταθλήματος και τα φαινόμενα βίας που συνεχώς παρουσιάζονται, έχουν καταστήσει ελάχιστα ελκυστική στους πολλούς φιλάθλους—πέρα από τους αθεράπευτα φανατικούς των ομάδων—την προοπτική παρακολούθησης ενός αγώνα του ελληνικού πρωταθλήματος.

Ωστόσο υπάρχουν ακόμη πολλοί παράγοντες τους οποίους αντιμετωπίζει αυτομάτως όποιος διαβεί το κατώφλι μιας θύρας γηπέδου. Πρόκειται ουσιαστικά για την αντανάκλαση της ποδοσφαιρικής/αθλητικής παιδείας του μέσου Έλληνα, αλλά και της ποιότητας υπηρεσιών που παρέχει το κράτος στον Έλληνα

Η Σούπερ Λίγκα είναι τελευταία μεταξύ 26 ευρωπαϊκών лиγκών σε ποσοστό προσέλευσης και 38η ανάμεσα σε 51 πρωταθλήματα παγκοσμίως κατά Μ.Ο.

φορολογούμενο. Εδώ η ασυννόμηση και η ασφάλεια είναι προβληματικές, το ίδιο και η μετακίνηση προς και από τα γήπεδα, στις κερκίδες βασιλεύει ο φόβος των επεισοδίων, οι υποδομές είναι από προβληματικές έως τραγικές, με τις τουαλέτες των ξένων γηπέδων να απέχουν έτη φωτός από τις ελληνικές και τα πάρκινγκ των σταδίων στο εξωτερικό να κάνουν τα ελληνικά γήπεδα να ντρέπονται με τη σύγκριση. Ακόμη και τα ακραία φαινόμενα όπως η ρίψη αντικειμένων ή ο ρατσισμός στα ξένα γήπεδα τιμωρούνται παραδειγματικά, πρώτα από τους ίδιους τους συλλόγους,

ενώ στη χώρα μας κάτι τέτοιο αποτελεί εξαίρεση και όχι κανόνα.

Αλλωστε η αθλητική παιδεία στην Ελλάδα είναι ανύπαρκτη—το γήπεδο δεν θα μπορούσε ποτέ στη χώρα μας να θεωρηθεί χώρος κοινωνικής και πολιτισμικής έκφρασης, παρά μόνο τόπος αντιπαλότητας, εκτόνωσης και αντίδρασης. Προσθέτουμε σε όλα αυτά και την οικονομική κρίση στην Ελλάδα, που έπληξε τόσο τις τσέπες των απλών φιλάθλων όσο και τους συλλόγους που ελαχιστοποίησαν τις επενδύσεις τους και οδήγησε ιστορικούς συλλόγους με πολλούς οπαδούς σε κατώτερες κατηγορίες, και έχουμε το παζλ των αιτιών της συρρίκνωσης στα εισιτήρια στην Ελλάδα.

Θα πει κανείς, δηλαδή η Πολωνία που έρχεται πρώτη σε αύξηση εισιτηρίων κατά 47% έχει καλύτερη παιδεία, καλύτερα γήπεδα και ποιοτικότερο πρωτάθλημα από την Ελλάδα; Η απάντηση—δυστυχώς για την Ελλάδα—είναι ναι, καθώς εκεί η πρόοδος είναι αλματώδης και εδώ η πτώση συνεχής. Αλλωστε η Πολωνία φιλοξένησε προσφάτως το Ευρω-

παϊκό Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου (το 2012) βελτιώνοντας ουσιαστικά τις υποδομές της. Το ίδιο ισχύει και για τις χώρες που έπονται της Πολωνίας σε αύξηση, όπως οι ΗΠΑ, η Γερμανία (Τσβί-τελνικα) και η Βραζιλία. Η έκθεση ακόμη παρουσιάζει την κατάταξη των πρωταθλημάτων παγκοσμίως με βάση τον μέσο αριθμό θεατών ανά αγώνα κατά την πενταετία 2013-2018. Εκεί προηγείται η Γερμανία με 43.402 θεατές ανά αγώνα της πρώτης κατηγορίας, με δεύτερη την Αγγλία (36.675), τρίτη την Ισπανία (27.381), τέταρτο το Μεξικό (25.582) και πέμπτη την Ιταλία (22.967). Την πρώτη δεκάδα συμπληρώνουν τα πρωταθλήματα της Κίνας, της Γαλλίας, των ΗΠΑ, της Ολλανδίας, και η δεύτερη κατηγορία της Γερμανίας.

Η Ελλάδα κατατάσσεται στον πίνακα αυτόν 38η από τα 51 πρωταθλήματα, πίσω από τη Νότια Αφρική, τον Ισημερινό, την Ταϊλάνδη, ακόμα και την... τέταρτη κατηγορία της Αγγλίας. Και η πτώση, όπως φαίνεται, δύσκολα θα ανασκευθεί.

Ευρωπαίοι κατακτητές του NBA

Η ολοκλήρωση της ένδοξης και αξιοθαύμαστης καριέρας του Ντιρκ Νοβίτσκι, ύστερα από 21 χρόνια ανελλιπούς παρουσίας στο NBA και σε ηλικία 41 ετών, προστέθηκε στη «Βίβλο» των Ευρωπαίων παικτών μπάσκετ που ακολούθησαν την αντίθετη διαδρομή από τους Αμερικανούς παίκτες που κατακλύζουν το ευρωπαϊκό μπάσκετ και διέπρεψαν στο κορυφαίο και δυσκολότερο πρωτάθλημα του κόσμου. Ο Γερμανός star έγραψε ιστορία με τα ρεκόρ που πέτυχε στο NBA και αγωνιζόμενος μόνο στους Ντάλας Μάβε-ρικς, κατακτώντας τον τίτλο του 2011, και σε 1.522 αγώνες σκόραρε 31.560 πόντους, κέρδισε 11.489 ριμπάουντ, έδωσε 3.651 ασίστ, έκοψε 1.281 σουτ αντιπάλων και «έκλεψε» την μπάλα 1.210 φορές.

Ο «μεγάλος λευκός», όπως τον αποκαλούσαν στο NBA, συγκαταλέγεται στο «κλειστό» γκρουπ των Ευρωπαίων παικτών που έγιναν star, δίπλα στους Αμερικανούς και στους Αφρικανούς συμπαίκτες τους και ενώ σε αρκετές περιπτώσεις τους ξεπέρασαν σε δόξα. Ο άσχος Βούλγαρος Γκιόργκι Γκλούτσκοφ έγινε ο πρώτος Ευρωπαίος παίκτης που δοκίμασε να παίξει στο NBA, το 1985, με τους Φοίνιξ Σανς για δύο μόνο χρόνια, και ακολούθησαν δύο ψηλοί, επίσης, από μη παραδοσιακές μπασκετικές χώρες, ο Γερμανός Ντέντλεφ Σρεμφ και ο Ολλανδός Ρικ Σμιτς. Ο πρώτος έπαιξε στο Ντάλας και ο δεύτερος έγινε παίκτης πρώτης γραμμής στους Ιντιάνα Πέισερς, αγωνιζόμενος για 11 χρόνια και έχοντας διψήφιο αριθμό πόντων.

Στο ευρωπαϊκό μπάσκετ της δεκαετίας του 1980, τρία ήταν τα μεγάλα ονόματα που θα μπορούσαν να γίνουν «πρεσβευτές» του. Ο Νίκος Γκάλης, ο Αρβιντς Σαμπόνις και ο αείμνηστος Ντράζεν Πέτροβιτς. Ο ανυπέρβλητος star που άλλαξε τον ρουτ της ιστορίας του ελληνικού μπάσκετ, με την εθνική ομάδα του 1987, δεν έπαιξε ποτέ στο NBA. Ο Σαμπόνις, που τον αποκαλούσαν «θαύμα της φύσης», αγωνίστηκε στο Πόρτλαντ, το 1995. Είχε διορατικότητα, αμέτρητη αντίληψη του παιχνιδιού και άψογη τεχνική, αλλά τα ταλαιπωρημένα γόνατά του δεν του επέτρεψαν να αφήσει εποχή.

Τον Ιούνιο του 1989 και αμέσως μετά την ολοκλήρωση του Ευρωμπάσκετ, τρεις παίκτες της πρώην Γιουγκοσλαβίας, ετοιμάσαν τις βαλίτσες τους για το υπερatlαντικό ταξίδι. Ο Ντράζεν Πέτροβιτς υπέγραψε συμβόλαιο στο Πόρτλαντ, αλλά δεν δικαιώσε άμεσα τις προσδοκίες

Ο κορυφαίος Γερμανός που πάτησε στα παρκέ του NBA, Ντιρκ Νοβίτσκι.

που υπήρχαν. Μεγαλούργησε, όμως, μέχρι τον θάνατό του, το 1993, στους Νιου Τζέρσεϊ Νετς. Μπορεί να είχε προηγηθεί ο Λιθουανός Σαρούνας Μαρτσιουλιόνις, από τα μέσα της δεκαετίας του 1980, παίζοντας σημαίνοντα ρόλο, αλλά ο «Μότσαρτ» έχει περάσει στο πάνθεον ως ο κορυφαίος Ευρωπαίος γκαρντ. Μεγάλη καριέρα διέγραψε ο Βλάντε Ντίβας στους Λος Άντζελες Λέικερς και ο Τόνι Κούκοτς, που ήταν μέλος των τριών συνεχόμενων πρωταθλητών του NBA, Σικάγο Μπούλς, και συμπαίκτης του Μάικλ Τζόρνταν. Μικρή παρουσία στο NBA είχαν οι γνώριμοι σε Ολυμπιακό και Πα-ναθηναϊκό Ζάρκο Πάσπαλι και Σάσα Βολκόφ.

Στη χαρταυγή του 21ου αιώνα, οι Ευρωπαίοι είχαν κερδίσει περίοπτη θέση στο NBA. Ο Πέτζα Στοιγιάνκοβιτς ήταν ίσως ο κορυφαίος σμολ φόργουορντ όλων των εποχών και διέπρεψε στο Σακραμέντο. Ο Ρώσος Κιρίλνκο έκανε εξαιρετική δεκαετία στη Γιούτα. Οι Ισπανοί έστειλαν τη δική τους μεγάλη «φουρνιά», με τους Καλντερόν, Ρούντι, Ρούμπιο, Μάρκ Γκασόλ, ενώ ο παίκτης που ξεχώρισε από τους «φούριας ρόκας» είναι ο Πάου Γκασόλ.

Οι Γάλλοι καμαρώνουν για τους Ντιό, Νοά και εσχάτως τον Μπατούμ. Ο Τόνι Πάρκερ είναι ξεχωριστό κεφάλαιο στους «τρικολόρ» και η καριέρα του στους Σπερς (4 πρωταθλήματα) αποτελεί δικαίωση του τεχνικού Γκρεγκ Πόπβιτς για την εμπιστοσύνη που του έδειξε.

Σε αυτή την ελίτ των Ευρωπαίων παικτών του NBA έχει πάρει, ήδη, περίοπτη θέση ο Έλληνας Γιάννης Αντετοκούνμπο και, αν έχει διάρκεια καριέρας υψηλού επιπέδου, θα βρεθεί στην κορυφή.

Γ. Β.

ΠΑΜΕ ΓΗΠΕΔΟ

ΛΕΠΤΟ ΠΡΟΣ ΛΕΠΤΟ ΟΛΕΣ ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΓΩΝΩΝ
ΣΑΒΒΑΤΟ-ΚΥΡΙΑΚΗ 15:00 - 22:00

ΣΧΟΛΙΑΖΟΥΝ ΤΟΝ ΑΠΟΗΧΟ ΤΩΝ ΠΑΙΧΝΙΔΙΩΝ ΟΙ

ΜΑΡΙΟΣ ΑΒΡΑΑΜΙΔΗΣ

ΧΡΙΣΤΟΣ ΖΑΒΟΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΑΒΒΙΔΗΣ

ΣΑΒΒΑΣ ΚΟΣΙΑΡΗΣ

GET IT ON
Google play

Download on the
App Store

LISTEN LIVE
24sports.com.cy

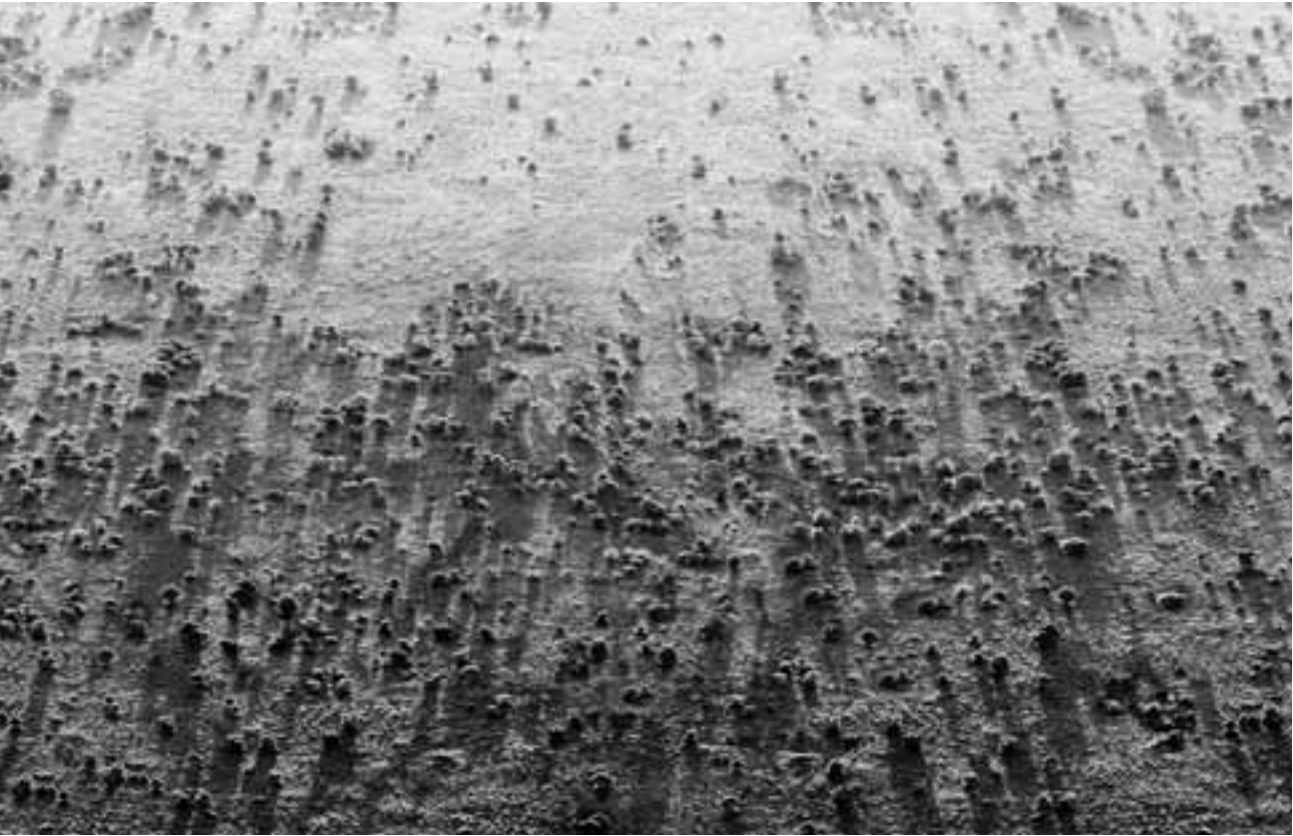
Το πράσινο τείχος της Αφρικής

Μια λωρίδα από χιλιάδες δενδρύλλια στη μάχη κατά της κλιματικής αλλαγής

Του **ΝΙΚΟΥ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ**

Ένα τείχος διαφορετικό από τα άλλα χτίζεται εδώ και μία δεκαετία κάτω από τον καυτό αφρικανικό ήλιο. Εκτείνεται σε μήκος 8.000 χλμ., από τις δυτικές ακτές της Σε-νεγάλης έως τις ανατολικές ερημικές πα-ραλίες του Τζιμπουτί, και στην οικοδόμησή του συμμετέχουν πάνω από 20 κυβερνή-σεις της Αφρικής. Ο λόγος για το Μεγάλο Πράσινο Τείχος, μια λωρίδα πρασίνου και δενδρυλλίων ανθεκτικών στην ξηρασία, που θα διασχίζει το νότιο κομμάτι της ε-ρήμου Σαχάρα και αποτελεί ένα από τα πιο φιλόδοξα περιβαλλοντικά προγράμματα παγκοσμίας. Με την ολοκλήρωσή του, το πράσινο τείχος θεωρείται ότι θα συμ-βάλει δραστικά στον περιορισμό των ε-πιπτώσεων που επιφέρουν οι κλιματικές αλλαγές στην υποσαχάρια Αφρική και θα αποτελεί το μεγαλύτερο οικοσυστήμα κλωρίδας στον πλανήτη – τρεις φορές με-γαλύτερο από τον γιγάντιο κοραλλιογενή ύφαλο της Αυστραλίας.

Την εξαιρετικά φιλόδοξη πρωτοβουλία περιβαλλοντικής αποκατάστασης εισήγαγε το 2008 η Αφρικανική Ένωση, έπειτα από αίτημα του πρώην προέδρου της Μπουρ-κίνα Φάσο, Τόμας Σανκάρα. Η ξηρή περιοχή στην οποία σχεδιάζεται το τείχος των δεν-δρυλλίων δεν ήταν πάντοτε έρημη – για δεκαετίες αποτελούσε πλούσια όαση πρα-σίνου, εξαιρετικά σημαντική για τη γεωργία και τις καλλιέργειες της αφρικανικής η-πείρου. Ωστόσο, η καταστροφική εξίσωση της αύξησης του πληθυσμού, της κακής διαχείρισης του εδάφους και της κλιματικής αλλαγής σταδιακά μεταμόρφωσε την πε-ριοχή σε μια άγονη και υποβαθμισμένη λωρίδα γης. Τα προβλήματα που δημιούρ-γησε η ερμιοποίηση του εδάφους είναι αμέτρητα, από την έλλειψη τροφίμων και καθαρού νερού μέχρι και τη βία και τις διαμάχες λόγω της συρρίκνωσης των φυ-σικών πόρων. Στη δεκαετία που πέρασε από τα πρώτα βήματα για τη δημιουργία

Το Μεγάλο Πράσινο Τείχος φιλοδοξεί να σταματήσει την επέκταση της ερήμου Σαχάρα σε καλλιεργήσιμα εδάφη.

Αναμένεται να ολοκληρωθεί μέχρι το 2030, ωστόσο, εν μέρει έχει ήδη πετύχει τον στόχο του.

του Μεγάλου Πράσινου Τοίχους, η πρω-τοβουλία έχει αντιμετωπίσει ουκ ολίγες προκλήσεις, και ως αποτέλεσμα σήμερα μόλις το 15% της έκτασης έχει αποκατα-σταθεί. Ωστόσο, τα οφέλη έχουν αρχίσει ήδη να είναι ορατά για τις χώρες της α-

φρικανικής ηπείρου. Στη Νιγηρία, όπου 5 εκατομμύρια εκτάρια γης έχουν απο-κατασταθεί και βρίθουν από πλούσια βλά-στηση, τα κάποτε ξηρά πηγάδια είναι πλέον γεμάτα με πόσιμο νερό, ενώ στη Σενεγάλη, μία από τις φτωχότερες χώρες της Αφρικής, τα 120 εκατομμύρια στρέμ-ματα δενδρυλλίων που φυτεύθηκαν προ-σφέρουν πλέον γόνιμο έδαφος για την άνηση της γεωργίας. Ίσως το πιο ενδια-φέρον αποτέλεσμα του τείχους είναι ορατό στην Αιθιοπία, όπου η δενδροφύτευση και η συντήρηση δένδρων έχουν οδηγήσει σε χιλιάδες νέες πηγές εργασίας και ει-

σοδήματος για τους φτωχούς κατοίκους της έρημης περιοχής. Αποτελεί ίσως την καλύτερη απάντηση στο επείγοντα πως η περιβαλλοντική προστασία δεν συνάδει με την οικονομική ανάπτυξη, που για δε-καετίες εμπόδιζε αντίστοιχες πράσινες πρωτοβουλίες. Το Μεγάλο Πράσινο Τείχος αναμένεται να ολοκληρωθεί μέχρι το 2030 – ωστόσο, εν μέρει έχει ήδη επιτύχει τον στόχο του: να ευαισθητοποιήσει δεκάδες κυβερνήσεις και να αποδείξει πως, παρά τα λάθη του παρελθόντος, ο άνθρωπος μπορεί να αντιστρέψει την καταστροφή που έχει προκαλέσει στο περιβάλλον.

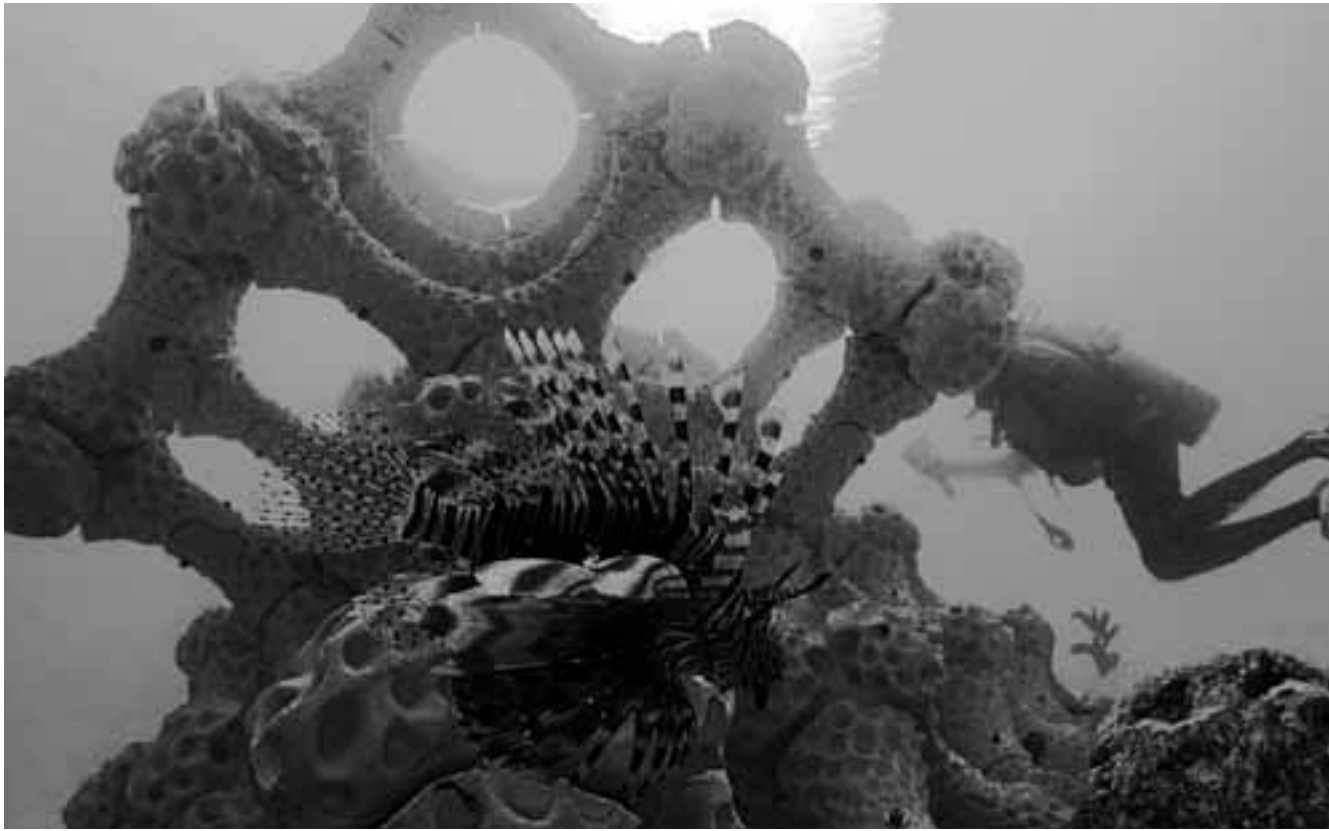
Ανάκαμψη με τεχνητά κοράλλια

Τα κοράλλια μπορεί να καταλαμβάνουν κάτι λιγότερο από το 0,1% των ωκεανών, ωστόσο παρέχουν σπύτι στο ένα τέταρτο των θαλάσσιων ειδών του πλανήτη και συμβάλλουν καταλυτικά στη βελτίωση της ποιότητας του νερού. Δυστυχώς, ως ιδιαίτερα ευαίσθητες δομές, οι κοραλλιο-γενείς ύφαλοι είναι εξαιρετικά εύλωτοι στις καταστροφικές συνέπειες της μόλυν-σης, της κλιματικής αλλαγής και της ανε-ξέλεγκτης αλιείας. Οι επιστήμονες προει-δοποιούν πως μέσα στην επόμενη δεκαετία το 70% των κοραλλιών του πλανήτη θα έχει διαβρωθεί. Ωστόσο, μια ευφάνταστη λύση έρχεται χάρη στην τεχνολογία τρι-σδιάστατης εκτύπωσης, η οποία εδώ και δύο χρόνια χρησιμοποιείται για τη δημι-ουργία τεχνητών υφάλων που αντικαθι-στούν τα κατεστραμμένα κοράλλια και ε-παναφέρουν τη ζωή στις θάλασσες του πλανήτη. Πρωτοπόρος στην καινοτόμο λύση για την περιβαλλοντική αποκατά-σταση των ωκεανών είναι η ολλανδική ε-ταιρεία Boskalis, η οποία εξειδικεύεται στις θαλάσσιες κατασκευές και υποδομές, ωστόσο το 2016 αποφάσισε να χρησιμο-ποιήσει την τεχνονγνωσία της για να δι-

Ολλανδική εταιρεία σχεδιά-ζει να επεκτείνει το επιτυχη-μένο πρόγραμμά της σε θα-λάσσιους βιοτόπους από τη Μεσόγειο έως τους ωκεα-νούς της Αν. Ασίας.

μιουργήσει τεχνητούς υφάλους. Σε συ-νεργασία με το Ίδρυμα του Πρίγκιπα Αλ-βέρτου Β΄ του Μονακό και με την ευρω-παϊκή πανεπιστημιακή κοινότητα, η εται-ρεία προχώρησε σε εντατική έρευνα για τις τοπικές ιδιαιτερότητες των υπαρχόντων κοραλλιών. Με τη βοήθεια των τρισδιά-στατων εκτυπωτών, η Boskalis δημιούρ-γησε έξι πιλοτικές κατασκευές τεχνητών υφάλων φτιαγμένες εξ ολοκλήρου από άμμο και τις τοποθέτησε στη θάλασσα του Λαμβότο στο νότιο τμήμα του Πρίγκι-πάτου του Μονακό. «Πιστεύαμε στην ιδέα εξαρχής, ωστόσο τα αποτελέσματα που έχουμε παρατηρήσει στα δύο χρόνια που έχουν τοποθετηθεί η τεχνητοί ύφαλοι ξε-

περνούν κάθε προσδοκία μας», αναφέρει με ενθουσιασμό στην «Κ» ο Σάντερ Στίν-πρινκ, υπεύθυνος προγραμμάτων έρευνας και ανάπτυξης της Boskalis. Πράγματι, οι τεχνητοί ύφαλοι της εταιρείας έχουν αρχίσει να κατοικούνται από κάθε είδους θαλάσσιας ζωής και ο πληθυσμός των ψαριών της πε-ριοχής έχει πλέον αυξηθεί εντυπωσιακά. Έπειτα από την επιτυχία του πιλοτικού προγράμματος, η ολλανδική εταιρεία σχε-διάζει να επεκτείνει το πρόγραμμα περι-βαλλοντικής αποκατάστασης εφαρμόζοντάς το σε θαλάσσιους βιότοπους από τη Με-σόγειο μέχρι τον ωκεανούς της Ανατολικής Ασίας. Η ευρηστία και η αποτελεσματικότη-τα των τρισδιάστατων τεχνητών κοραλλιών μπορεί να μην είναι αρκετές για να κρατήσουν τη βιοποικιλία των θαλασσών στα επίπεδα προηγουμένων ετών, ειδικά αν δεν συνδυα-στούν από μια ολιστική προσπάθεια κατα-πολέμησης της κλιματικής αλλαγής. Ωστόσο αποτελούν μια λάμψη ελπίδας πως ο άνθρωπος δεν γεννάει μόνο εργαλεία που καταστρέφουν τη φύση και πως με λίγη φαντασία και συ-νείδηση μπορεί να αντιστρέψει την κατα-στροφή που προκαλεί στον θαυμαστό κόσμο των θαλασσών.

Τα πειραματικά τεχνητά κοράλλια της ολλανδικής Boskalis έχουν αρχίσει να κατοικούνται από την τοπική πανίδα.

Οι επιπτώσεις της ρύπανσης

Η μόλυνση του αέρα αφαιρεί 20 μήνες ζωής στα παιδιά, σύμφωνα με νέα έκθεση

Τα παιδιά που γεννιούνται σήμερα θα ζήσουν κατά μέσον όρο 20 μήνες λιγό-τερο εξαιτίας της έκθεσής τους στην α-τμοσφαιρική ρύπανση, σύμφωνα με έκ-θεση που μετρά τις επιπτώσεις της ρύ-πανσης στο προσδόκιμο ζωής. Η τρίτη ετήσια έκθεση SOGA (State of Global air) σημειώνει ότι η ατμοσφαιρική ρύ-πανση σκοτώνει περισσότερους ανθρώ-πους από την έλωσησία και τα τροχαία μαζί.

«Η ατμοσφαιρική ρύπανση είναι ο πέμπτος μεγαλύτερος γνωστός παρά-γοντας θνησιμότητας σε παγκόσμιο ε-πίπεδο», σημειώνει η έκθεση του Ινστι-

Σκοτώνει περισσότερους αν-θρώπους από όσους η ελο-νοσία και τα τροχαία μαζί – Το 2017 προξένησε σχεδόν πέντε εκατομμύρια θανάτους παγκοσμίως.

τούτου Υγειονομικών Επιπτώσεων (Health Effects Institute). Η ρύπανση προξένησε σχεδόν πέντε εκατομμύρια θανάτους παγκοσμίας το 2017, ήταν δηλαδή υπεύθυνη για έναν στους δέκα θανάτους.

Πάνω από το 90% του παγκόσμιου πληθυσμού ζει σε περιοχές, στις οποίες η ρύπανση ξεπερνά τα επίπεδα που

Στη Νότια Ασία, η ρύπανση αφαιρεί κατά μέσον όρο 30 μήνες ζωής, στην Αφρική 24 μήνες, στη Νοτιοανατολική Ασία 23 μήνες και στον ανεπτυγμένο κόσμο 5 μήνες ζωής.

ορίζει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας. Ακόμη και σε περιοχές στις οποίες η α-τμοσφαίρα είναι σχετικά καθαρή, μεγάλη μερίδα πληθυσμού εκτίθεται σε ρύπανση στο εσωτερικό των σπιτιών, εξαιτίας του μαγειρέματος και της θέρμανσης με ξύλα, κάρβουνα και λοιπές κατηγορίες βιομάζας.

Οι δύο βασικές κατηγορίες ρύπων

που μετρούνται στη μελέτη είναι τα μι-κροσωματίδια (σωματίδια διαμέτρου μι-κρότερης των 2,5 μικρών) και το επι-φανειακό όζον. Δορυφορικά στοιχεία επιτρέπουν τη μέτρηση των ρύπων από το Διάστημα, ενώ παράλληλα, στη μελέτη αξιοποιήθηκαν στοιχεία από 9.000 επι-φανειακούς σταθμούς μέτρησης, αντι-περίπου 6.000 σταθμών που είχαν ρη-

σιμοποιηθεί στην αντίστοιχη περυσινή μελέτη. Τα δύο στοιχεία προόδου που αναφέρονται είναι ότι η ρύπανση από μικροσωματίδια βρίσκεται σε τροχιά μείωσης στην Κίνα και ότι σε παγκόσμιο επίπεδο, λιγότερο άνθρωποι χρησιμο-ποιούν στερεά καύσιμα για το μαγείρεμα. Το μέγεθος της πρόκλησης, όμως, πα-ραμένει τεράστιο, εφόσον ο μισός πλη-θυσμός της γης – περίπου 3,5 δισ. άν-θρωποι– εκτέθηκε σε ρύπανση εσωτε-ρικού χώρου το 2017.

Το κομμάτι της έρευνας που αφορά το προσδόκιμο ζωής βασίζεται στη δου-λειά του επίκουρου καθηγητή του πα-νεπιστημίου του Τέξας, Τζόσουα Αιπε, ο οποίος υπολόγισε ότι στη Νότια Ασία, η ρύπανση αφαιρεί κατά μέσον όρο 30 μήνες ζωής, στην Αφρική 24 μήνες ζωής, στη Νοτιοανατολική Ασία 23 μήνες ζωής και στον ανεπτυγμένο κόσμο πέντε μή-νες ζωής. Παγκοσμίας, η ρύπανση ευ-θύνεται για το 41% των θανάτων από χρόνια αποφρακτικό πνευμονοπάθεια, το 20% των θανάτων από διαβήτη τύπου 2, το 19% των θανάτων από καρκίνο του πνεύμονα, το 16% των θανάτων από ισχαιμικά επεισόδια και το 11% των θανάτων από εγκεφαλικά επεισόδια.

«Το γεγονός ότι οι ζωές των παιδιών επηρεάζονται τόσο πολύ ήταν πραγμα-τικά σοκ», δήλωσε στην εφημερίδα Guardian ο αντιπρόεδρος του HEI, Ρό-μπερτ Ο΄ Κίφε. «Δεν υπάρχει μαγική λύ-ση, αλλά οι κυβερνήσεις πρέπει να α-ναλάβουν δράση».

Μεταμόρφωση της ερήμου σε όαση αγροτικής παραγωγής

Στο εσωτερικό της Ισπανίας, ανάμεσα στις πόλεις Γρανάδα και Μούρθια, βρί-σκεται ένα από τα πιο ξηρά μέρη της Ευ-ρώπης, που διαβρώνεται συνεχώς. Τα τε-λευταία δέκα χρόνια, τα δάση εξαφανί-ζονται με εκθετικό βαθμό και οι αγρότες αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τη γη τους και να αναζητήσουν εργασία στις πόλεις.

Ένα οικολογικό επιχειρηματικό κίνημα, ονόματι Alvelal, φιλοδοξεί να αντιστρέψει την υποβάθμιση του εδάφους, μεταμορ-φώνοντας την ερημική περιοχή σε όαση αγροτικής παραγωγής και βιοποικιλίας. Το όραμα της πρωτοβουλίας, στην οποία συμμετέχουν δεκάδες Ισπανοί επιχειρη-ματίες, διεθνείς επενδυτές και περιβαλ-λοντικοί οργανισμοί, βασίζεται στη φύ-τευση 50.000 επιλεγμένων δένδρων αλλά και σε ένα ολιστικό πρόγραμμα αποκα-τάστασης, αναγεννητικής γεωργίας χάρη στις νέες τεχνολογίες, και βιώσιμης κτη-νοτροφίας. Αν πετύχει, το πιλοτικό πρό-γραμμα θα αποτελέσει πυξίδα για μελ-λοντικές προσπάθειες αντιστροφής της καταστροφής που προκαλεί στο έδαφος η κλιματική αλλαγή και η ανεύθυνη α-νάπτυξη.

Χρειάζεται χρόνος

Η πρωτοβουλία Alvelal βασίζεται σε δύο πρότζεκτ που έχουν ήδη ολοκληρωθεί στις ερήμους της Αυστραλίας και της Νο-τίου Αφρικής με επιτυχία. Κλειδί σε όλες τις προσπάθειες είναι η αναδάσωση ως επιχειρηματική διαδικασία, καθώς η α-ποκατάσταση του εδάφους δημιουργεί εκατοντάδες ευκαιρίες εκμετάλλευσης και προσελκύει το ενδιαφέρον επενδυτών που χρηματοδοτούν την ακριβή διαδι-κασία. Η αναγέννηση του εδάφους απαιτεί αρκετή υπομονή – οι αποδόσεις των ε-πενδύσεων δεν είναι γρήγορες και υπο-λογίζεται πως θα χρειαστεί να φτάσουμε

Η έρημος της Ισπανίας θα αποτελέσει μο-ντέλο για την αποκατάσταση του εδάφους.

Πιλοτικό πρόγραμμα στην Ισπανία για αντιστροφή της υποβάθμισης του εδάφους, με κλειδί την αναδάσωση.

στο 2035 για να επιφέρει το Alvelal απτά αποτελέσματα.

Ωστόσο, οι επιστήμονες εκτιμούν ήδη πως ο αντίκτυπος της αναδάσωσης θα είναι τεράστιος. «Το έργο που πραγμα-τοποιείται στην Ισπανία, αν ολοκληρωθεί σωστά, θα μπορούσε μέχρι και να αλλάξει το τοπικό κλίμα και να αντιστρέψει την κλιματική αλλαγή στην περιοχή», ανα-φέρει ο Τιμ Κριστόφορσεν, επικεφαλής του τμήματος κλίματος της επιτροπής του ΟΗΕ για το περιβάλλον.

Η ορμόνη Κλωθώ διεγείρει τον εγκέφαλο

Του **CARL ZIMMER, THE NEW YORK TIMES**

Μια μυστηριώδης ορμόνη υπόσχεται θεα-ματική βελτίωση των διανοητικών λειτουρ-γιών, τόσο σε υγιείς όσο και σε ασθενείς με νευροεγκεφαλίστικές ασθένειες. Όμως η ορμόνη, που ονομάστηκε Κλωθώ, όπως η μοίρα που κρατάει το νήμα της ζωής, απέχει πολύ από το να μετατραπεί σε φαρμακευτικό σκεύασμα, γιατί ο τρόπος με τον οποίο ε-πιδρά δεν είναι ακόμη κατανοητός.

Η ανακάλυψη της ορμόνης έγινε από τον Ιάπωνα καρδιολόγο Μακότο Κούρο-ο, ο οποίος της έδωσε και το όνομα. Ο Κού-ρο-ο διαπίστωσε ότι η Κλωθώ παράγεται σε αρκετά όργανα, περιλαμβανομένου του εγκεφάλου. Ηδη από το 2005, πειράματα έδειξαν ότι στα ποντίκια, η ορμόνη συν-δέεται με αύξηση του προσδόκιμου ζωής κατά 30%, ενώ η έλλειψή της με ταχέιατη γήρανση. Το 2011, το Πανεπιστήμιο του Σαν Φρανσίσκο ίδρυσε νέο εργαστήριο με βασικό στόχο να κατανοήσει την ορμόνη αυτή. Η διευθύντρια του εργαστηρίου, δρ Ντένα Ντούμπαλ, ξεκίνησε με πειράματα που αφορούσαν την επίδραση της ορμόνης στις διανοητικές δυνατότητες των ποντι-κιών. Τα αποτελέσματα ήταν εντυπωσιακά. Σε μια μελέτη, ποντίκια που είχαν εγκε-φαλικές βλάβες από τη νόσο Αλτσχάιμερ δεν παρουσίαζαν κλινικά συμπτώματα της νόσου. Υγιή ποντίκια τα κατάφερναν πολύ καλύτερα στους λαβυρίνθους αν διέθεταν περισσότερη Κλωθώ.

Τον Μάρτιο, η Ντούμπαλ και οι συνά-δελφοί της δημοσίευσαν έρευνα που δείχνει ότι η Κλωθώ μπορεί να παρέξει κάποια

Τα μυστήρια της ορμόνης είναι πολλά, πολ-λής και οι υποσχέσεις της.

προστασία από το Αλτσχάιμερ και στους ανθρώπους. Άλλες ερευνητικές ομάδες που μελέτησαν την επίπτωση σε ανθρώπους βρήκαν επίσης πολύ ενθαρρυντικά αποτε-λέσματα, όμως όλες οι έρευνες ήταν μικρές. Τώρα, οι ερευνητές προσπαθούν να μετα-τρέψουν τη γνώση αυτή σε φαρμακευτικό σκεύασμα, γνωρίζοντας ότι μπορεί να α-ποτύχουν. Όταν η δρ Ντούμπαλ κάνει ε-νέσεις της ορμόνης στα ποντίκια, η ορμόνη δεν φθάνει στον εγκέφαλο. Απ' ό,τι φαίνεται, πυροδοτεί κάποιο είδος αντιδράσεων στον οργανισμό, τις οποίες οι επιστήμονες δεν κατανοούν. «Έχουμε όλες αυτές τις φοβερές έρευνες που δείχνουν μεγάλη επίδραση, αλλά δεν μπορούμε να εξηγήσουμε γιατί», λέει η νευροεπιστήμων του Πανεπιστημίου της Αλαμπάμας, Γκούενταλιν Κινγκ. «Έχει έχουμε κολλήσει».

Σε εταιρείες κόκκινα δάνεια 20 δισ. στην Ελλάδα

Με βάση τα πλάνα των τραπεζών πάνω από 30 δισ. θα πωληθούν έως το 2021 και η αγορά διαχείρισης θα ξεπεράσει τα 50 δισ.

Περισσότερα από 20 δισ. ευρώ κόκκινων δανείων που μεταβιβάστηκαν από τις τράπεζες σε private equity funds έχουν ανατεθεί σε εταιρείες διαχείρισης δανείων (servicers), προκειμένου να ρυθμιστούν και ένα μέρος των οφειλών να ανακτηθεί. Με δεδομένο ότι τα πλάνα που έχουν υποβάλει οι ελληνικές τράπεζες στον SSM προβλέπουν ότι πάνω από 30 δισ. θα πωληθούν ή θα τιτλοποιηθούν έως και το 2021, η αγορά της διαχείρισης από ειδικές εταιρείες θα ξεπεράσει τα 50 δισ. ευρώ. Αυτό ανέφερε ο πρόεδρος της νεοσυσταθείσας Ένωσης Ανωνύμων Εταιρειών Διαχείρισης Απατήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις (ΑΕΔΑΔΠ) και επικεφαλής της FPS Τάσος Πανούσης στην πρώτη ενημερωτική συνάντηση με εκπροσώπους του Τύπου, σημειώνοντας ότι ήδη στην ελληνική αγορά έχουν αδειοδοτηθεί 17 εταιρείες διαχείρισης και έως τα τέλη του χρόνου ο αριθμός θα ξεπεράσει τις 20. Σύμφωνα με τον κ. Πανούση, θετικά προς την ανάπτυξη αυτής της αγοράς αναμένεται

Οι εταιρείες αυτές απασχολούν σήμερα περίπου 2.000 άτομα, αλλά ο αριθμός τους αναμένεται να υπερδιπλασιαστεί τα επόμενα χρόνια.

να λειτουργήσουν τα σχέδια του ΤΧΣ και της ΤτΕ για τις τιτλοποιήσεις, αλλά και το νέο πλαίσιο για την προστασία της πρώτης κατοικίας. Μέχρι στιγμής, τα δάνεια που διαχειρίζονται οι 17 εταιρείες είναι κυρίως χωρίς εξασφαλίσεις, αλλά η δραστηριότητά τους θα διευρυνθεί τους προσεχείς μήνες στο πλαίσιο των πωλήσεων και των τιτλοποιήσεων μεγάλων χαρτοφυλακίων στεγαστικών δανείων και επιχειρηματικών δανείων με εξασφαλίσεις που δρομολογούν οι τράπεζες. Οι εταιρείες διαχείρισης απασχολούν σήμερα περίπου 2.000 άτομα,

αλλά ο αριθμός τους αναμένεται να υπερδιπλασιαστεί τα επόμενα χρόνια, με την πλειονότητα των στελεχών να προέρχεται από τον τραπεζικό τομέα.

Παράλληλα, με την ανάπτυξη της αγοράς αυτής των διαχειριστών έχει αναπτυχθεί επιπρόσθετα και ένας κλάδος υποστηρικτικών υπηρεσιών, π.χ. συμβούλων, νομικών υπηρεσιών, εισπρακτικών εταιρειών, λογιστών, ειδικών στα φορολογικά θέματα, εκτιμητών ακινήτων, μηχανικών κ.λπ., που υποστηρίζει τις εργασίες των διαχειριστών, γεγονός που σημαίνει ότι συνολικά η αγορά διαχείρισης μη εξυπηρετούμενων δανείων θα απορροφήσει σημαντικό αριθμό εργαζομένων.

Σύμφωνα με τους εκπροσώπους της ΑΕΔΑΔΠ, η λειτουργία των εταιρειών διαχείρισης δανείων θα δράσει εξυγιαντικά στην αγορά, δεδομένου ότι, σε αντίθεση με τις τράπεζες, μπορούν να ρυθμίσουν τα δάνεια των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων με μεγαλύτερη ευελιξία, παρέχοντας εξατομικευμένες και μακροπρό-

θεσμες λύσεις, καθώς και «κουρέματα» οφειλών ανάλογα με την οικονομική κατάσταση του οφειλέτη. Μέσα από τις λύσεις που θα προσφερθούν πολλά δάνεια που βρίσκονται σήμερα σε καθυστέρηση εκτιμάται ότι θα μετατραπούν. Σημειώνεται ότι στο πλαίσιο της διαχείρισης, μέσα από τις αλλαγές του ιδιοκτησιακού καθεστώτος ακινήτων που αντικειμενικά θα προκύψουν, θα ακολουθήσουν επιπλέον επενδύσεις επισκευών και αναβάθμισης των ακινήτων, που, σύμφωνα με τους εκπροσώπους του ΑΕΔΑΔΠ, θα ωφεληθούν συνολικότερα την οικονομία. Οι εταιρείες που έχουν αδειοδοτηθεί μέχρι σήμερα είναι οι: CEPAL, FPS, ΘΕΑ ΑΡΤΕΜΙΣ, Pillarstone, UCI, Resolute Asset Management, Independent Portfolio Management, B2Kapital, QQuant, DV01 Asset Management, Special Financial Solutions, Hoist, LPN CAPITAL, MELFIN, APS, Cerved Credit Management και EOS Matrix Greece.

EYGENIA TZOPITZH

Η αγορά της διαχείρισης από ειδικές εταιρείες θα ξεπεράσει τα 50 δισ. ευρώ.

Deutsche Bank: Επιταχύνεται η μείωση κόκκινων δανείων των ελληνικών τραπεζών

Η Ελλάδα εξετάζει τρόπους επιτάχυνσης για τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων και ανομιγμάτων του τραπεζικού κλάδου, όπως επισμαίνει η Deutsche Bank σε νέα έκθεσή της, με κύριο οδηγό τους νέους στόχους που θέτουν οι τράπεζες, τον αντικτυπο από τα νέα μέτρα για την ταχύτερη μείωση των NPEs με τη χρήση νέων λύσεων, καθώς και τις πρόσφατες αλλαγές στον νόμο για την προστασία της πρώτης κατοικίας.

Στο τέταρτο τρίμηνο του 2018 οι ελληνικές τράπεζες μείωσαν τα ακαθάριστα μη εξυπηρετούμενα δάνεια κατά 4,3% με τον δείκτη κάλυψης να κινείται σταθεροποιητικά στο 51%, σημειώνει η Deutsche Bank. Ο κύριος όγκος της μείωσης οφείλεται σε οργανικά μέτρα, καθώς τα χαρτοφυλάκια που πωλήθηκαν στο τρίμηνο ήταν ήδη εγγεγραμμένα το τρίτο τρίμηνο. Παράλληλα, οι τράπεζες έχουν ήδη ανακοινώσει νέους στόχους για τη μείωση του αποθέματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων το 2019-2021 που θα φέρουν τον δείκτη NPL για το σύνολο του κλάδου κοντά στο 15%.

Η μεγαλύτερη είδηση σχετικά με το ζήτημα των NPLs του κλάδου ήρθε τον Μάρτιο, όταν η ελληνική κυβέρνηση και οι τράπεζες συμφώνησαν για τις αλλαγές στο πλαίσιο για την προστασία της πρώτης κατοικίας που θα επιτρέψει τη μείωση των κινδύνων που προκύπτουν στο χαρτοφυλάκιο ενυπόθηκων δανείων. Οι αλλαγές στον νόμο Κατσέλη ήταν ακόμη πιο περιοριστικές μετά τη συμφωνία με τους πιστωτές της χώρας.

Ενα από τα βασικά ζητήματα που δεν διέθετε ο αρχικός νόμος Κατσέλη είναι το ότι οι αιτήσεις για προστασία πλέον περιλαμβάνουν τη διαδικασία προέγκρισης σε ηλεκτρονικά πλατφόρμα, και αυτό θα οδηγήσει στην ακύρωση των μη επιλέξιμων υποθέσεων χωρίς να χρειαστεί να οδηγηθούν στα δικαστήρια. Αυτό ισχύει για όλες τις αιτήσεις προστασίας που εκκρεμούν στα δικαστήρια, που εκτιμώνται σε περίπου 135.000 στα τέλη του 2018. Οι αιτήσεις που έχουν απορριφθεί στη διαδικασία της προέγκρισης θα πρέπει να υποβληθούν και να ελεγχθούν εκ νέου.

Μετά τον έλεγχο, οι τράπεζες θα προσφέρουν μια λύση αναδιάρθρωσης στους πελάτες. Εάν ένας πελάτης προτιμά να προσφύγει στα δικαστήρια, θα πρέπει να πληρώσει το 30% της δόσης μέχρι να δικαστεί η υπόθεσή του.

Μόλις επιτευχθεί συμφωνία στο δικαστήριο, ο δανειολήπτης θα λάβει επιδότηση από την κυβέρνηση που θα καλύπτει το 30% της δόσης. Ωστόσο, αν ο οφειλέτης δεν πληρώσει τρεις δόσεις, το καθεστώς προστασίας χάνεται.

Εκτός από τον νέο νόμο Κατσέλη, το σχέδιο της Τράπεζας της Ελλάδος –το οποίο χρειάζεται την έγκριση του SSM και άλλων πιστωτών– αναμένεται να οδηγήσει στην επιτάχυνση της μείωσης των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Κατά την άποψη της Deutsche Bank, η Alpha Bank και σε μικρότερο βαθμό η Εθνική Τράπεζα θα επωφεληθούν περισσότερο από το σχέδιο, καθώς θα τις βοηθήσει να μειώσουν το απόθεμα των μη εξυπηρετούμενων δανείων ταχύτερα κάρη στους υψηλότερους κεφαλαιακούς δείκτες σε σχέση με τις υπόλοιπες συστημικές τράπεζες.

ELEYΘΕΡΙΑ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Σχέδιο Business Start για νέες επιχειρήσεις

Για να φτάσεις μακριά, ξεκίνησε με σταθερά και αξιόπιστα βήματα

.....

Στηρίζουμε κάθε καινούριο επιχειρηματικό ξεκίνημα και σας παρέχουμε τις λύσεις και την υποστήριξη για να αναπτύξετε την επιχείρησή σας με ασφάλεια και σιγουριά.

Αποκτήστε Τηλεφωνία & Internet με:

- Δωρεάν εγκατάσταση
- 25% έκπτωση στη μηνιαία συνδρομή για 12 μήνες

Ισχύουν Όροι & Προϋποθέσεις.

Τηλεφωνική Εξυπηρέτηση Επιχειρηματικών Πελάτων:150, www.cyta.com.cy/business

Νιώσε κοντά, φτάσε μακριά

cyta

Κατά 60.000% ανέβηκε η μετοχή της Monster Beverage τα τελευταία 19 έτη

Εϊν έβαζε κάποιος το ερώτημα ποια μετοχή σημείωσε τη θεαματικότερη άνοδο αυτών των αιώνων, μπορεί πολλοί να σκέφτονταν ότι θα πρόκειται για την Amazon ή ίσως και για την Apple. Η αλήθεια είναι πως πρόκειται για άνοδο της τάξεως του 2.600% και του 5.300% αντίστοιχα για τις μετοχές τους από το 2000 μέχρι σήμερα. Εντούτοις, η μεγαλύτερη άνοδος αφορά μία όχι τόσο διάσημη εταιρεία, τη Monster Beverage, η οποία δραστηριοποιείται στα ενεργειακά ποτά. Αυτή λοιπόν η επιχείρηση με το μαυροπράσινο εμπορικό σήμα στα ενεργειακά της τα τελευταία σχεδόν 19 χρόνια βλέπει τη μετοχή της να έχει απόδοση

της τάξεως του 60.000%. Πρόκειται για ένα μοναδικό ρόλι στα επιχειρηματικά χρονικά, στο οποίο συνέβαλε η μεγάλη αύξηση των εσόδων της Monster ειδικά από το 2008 και μετά. Η ετήσια αύξηση των εσόδων της ακολουθεί ρυθμό 9% και άνω από το 2001 και μετά. «Τα ενεργειακά ποτά αποτελούν ένα σημαντικό κομμάτι της προηγούμενης και η Monster Beverage έχει μεθοδικά κατορθώσει να παρακολουθεί τις τάσεις αυτές και να εμπλουτίζει την προϊοντική της βάση με μεγάλη επιτυχία», παρατηρεί η αναλύτρια του κλάδου Καρολάν Λέβι της Macquarie Capital.

Σήμερα, όμως, τα πράγματα δεν είναι τα ίδια. Νέες ανταγωνίστριες εισδύουν στην αγορά, η οποία αποτιμάται σε 50 δισ. δολάρια. Τις τελευταίες εβδομάδες η τιμή της μετοχής της Monster Beverage εμφάνισε δραστηνική υποχώρηση κατά σχεδόν 18%. Απέναντί της έχει ομίλους τύπου Amazon και Coca-Cola. Η τελευταία προωθεί στην ευρωπαϊκή αγορά το δυναμωτικό ρόφημα με την επωνυμία Coca-Cola Energy, ενώ η Amazon πουλάει κάτι αντίστοιχο ως προϊόν ιδιωτικής ετικέτας. Κατά το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg, ειδικά το ρόφημα της Coca-Cola πρέπει να προσεχθεί ιδιαίτερα. Και

υπάρχουν αρκετοί λόγοι. Ο κολοσσός ελέγχει το 19% της Monster και είναι ο μεγαλύτερος μέτοχός της. Συν τοις άλλοις, έχει αναλάβει και διεκπεραιώνει τη διανομή στα προϊόντα της Monster, εξ ου και πολλοί αναλυτές στοιχειμάτιζαν ότι η Coca-Cola κάποια στιγμή θα την εξαγοράζε ολόκληρη. Η κεφαλαιοποίηση της Monster Beverage ανέρχεται σε σχεδόν 30 δισ. δολάρια. Δεδομένου, όμως, ότι απέκτησε τη διεθνή αλυσίδα καφέ Costa Coffee πέρυσι τον Αύγουστο, μάλλον δεν θα κάνει και την εξαγορά της Monster. «Η ευκαιρία χάθηκε και δεν νομίζω πως θα την αγοράσει τώρα η Coke», παρατηρεί

ο αναλυτής Κένεθ Τσε της Bloomberg Intelligence. «Ήταν σωστή η κίνηση, όταν η Monster αποφάσισε να συνεργαστεί για τα δίκτυα διανομής μαζί της, αλλά πλέον σήμερα διατρέχει τον κίνδυνο να δει τη συνεργασία τους να κλονίζεται». Πάντως, όπως αναφέρεται, η σοβαρότερη απειλή για τη Monster είναι το ρόφημα Bang της Vital Pharma – τον Μάρτιο το μερίδιο αγοράς της Monster ήταν 35,4%, 3,5 ποσοστιαίες μονάδες κάτω από το 2018, όταν της Vital Pharma ενισχύθηκε 1% στο 8,3% και φαίνεται ότι αυτό επετεύχθη εις βάρος της πρώτης.

BLOOMBERG

Deloitte.

IFRS 9 for Corporates

Practical demonstration of the application of IFRS 9 with the use of Financial Instruments eValuation Engine (F.I.V.E.)

Register online:
www.deloitte.com/cy/ifrs-9

Deloitte
Academy